

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 1 lutego 2007 r.

w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania i jakości materiału siewnego²⁾

Na podstawie art. 48 ust. 8 i art. 53 ustawy Nr 137, poz. 1299, z późn. zm.³⁾ zarządza się, co następuje:

- ¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 131, poz. 915).
- ²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają następujące przepisy Unii Europejskiej:
- dyrektywę Rady 2002/54/WE z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie obrotu materiałem siewnym buraka (Dz. Urz. WE L 193 z 20.07.2002, str. 12, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 36, str. 292, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 66/401/EWG z dnia 14 czerwca 1966 r. w sprawie obrotu materiałem siewnym roślin pastewnych (Dz. Urz. WE L 125 z 11.07.1966, str. 2298, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 1, str. 55, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 66/402/EWG z dnia 14 czerwca 1966 r. w sprawie obrotu materiałem siewnym roślin zbożowych (Dz. Urz. WE L 125 z 11.07.1966, str. 2309, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 1, str. 66, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 2002/56/WE z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie obrotu sadzeniakami ziemniaka (Dz. Urz. WE L 193 z 20.07.2002, str. 60, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 36, str. 340, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 2002/68/WE z dnia 19 lipca 2002 r. zmieniającą dyrektywę 2002/57/WE w sprawie obrotu materiałem siewnym roślin oleistych i włóknistych (Dz. Urz. WE L 193 z 20.07.2002, str. 32, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 36, str. 354, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 2002/55/WE z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie obrotu materiałem siewnym warzyw (Dz. Urz. WE L 193 z 20.07.2002, str. 33, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 36, str. 313, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 68/193/EWG z dnia 9 kwietnia 1968 r. zmienioną dyrektywą 2002/11/WE w sprawie wprowadzania do obrotu materiału do wegetatywnego rozmnażania winorośli (Dz. Urz. WE L 93 z 17.04.1968, str. 15, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 1, str. 123, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 98/56/WE z dnia 20 lipca 1998 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym roślin ozdobnych (Dz. Urz. WE L 226 z 13.08.1998, str. 16, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 23, str. 363, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 92/33/EWG z dnia 28 kwietnia 1992 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym oraz nasadzeniowym warzyw innym niż nasiona (Dz. Urz. WE L 157 z 10.06.1992, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 12, str. 275, z późn. zm.),
  - dyrektywę Rady 92/34/EWG z dnia 28 kwietnia 1992 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym roślin owocowych oraz roślinami owocowymi przeznaczonymi do produkcji owoców (Dz. Urz. WE L 157 z 10.06.1992, str. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 12, str. 284, z późn. zm.),
  - dyrektywę Komisji 74/268/EWG z dnia 2 maja 1974 r. ustanawiającą specjalne warunki dotyczące obecności *Avena fatua* w roślinach pastewnych i materiale siewnym roślin zbożowych (Dz. Urz. WE L 141 z 24.05.1974, str. 19; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 2, str. 45),
  - dyrektywę Komisji 2006/47/WE z dnia 23 maja 2006 r. ustanawiającą specjalne warunki dotyczące obecności *Avena fatua* w materiale siewnym roślin zbożowych (Dz. Urz. UE L 136 z 24.05.2006, str. 18),
  - dyrektywę Komisji 2006/55/WE z dnia 12 czerwca 2006 r. zmieniającą załącznik III do dyrektywy Rady 66/402/EWG w odniesieniu do maksymalnej wagi partii materiału siewnego zbóż (Dz. Urz. UE L 159 z 13.06.2006, str. 13).
- ³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 173, poz. 1808 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 175, poz. 1462 oraz z 2006 r. Nr 92, poz. 639 i Nr 126, poz. 877.

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego roślin rolniczych, warzywnych, sadowniczych i winorośli, z uwzględnieniem w szczególności:
  - a) liczby i terminów dokonywanych ocen stanu plantacji w odniesieniu do poszczególnych grup roślin i gatunków,
  - b) izolacji przestrzennej od innych upraw, czystości gatunkowej i odmianowej, wieku roślin sadowniczych, zdrowotności oraz zmianowania roślin,
  - c) sposobu oznaczania plantacji nasiennych;
- 2) szczegółowe wymagania dotyczące jakości materiału siewnego roślin rolniczych, warzywnych i sadowniczych oraz materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych, ozdobnych i winorośli;
- 3) dopuszczalną wielkość partii materiału siewnego w obrocie;
- 4) liczbę rozmnożeń dla poszczególnych grup roślin materiału siewnego, uwzględniając opis kategorii i stopni kwalifikacji;
- 5) wykaz gatunków roślin rolniczych, których materiał siewny może być uznany za materiał siewny kategorii handlowy.

§ 2. Wytwarzany materiał siewny powinien być wolny od:

- 1) organizmów kwarantannowych;
- 2) organizmów niekwarantannowych, które mogą mieć wpływ na jakość lub ocenę wytwarzanego materiału siewnego.

§ 3. 1. Plantacje, na których jest wytwarzany materiał siewny, zwane dalej „plantacjami nasiennymi”, powinny stanowić zwarty obszar uprawny.

2. Plantacje nasienne powinny być wolne od:

- 1) organizmów kwarantannowych;
- 2) obcych gatunków roślin uprawnych;
- 3) innych odmian tego samego gatunku;
- 4) chwastów, w szczególności takich gatunków, których nasiona są trudne do oddzielenia od nasion odmiany uprawianej;
- 5) chorób i szkodników mających wpływ na wytwarzanie i jakość materiału siewnego.

§ 4. 1. Plantacje nasienne powinny być zakładane z zachowaniem:

- 1) izolacji przestrzennej, która ma na celu oddzielenie plantacji nasiennej od źródeł obcego pyłku lub chorób i szkodników pochodzących ze zbiorowisk roślin uprawnych oraz dziko rosnących, mogących stanowić źródło obcego pyłku;
- 2) szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania materiału siewnego poszczególnych gatunków roślin uprawnych.

2. Jeżeli nie zostanie zachowana izolacja przestrzenna między plantacją, na której jest wytwarzany materiał siewny wyższego stopnia kwalifikacji, a plantacją, na której jest wytwarzany materiał siewny niższego stopnia kwalifikacji, materiał siewny pochodzący z plantacji, na której jest wytwarzany materiał siewny wyższego stopnia kwalifikacji, może być uznany za materiał siewny niższego stopnia kwalifikacji wytwarzany na sąsiadującej plantacji nasiennej.

3. Nie jest wymagane dla plantacji nasiennej zachowanie izolacji przestrzennej od materiałów hodowlanych, w szczególności szkótek hodowli zachowawczej tej samej odmiany.

4. Izolacja przestrzenna może być zmniejszona do 1/2 wymaganej odległości, jeżeli plantacja jest oddzielona od źródeł, o których mowa w ust. 1 pkt 1, lasem, wzniesieniami lub wysokimi budynkami.

5. Plantacje nasienne gatunków roślin uprawnych tworzących zwarty łan, w szczególności rzepaku, facelii błękitnej lub buraka, powinny być zakładane w sposób, który umożliwi przeprowadzenie oceny polowej, z zachowaniem:

- 1) ścieżek technologicznych, w odstępach co 10—20 m — dla rzepaku, facelii błękitnej i buraka uprawianego metodą bezwysadkową albo
- 2) prostokątnych zagonów o powierzchni nie większej niż 100 m² — dla buraka w drugim roku uprawy metodą tradycyjną.

§ 5. Przedplonem plantacji nasiennej, który stanowi każda uprawa poprzedzająca założenie plantacji nasiennej, nie mogą być rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku.

§ 6. 1. Plantacje nasienne powinny być oznakowane za pomocą tablicy, o wymiarach nie mniejszych niż 210 mm × 297 mm (format A4), zawierającej w szczególności następujące informacje:

- 1) nazwę gatunku;
- 2) nazwę wytwarzanej odmiany;
- 3) stopień kwalifikacji wysianego materiału siewnego;

- 4) powierzchnię plantacji;
- 5) imię i nazwisko albo nazwę:
  - a) hodowcy albo

- b) osoby upoważnionej przez hodowcę.

2. Materiał szkółkarski zaopatruje się w etykiety z podaniem nazwy odmiany dla każdego rzędu ocenianej plantacji nasiennej.

§ 7. 1. Wytwarzany materiał siewny roślin zbożowych lub roślin pastewnych uznaje się za spełniający specjalne warunki dotyczące zawartości nasion *Avena fatua* (owsa głuchego), jeżeli:

- 1) stwierdzono podczas urzędowej oceny polowej, że plantacja nasienna jest wolna od roślin *Avena fatua* (owsa głuchego);
- 2) nie stwierdzono obecności nasion *Avena fatua* (owsa głuchego) w urzędowej próbie materiału siewnego, pochodzącego z tej plantacji, o masie nie mniejszej niż:
  - a) 1 kg — dla roślin zbożowych,
  - b) 0,1 kg — dla roślin pastewnych, których nasiona są mniejsze od ziarniaków pszenicy.

2. Materiał siewny może być również uznany za spełniający specjalne warunki dotyczące zawartości nasion *Avena fatua* (owsa głuchego), jeżeli w urzędowym laboratorium nie stwierdzono obecności nasion *Avena fatua* (owsa głuchego) w pobranej z ocenianej partii materiału siewnego urzędowej próbie o masie nie mniejszej niż:

- 1) 3 kg — dla roślin zbożowych;
- 2) dla roślin pastewnych, których nasiona są:
  - a) równe lub większe od ziarniaków pszenicy — 0,5 kg,
  - b) mniejsze od ziarniaków pszenicy — 0,3 kg.

3. Spełnianie specjalnych warunków dotyczących zawartości nasion *Avena fatua* (owsa głuchego) przez partię materiału siewnego roślin zbożowych lub roślin pastewnych jest potwierdzane zaświadczeniem wydawanym na wniosek przez urzędowe laboratorium.

§ 8. Wielkość partii materiału siewnego mieszanki w obrocie jest sumą masy poszczególnych składników mieszanki deklarowanych przez wytwarzającego daną mieszankę.

§ 9. Opis kategorii i stopni kwalifikacji materiału siewnego dla poszczególnych grup roślin jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 10. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego roślin rolniczych, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka, dla poszczególnych gatunków lub grup roślin są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 11. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału siewnego (sadzeniaków) ziemniaka są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 12. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego roślin warzywnych są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 13. Dopuszczalna wielkość partii w obrocie oraz szczegółowe wymagania jakościowe dla materiału siewnego roślin rolniczych są określone w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

§ 14. Dopuszczalna wielkość partii w obrocie oraz szczegółowe wymagania jakościowe dla materiału siewnego roślin warzywnych są określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 15. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych są określone w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

§ 16. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych są określone w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

§ 17. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i winorośli są określone w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

§ 18. Wykaz gatunków roślin rolniczych, których materiał siewny może być uznany za materiał siewny kategorii handlowy, jest określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

§ 19. Przepisu § 4 ust. 5 nie stosuje się do plantacji nasiennych gatunków roślin uprawnych tworzących zwarty łan założonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

§ 20. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 marca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania oraz jakości materiału siewnego (Dz. U. Nr 59, poz. 565 i Nr 198, poz. 2044, z 2005 r. Nr 41, poz. 388 oraz z 2006 r. Nr 121, poz. 840).

§ 21. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: w z. *M. Zagórski*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju
Wsi z dnia 1 lutego 2007 r. (poz. 189)

Załącznik nr 1

OPIS KATEGORII I STOPNI KWALIFIKACJI MATERIAŁU SIEWNEGO DLA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ROŚLIN

Tabela 1. Kategorie i stopnie kwalifikacji materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, z wyłączeniem sadzeńiaków ziemniaka

Kategoria		Stopień kwalifikacji	
Nazwa	Symbol	Opis	
Elitarny	Przedbazowy ²⁾	PB/III	<p>Materiał siewny, który:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) został uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dotyczące wytworzenia i jakości określone dla kategorii elitarny; 2) stanowi trzecie pokolenie poprzedzające materiał siewny kategorii kwalifikowany i został wytworzony przez hodowcę z materiału hodowcy; 3) może być przeznaczony: <ol style="list-style-type: none"> a) do wytworzenia materiału siewnego kategorii elitarny, w stopniu przedbazowy drugiego pokolenia (PB/II), poprzedzającego materiał siewny kategorii kwalifikowany albo b) do wytworzenia materiału siewnego kategorii elitarny w stopniu bazowy (B), albo c) przez hodowcę do wytworzenia materiału siewnego kategorii kwalifikowany.
		PB/II	<p>Materiał siewny, który:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) został uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dotyczące wytworzenia i jakości określone dla kategorii elitarny; 2) stanowi drugie pokolenie poprzedzające materiał siewny kategorii kwalifikowany i został wytworzony z materiału siewnego uznanego po urzędowej ocenie w stopniu PB/III albo został wytworzony przez hodowcę z materiału hodowcy; 3) może być przeznaczony do wytworzenia materiału siewnego kategorii elitarny w stopniu bazowy (B) albo 4) może być przeznaczony przez hodowcę do wytworzenia materiału siewnego kategorii kwalifikowany.
		Bazowy	B

Tabela 1. cd.

Kategoria		Stopień kwalifikacji	
Nazwa	Symbol	Opis	
Kwalifikowany	Pierwszego rozmnożenia	C/1	<p>Materiał siewny, który:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) został uznany w urzędowej ocenie lub w ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału siewnego kategorii kwalifikowany pierwszego rozmnożenia (C/1); 2) został wytworzony z materiału siewnego kategorii elitarny stopnia bazowy (B) albo 3) został wytworzony przez hodowcę z materiału siewnego kategorii elitarny, stopnia przedbazowy (PB/III albo PB/II), albo 4) został wytworzony poprzez bezpośrednie krzyżowanie składców rodzicielskich odmiany mieszańcowej i jest przeznaczony na cele inne niż produkcja materiału siewnego; 5) może być przeznaczony do produkcji materiału siewnego kategorii kwalifikowany drugiego rozmnożenia (C/2).
	Drugiego rozmnożenia	C/2	<p>Materiał siewny, który:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) został uznany w urzędowej ocenie lub w ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału siewnego kategorii kwalifikowany drugiego rozmnożenia (C/2); 2) został wytworzony z materiału siewnego kategorii kwalifikowany pierwszego rozmnożenia (C/1) oraz 3) jest przeznaczony na cele inne niż produkcja materiału siewnego albo 4) dla określonych gatunków jest przeznaczony do produkcji materiału siewnego kategorii kwalifikowany trzeciego rozmnożenia (C/3).
	Trzeciego rozmnożenia	C/3	<p>Materiał siewny, który:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) został uznany w urzędowej ocenie lub w ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału siewnego kategorii kwalifikowany trzeciego rozmnożenia (C/3); 2) został wytworzony z materiału siewnego kategorii kwalifikowany drugiego rozmnożenia (C/2) i jest przeznaczony wyłącznie na cele inne niż produkcja materiału siewnego.
Standard		ST	<p>Materiał siewny roślin warzywnych odmian własnych hodowcy, który:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) został wytworzony oraz oceniony przez hodowcę i na jego odpowiedzialność zgodnie z działaniami zapewniającymi zachowanie właściwych cech odmiany; 2) spełnia wymagania dla materiału siewnego kategorii standard; 3) może być wytworzony z: <ol style="list-style-type: none"> a) materiału hodowcy albo b) materiału siewnego uznanego w urzędowej ocenie w kategorii elitarny albo kategorii kwalifikowany.
Handlowy		H	<p>Materiał siewny określonych gatunków roślin rolniczych, którego:</p> <p>tożsamość gatunkowa oraz spełnienie wymagań jakościowych dla materiału siewnego kategorii handlowy zostały uznane w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem.</p>

Tabela 2. Kategorie i stopnie kwalifikacji materialu siewnego (sadzeniaków) ziemniaka

Kategoria		Stopień kwalifikacji		
Nazwa	Symbol	Klasa	Opis	
Elitarne	Przedbazowy	PB/M	<p>Materiał siewny ziemniaka uzyskany w technologii mikroozmnażania (minibulwy), który:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) został wytworzony w celu wprowadzenia do obrotu; 2) został uznany po urzędowej ocenie jako spełniający wymagania w zakresie jakości i zdrowotności określone dla kategorii elitarny stopnia PB/M; 3) jest przeznaczony do wytwarzania materialu siewnego (sadzeniaków) ziemniaka kategorii elitarny w stopniu PB/III. <p>Sadzeniaki ziemniaka, które:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zostały uznane w urzędowej ocenie jako spełniające wymagania dotyczące wytwarzania, jakości i zdrowotności, określone dla kategorii elitarny w stopniu PB/III; 2) stanowią trzecie pokolenie poprzedzające sadzeniaki kategorii kwalifikowane i zostały wytworzone przez hodowcę z materialu hodowcy zgodnie z działaniami zapewniającymi określone warunki zdrowotności; 3) są przeznaczone do wytwarzania sadzeniaków kategorii elitarny niższych stopni (PB/II lub B) albo 4) są przeznaczone przez hodowcę do wytwarzania sadzeniaków kategorii kwalifikowane. 	
			PB/II	<p>Sadzeniaki ziemniaka, które:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zostały uznane w urzędowej ocenie jako spełniające wymagania dotyczące wytwarzania, jakości i zdrowotności, określone dla kategorii elitarny stopnia PB/II; 2) stanowią drugie pokolenie poprzedzające sadzeniaki kategorii kwalifikowane i zostały wytworzone z sadzeniaków kategorii elitarny stopnia PB/III albo przez hodowcę z materialu hodowcy zgodnie z działaniami zapewniającymi określone warunki zdrowotności; 3) są przeznaczone do wytwarzania sadzeniaków kategorii elitarny stopnia B albo 4) są przeznaczone przez hodowcę do wytwarzania sadzeniaków kategorii kwalifikowane.
				B
	Bazowy	B	B/I	a) są przeznaczone do wytwarzania sadzeniaków kategorii kwalifikowane albo sadzeniaków klasy B/II ,
B/II			b) spełniają wymagania w zakresie wytwarzania, jakości i zdrowotności, określone dla kategorii elitarny stopnia bazowy klasy B/I , c) zostały wytworzone z sadzeniaków bazowych klasy B/I albo z sadzeniaków kategorii elitarny stopnia PB/II lub PB/III , d) spełniają wymagania w zakresie wytwarzania, jakości i zdrowotności, określone dla kategorii elitarny stopnia bazowy klasy B/II .	
Kwalifikowane	C	C	<p>Sadzeniaki ziemniaka, które:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zostały wytworzone bezpośrednio z sadzeniaków kategorii elitarny stopnia bazowy (B) albo przez hodowcę z sadzeniaków uznanych w urzędowej ocenie w kategorii elitarny w stopniu PB/III lub PB/II; 2) zostały uznane w urzędowej ocenie jako spełniające wymagania w zakresie wytwarzania, jakości i zdrowotności, określone dla kategorii kwalifikowane klas, które: 	
			C/A	a) są przeznaczone do celów innych niż produkcja sadzeniaków albo w obrębie stopnia do wytworzenia sadzeniaków kategorii kwalifikowane klasy C/B ,
			C/B	b) spełniają wymagania w zakresie wytwarzania, jakości i zdrowotności, określone dla kategorii kwalifikowane klasy C/A , c) zostały uznane w urzędowej ocenie jako spełniające wymagania w zakresie wytwarzania, jakości i zdrowotności, określone dla kategorii kwalifikowane klasy C/B , d) są przeznaczone wyłącznie na cele inne niż produkcja sadzeniaków ziemniaka.

Tabela 3. Kategorie i stopnie kwalifikacji materialu szkótkarskiego roślin sadowniczych

Kategoria	Stopnie kwalifikacji		
	nazwa stopnia i symbol		opis
	rośliny sadownicze (w tym winorośl)	agrest, malina, porzeczka, truskawka	
Elitarny	przedbazowy (PB)	superelita (SE)	Materiał rozmnożeniowy, który: 1) został wytworzony zgodnie z działaniami zapewniającymi zachowanie właściwych cech tej odmiany oraz ochrony przed porażeniem chorobami i szkodnikami w warunkach kontrolowanych; 2) jest przeznaczony do produkcji materialu bazowego; 3) został uznany po urzędowej ocenie za spełniający wymagania szczegółowe.
	bazowy (B)	elita 1 (E1)	Materiał rozmnożeniowy, który: 1) został wytworzony zgodnie z działaniami zapewniającymi zachowanie właściwych cech tej odmiany oraz ochrony przed porażeniem chorobami i szkodnikami; 2) jest przeznaczony do produkcji materialu kategorii kwalifikowany; w przypadku agrestu, maliny, porzeczek i truskawki jest to rozmnożenie dwukrotne; 3) został uznany po urzędowej ocenie za spełniający wymagania szczegółowe.
elita 2 (E2)			
Kwalifikowany (C)		oryginał (O)	Materiał rozmnożeniowy, w szczególności zrazy, podkładki, nasiona, sadzonki oraz material nasadzeniowy, który: 1) został wytworzony z materialu kategorii elitarny; 2) jest przeznaczony do rozmnażania lub do nasadzeń owocujących; 3) został uznany po urzędowej ocenie za spełniający wymagania szczegółowe.

Objaśnienia

¹⁾ Materiał siewny roślin rolniczych w stopniu przedbazowy trzeciego rozmnożenia poprzedzającego materiał siewny kategorii kwalifikowany (PB/III) nie dotyczy gatunków o dużym współczynniku rozmnożenia należących do grup roślin:

- zbożowych — gatunki z rodzaju *Phalaris* spp.,
- pastewnych — gatunki: esparceta siewna, komonica zwyczajna, lucerna chmielowa, lucerna mieszańcowa, lucerna siewna; wszystkie gatunki traw oraz brukiew, facelia błękitna, kapusta pastewna i rzodkiew oleista,
- oleistych i włóknistych — wszystkie gatunki,
- burak cukrowy i pastewny,
- warzywnych — wszystkie gatunki, z wyjątkiem bobu, fasoli zwykłej, fasoli wielokwiatowej oraz grochu łuskowego i cukrowego.

W przypadku gdy we wnioskach, w protokołach, świadectwach i informacjach dotyczących materialu siewnego przy symbolu stopnia nie będzie po ukośniku oznaczenia kolejności rozmnożenia lub w przypadku ziemniaka — klasy, przyjmuje się zawsze stopień najniższy określony dla gatunku (odpowiednio: PB/II, C/2 lub, jeśli dotyczy, C/3), a w przypadku sadze- niaków ziemniaka najniższą klasę w obrębie stopnia (odpowiednio: B/II lub C/B).

**SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA
MATERIAŁU SIEWNEGO ROŚLIN ROLNICZYCH, Z WYŁĄCZENIEM ZIEMNIAKA, DLA POSZCZEGÓLNYCH
GATUNKÓW LUB GRUP ROŚLIN**

I. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego roślin zbożowych

1. Gatunki roślin zbożowych i najniższy obowiązujący stopień kwalifikacji:

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Jęczmień	<i>Hordeum vulgare</i> L.	C/2
2	Kukurydza ²⁾	<i>Zea mays</i> L.	C/2
3	Mozga kanaryjska (kanar)	<i>Phalaris canariensis</i> L.	C/2
4	Owies	<i>Avena sativa</i> L.	C/2
5	Pszenica orkisz	<i>Triticum spelta</i> L.	C/2
6	Pszenica twarda	<i>Triticum durum</i> Desf.	C/2
7	Pszenica zwyczajna	<i>Triticum aestivum</i> L. emend. Fiori et Paol.	C/2
8	Pszenżyto	x <i>Triticosecale</i> Wittm.	C/2
9	Żyto	<i>Secale cereale</i> L.	C/1

Objaśnienia

¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

²⁾ Z wyłączeniem kukurydzy cukrowej (*Zea mays* var. *saccharata* Koke) i kukurydzy pękającej (*Zea mays* convar. *microsperma* Koem.).

2. Odmiany mieszańcowe:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Termin dokonania oceny
dwie oceny stanu plantacji dla plantacji nasiennych:	
<ul style="list-style-type: none"> – odmian ustalonych: wszystkich gatunków pszenic, pszenżyta, jęczmienia, żyta, owsa, mozgi kanaryjskiej i kukurydzy, – składników rodzicielskich odmian mieszańcowych żyta, pszenic, samopylnego pszenżyta, jęczmienia i owsa, – odmian mieszańcowych z wyłączeniem kukurydzy 	
pierwsza	w okresie poprzedzającym kwitnienie lub przed użyciem chemicznych czynników krzyżowania
druga	w okresie dojrzewania nasion
nie mniej niż trzy, a w przypadku wytwarzania składników rodzicielskich odmian mieszańcowych – cztery oceny stanu plantacji dla plantacji:	
– odmian mieszańcowych kukurydzy oraz ich składników rodzicielskich	
pierwsza	w okresie poprzedzającym kwitnienie
druga	w okresie kwitnienia składnika Rm, gdy 5 % roślin ma znamiona podatne do przyjęcia pyłku
trzecia	w okresie pełni kwitnienia do końca kwitnienia składników rodzicielskich
czwarta	w okresie od końca kwitnienia do początku dojrzewania nasion

4. Przedplon:

- 1) plantacje nasienne roślin zbożowych zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku poprzedzającym rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego gatunku lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku;
- 2) plantacje nasienne roślin zbożowych zakłada się na polu wolnym od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

5. Izolacja przestrzenna¹⁾:

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość w metrach nie mniejsza niż dla plantacji ²⁾		
		materiału elitarnego	materiału kwalifikowanego	
1	Dla odmian ustalonych żyta, obcopylnych odmian pszenżyta oraz mozgi kanaryjskiej odległość od zasiewów innych odmian tego samego gatunku, a w przypadku pszenżyta od źródeł pyłku <i>Triticum</i> spp. i żyta	300	250	
2	Dla odmian samopylnych pszenżyta odległość od innych zasiewów pszenżyta oraz <i>Triticum</i> spp. i żyta	50	20	
3	Dla pszenic odległość od zasiewów pszenicy porażonej w silnym stopniu głownią pyłkową lub śniecią cuchnącą Dla owsa odległość od zasiewów owsa porażonych w silnym stopniu głownią pyłkową owsa Dla jęczmienia odległość od zasiewów jęczmienia porażonych w silnym stopniu głownią pyłkową lub głownią zwartą jęczmienia	50	20	
4	Dla jęczmienia ozimego odległość od plantacji jęczmienia ozimego o innej rzędowości	100	50	
5	Dla składników żeńskich odmian mieszańcowych pszenic, samopylnego pszenżyta, jęczmienia oraz owsa od wszystkich innych odmian tego samego gatunku, które nie są zapylaczem w wytwarzaniu odmiany mieszańcowej	25		
6	Dla kukurydzy odległość plantacji, na której produkuje się nasiona:			
	1)	składnika rodzicielskiego, od zasiewów innej odmiany lub formy kukurydzy niż ta, której pyłkiem mają być zapylone rośliny	300	
	2)	odmian mieszańcowych, od zasiewów innej odmiany lub formy kukurydzy innej niż zapylacz danego mieszańca oraz odmian ustalonych	200	
7	Dla żyta mieszańcowego odległość od plantacji innych odmian lub składników rodzicielskich, tego samego składnika rodzicielskiego, którego plantacja nie zachowuje minimalnych wymagań, innych gatunków, których pyłek może doprowadzić do zapłodnienia, na której produkuje się nasiona:			
	1)	z zastosowaniem męskiej sterylności	1000	500
	2)	bez zastosowania męskiej sterylności	600	500

Objaśnienia

¹⁾ W przypadku pszenic, owsa i jęczmienia izolację przestrzenną może stanowić pas technologiczny o szerokości nie mniejszej niż 2 m, pod warunkiem że sąsiadująca plantacja tego samego gatunku nie jest porażona organizmami, o których mowa w lp. 3 tabeli.

²⁾ W przypadku gatunków obcopylnych oraz wszystkich odmian pszenżyta, jeżeli nie jest zachowana izolacja przestrzenna pomiędzy plantacjami tej samej odmiany, lecz różnych stopni kwalifikacji, wszystkie plantacje należy uznać w stopniu nie wyższym niż plantacja, na której wytwarzany jest materiał siewny w najniższym stopniu, przy czym szkółki hodowlane tej samej odmiany założone w obrębie plantacji nasiennej na polu hodowcy nie stanowią źródła obcego pyłku.

6. Czystość odmianowa

Lp.	Gatunki	Minimalna czystość odmianowa w ocenie polowej dla		
		materiału elitarnego	materiału kwalifikowanego	
			I rozmnożenia	II rozmnożenia
Gatunki podlegające ocenie według norm procentowych (czystość określona w procentach)				
1	Pszenice, jęczmień i owies	99,9	99,7	99,0
2	Samopylne odmiany pszenżyta	99,7	99,0	98,0
3	Każdy składnik odmian mieszańcowych owsa, jęczmienia i pszenic	99,7	90,0 ¹⁾	
4	Każdy składnik odmian mieszańcowych samopylnego pszenżyta	99,0		
Gatunki podlegające ocenie według norm powierzchni (czystość określona w sztukach na jednostce kwalifikacyjnej)				
1	Dla odmian ustalonych i mieszańcowych żyta, ustalonych, obcopylnych odmian pszenżyta, mozgi kanaryjskiej oraz odmian ustalonych kukurydzy	1,0	1,0	
2	1) Dla odmian mieszańcowych kukurydzy – liczba roślin, które są rozpoznawalne jako niebędące składnikiem rodzicielskim:			
	a)	w produkcji każdego ze składników rodzicielskich (Ro, Rm)	0,1	
	b)	w produkcji materiału siewnego odmian mieszańcowych – każdy składnik rodzicielski	0,2	
	2) Gdy 5 % lub więcej roślin składnika matecznego ma znamiona zdolne do zapylenia, to procent roślin w obrębie tego składnika, który pylił lub pyli:			
	a)	w każdej ocenie stanu plantacji	1,0	
b)	we wszystkich ocenach stanu plantacji łącznie	2,0		
Minimalna skuteczność krzyżowania odmian mieszańcowych pszenic, jęczmienia, owsa i pszenżyta powinna wynosić nie mniej niż 95,0 %				

Objaśnienie

¹⁾ Jest to czystość odmianowa odmian mieszańcowych pszenic, jęczmienia, owsa i samopylnego pszenżyta stwierdzona w następującej ocenie tożsamości.

7. Jednostki kwalifikacyjne

W ocenie polowej roślin zbożowych jednostką kwalifikacyjną jest powierzchnia:

1) dla metody oceny według norm powierzchni dla materiału kategorii:

a) elitarny — **30 m²**,

b) kwalifikowany — **10 m²**;

2) dla metody oceny według norm procentowych, dla wszystkich kategorii — **20 m²**;

3) dla plantacji nasiennych kukurydzy — **100 kolejnych roślin w rzędzie**.

8. Wymagania dodatkowe dla odmian mieszańcowych:

- 1) w następczej ocenie tożsamości składnika mącznego żyta mieszańcowego liczba roślin innego składnika nie może przekraczać — **6 sztuk na 1000 roślin**;
- 2) w produkcji materiału bazowego żyta mieszańcowego poziom sterylności składnika mącznego nie może być niższy niż — **98,0 %**;
- 3) w materiale siewnym kategorii kwalifikowany, produkowanym jako mieszanina składników rodzicielskich, roślin składnika ojcowskiego nie uznaje się za zanieczyszczenie, jeżeli ich udział nie przekracza podanych przez hodowcę proporcji.

9. Czystość gatunkowa:

- 1) plantacje nasienne roślin zbożowych powinny być praktycznie wolne od gatunków innych niż uprawiany, szczególnie gatunków mogących stanowić źródło obcego pyłku;
- 2) występowanie innych gatunków roślin zbożowych na plantacjach nasiennych roślin zbożowych, na których produkowany jest materiał kategorii:
  - a) elitarny — nie więcej niż **0,2** rośliny na jednostce kwalifikacyjnej,
  - b) kwalifikowany — nie więcej niż **1** roślina na jednostce kwalifikacyjnej.

10. Zachwaszczenie:

- 1) plantacje nasienne roślin zbożowych powinny być praktycznie wolne od chwastów, w szczególności takich, których nasiona są trudne do usunięcia w procesie czyszczenia;
- 2) występowanie na plantacji chwastów w ilości powodującej ograniczenie wykształcenia nasion lub uniemożliwiającej przeprowadzenie oceny polowej może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji;
- 3) na plantacjach nasiennych roślin zbożowych na 1 ha mogą wystąpić rośliny owsa głuchego¹⁾ w liczbie:

Plantacja zgłoszona do produkcji nasion kategorii	Pszenica	Jęczmień	Owies	Żyto, pszenżyto
elitarnie	7	7	0	7
kwalifikowane	50	20	0	50

Objaśnienie

¹⁾ Dotyczy gatunków: *Avena fatua*, *Avena sterilis*, *Avena ludoviciana* łącznie.

11. Choroby i szkodniki:

- 1) występowanie na plantacji chorób i szkodników w ilości powodującej ograniczenie wykształcenia nasion lub uniemożliwiającej przeprowadzenie oceny polowej może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji;
- 2) z plantacji wszystkich gatunków roślin zbożowych nie usuwa się roślin porażonych głownią;
- 3) w okresie dużej wrażliwości ocenianej plantacji na porażenie głownią uprawy roślin zbożowych w promieniu 50 m nie powinny zawierać średnio więcej niż 3 rośliny wytwarzające zarodniki głowni na jednostce powierzchni równej 30 m².

II. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego roślin pastewnych

1. Gatunki roślin pastewnych i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji:

1) rośliny strączkowe

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Bobik	<i>Vicia faba</i> L. (partim)	C/1
2	Groch siewny	<i>Pisum sativum</i> L. (partim)	C/2
3	Łubin biały	<i>Lupinus albus</i> L.	C/2
4	Łubin wąskolistny	<i>Lupinus angustifolius</i> L.	C/2
5	Łubin żółty	<i>Lupinus luteus</i> L.	C/2
6	Wyka kosmata	<i>Vicia villosa</i> Roth	C/2
7	Wyka siewna	<i>Vicia sativa</i> L.	C/2

2) rośliny motylkowate drobnonasienne

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Esparceta siewna	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.	C/1
2	Komonica zwyczajna	<i>Lotus corniculatus</i> L.	C/1
3	Koniczyna biała	<i>Trifolium repens</i> L.	C/1
4	Koniczyna łąkowa (koniczyna czerwona)	<i>Trifolium pratense</i> L.	C/1
5	Koniczyna krwistoczerwona (inkarnatka)	<i>Trifolium incarnatum</i> L.	C/1
6	Koniczyna perska	<i>Trifolium resupinatum</i> L.	C/1
7	Koniczyna białoróżowa (koniczyna szwedzka)	<i>Trifolium hybridum</i> L.	C/1
8	Lucerna chmielowa	<i>Medicago lupulina</i> L.	C/2
9	Lucerna mieszańcowa	<i>Medicago x varia</i> T. Martyn	C/2
10	Lucerna siewna	<i>Medicago sativa</i> L.	C/2

3) trawy

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Festulolium	<i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp.	C/1
2	Kostrzewa czerwona	<i>Festuca rubra</i> L.	C/1
3	Kostrzewa łąkowa	<i>Festuca pratensis</i> Huds.	C/1
4	Kostrzewa owcza	<i>Festuca ovina</i> L.	C/1
5	Kostrzewa trzcinowa	<i>Festuca arundinacea</i> Schreb.	C/1
6	Kupkówka pospolita	<i>Dactylis glomerata</i> L.	C/1
7	Mietlica biaława	<i>Agrostis gigantea</i> Roth	C/1
8	Mietlica pospolita	<i>Agrostis capillaris</i> L.	C/1
9	Mietlica psia	<i>Agrostis canina</i> L.	C/1
10	Mietlica rozłogowa	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	C/1
11	Rajgras wyniosły (rajgras francuski)	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) Beauv.	C/1
12	Stokłosa uniolowata	<i>Bromus catharticus</i> Vahl.	C/1
13	Tymotka kolankowata	<i>Phleum bertolonii</i> D.C.	C/1
14	Tymotka łąkowa	<i>Phleum pratense</i> L.	C/1
15	Wiechlina zwyczajna	<i>Poa trivialis</i> L.	C/1
16	Wiechlina błotna	<i>Poa palustris</i> L.	C/1
17	Wiechlina gajowa	<i>Poa nemoralis</i> L.	C/1
18	Wiechlina łąkowa	<i>Poa pratensis</i> L.	C/1
19	Wyczyniec łąkowy	<i>Alopecurus pratensis</i> L.	C/1
20	Życica mieszańcowa (rajgras oldenburski)	<i>Lolium x boucheanum</i> Kunth	C/1
21	Życica trwała (rajgras angielski)	<i>Lolium perenne</i> L.	C/1
22	Życica wielokwiatowa (rajgras włoski i rajgras holenderski)	<i>Lolium multiflorum</i> Lam.	C/1

4) inne rośliny rolnicze

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Brukiew	<i>Brassica napus</i> L. var. <i>napobrassica</i> (L.) Rchb.	C/1
2	Facelia błękitna	<i>Phacelia tanacetifolia</i> Benth.	C/1
3	Kapusta pastewna	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>acephala</i> (D.C.) Alef. var. <i>medullosa</i> Thell. var. <i>viridis</i> L.	C/1
4	Rzodkiew oleista	<i>Raphanus sativus</i> L. var. <i>oleiformis</i> Pers.	C/1

Objaśnienie

¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Wymagania dotyczące oceny stanu plantacji przedplonu i izolacji przestrzennej:

1) ocena stanu plantacji

Rośliny strączkowe	Rośliny motylkowe drobnonasienne	Trawy	Inne rośliny rolnicze
jedna ocena stanu plantacji: w okresie od pełni kwitnienia roślin do początku zawiązywania strąków, a w przypadku łubinów przeprowadza się drugą ocenę w okresie zawiązywania strąków	jedna ocena stanu plantacji: w okresie między pełnią kwitnienia a dojrzewaniem nasion	dwie oceny stanu plantacji: – pierwsza przed kwitnieniem; – druga w okresie między pełnym wykłoszeniem a dojrzewaniem nasion	1) dla roślin dwuletnich w pierwszym roku uprawy – jedna ocena w okresie wytwarzania wysadków; 2) w drugim roku uprawy oraz dla roślin jednorocznych – jedna ocena w okresie od kwitnienia roślin do początku dojrzewania nasion; 3) dla: kapusty pastewnej, brukwi pastewnej, uprawianych metodą bezwysadkową – dwie oceny stanu plantacji: a) pierwsza: w okresie formowania pędów kwiatostanowych, b) druga: w okresie od kwitnienia roślin do dojrzewania nasion

W przypadku roślin dwuletnich:

- z cyklem produkcji wysadków dokonuje się oceny cech zewnętrznych wysadków po ich przechowaniu, a przed wysadzeniem na plantacji,
- materiał siewny może być wytwarzany metodą bezwysadkową wyłącznie z materiału siewnego uznanego w urzędowej ocenie w kategorii elitarny, z wyłączeniem kapusty pastewnej,
- materiał siewny wytworzony metodą bezwysadkową uznaje się w najniższym stopniu kwalifikacji określonym dla gatunku

2) przedplon

Rośliny strączkowe	Rośliny motylkowe drobnonasienne	Trawy	Inne rośliny rolnicze
Plantacje nasienne roślin pastewnych zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub kilku ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające, uwzględniając specyfikę i wymagania szczegółowe roślin pastewnych, możliwość produkcji nasion danego gatunku, w szczególności innej odmiany lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji. Pole dla tych plantacji powinno być praktycznie wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy			
Plantacje nasienne roślin strączkowych oraz motylkowatych drobnonasienne nie mogą być zakładane na polu, na którym w ostatnich trzech latach uprawiano ten sam lub blisko spokrewniony gatunek roślin	Plantacje nasienne traw nie mogą być zakładane na polu, na którym w ostatnich dwóch latach uprawiano daną odmianę lub ostatnich trzech latach inną odmianę traw niezależnie od gatunku	Plantacje nasienne kapusty pastewnej nie mogą być zakładane na polu, na którym: 1) w ostatnich pięciu latach uprawiano rośliny z rodzaju <i>Brassica</i> ; 2) w ostatnich trzech latach uprawiano rośliny pozostałych gatunków z rodziny <i>Brassicaceae</i> ; 3) w ostatnich dwóch latach uprawiano buraki	

3) izolacja przestrzenna

Rośliny strączkowe	Rośliny motylkowe drobnonasienne	Trawy ¹⁾	Inne rośliny rolnicze
<p>Dla plantacji bobiku:</p> <p>1) o powierzchni do 2 ha: a) materiału elitarnego – 500 m, b) materiału kwalifikowanego – 100 m;</p> <p>2) o powierzchni powyżej 2 ha: a) materiału elitarnego – 100 m; b) materiału kwalifikowanego – 50 m.</p> <p>Dla plantacji łubinu żółtego i wyki kosmatej dla: 1) materiału elitarnego – 200 m; 2) materiału kwalifikowanego – 100 m.</p> <p>Dla plantacji pozostałych gatunków obowiązuje pas technologiczny o szerokości nie mniejszej niż 2 m</p>	<p>Od plantacji pyłących w tym samym czasie, innych odmian, tej samej odmiany o słabym wyrównaniu, innych gatunków, w tym roślin dziko rosnących w rowach, na nasypach, łąkach oraz nieużytkach, których pyłek może prowadzić do zapylenia:</p> <p>1) dla plantacji materiału elitarnego: a) o powierzchni do 2 ha – 200 m, b) o powierzchni większej niż 2 ha – 100 m;</p> <p>2) dla plantacji materiału kwalifikowanego: a) o powierzchni do 2 ha – 100 m, b) o powierzchni większej niż 2 ha – 50 m</p>		<p>1) dla roślin z rodziny <i>Brassicaceae</i> wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji innych odmian lub blisko spokrewnionych gatunków – 1000 m;</p> <p>2) dla facelii błękitnej dla: a) materiału elitarnego – 400 m, b) materiału kwalifikowanego – 200 m;</p> <p>3) dla brukwi pastewnej dla wszystkich stopni kwalifikacji od innych plantacji nasiennych lub innych niż nasienne, na których występują pośpiechy – 200 m</p>

Objaśnienie

¹⁾ W przypadku traw izolację przestrzenną ustala się z uwzględnieniem schematu krzyżowania się poszczególnych gatunków.

4) czystość odmianowa

Rośliny strączkowe	Rośliny motylkowe drobnonasienne	Trawy	Inne rośliny rolnicze
1) dla grochu i bobiku minimalna czystość odmianowa wynosi dla materiału: a) elitarnego – 99,7 %, b) kwalifikowanego: C/1 – 99,0 %, C/2 – 98,0 %; 2) dla pozostałych gatunków czystość odmianowa wynosi dla materiału: a) elitarnego – 1 roślina/30 m ² , b) kwalifikowanego – 1 roślina/10 m ²	dla wszystkich gatunków czystość odmianowa wynosi dla materiału: a) elitarnego – 1 roślina/30 m ² , b) kwalifikowanego – 1 roślina/10 m ²	1) dla wiechliny łąkowej minimalna czystość odmianowa wynosi dla materiału: a) elitarnego – 1 roślina/20 m ² , b) kwalifikowanego – 4 rośliny/10 m ² , c) kwalifikowanego odmian apomiktycznych, jednoklonalnych – 6 roślin/10 m ² ; 2) dla pozostałych gatunków traw czystość odmianowa wynosi dla materiału: a) elitarnego – 1 roślina/30 m ² , b) kwalifikowanego – 1 roślina/10 m ²	1) dla kapusty pastewnej minimalna czystość odmianowa wynosi dla materiału: a) elitarnego – 99,7 %, b) kwalifikowanego – 99,0 %; 2) dla pozostałych gatunków minimalna czystość odmianowa wynosi dla materiału: a) elitarnego – 1 roślina/30 m ² , b) kwalifikowanego – 1 roślina/10 m ²

5) czystość gatunkowa

Rośliny strączkowe	Rośliny motylkowe drobnonasienne	Trawy	Inne rośliny rolnicze
Plantacje nasienne roślin pastewnych powinny być praktycznie wolne od gatunków innych niż uprawiany; dotyczy to szczególnie gatunków mogących doprowadzić do zapylenia obcym pyłkiem. Występowanie roślin należących do innych gatunków, których nasiona są trudne do odróżnienia podczas badania laboratoryjnego od nasion odmiany uprawianej, powinno wynosić – 0,5 rośliny na jednostkę kwalifikacyjną.			
		Dla gatunków <i>Lolium</i> (życice) i <i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp. występowanie roślin innych gatunków życic nie może przekraczać w materiale: a) elitarnym – 1 roślina/50 m ² , b) kwalifikowanym – 1 roślina/10 m ²	

6) zachwaszczenie

Rośliny strączkowe	Rośliny motylkowe drobnonasienne	Trawy	Inne rośliny rolnicze
Plantacje nasienne roślin pastewnych powinny być praktycznie wolne od chwastów, w szczególności takich, których nasiona są trudne do usunięcia w procesie czyszczenia. Występowanie na plantacji chwastów w ilości powodującej ograniczenie wykształcenia nasion lub uniemożliwiającej przeprowadzenie oceny polowej może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji.			

7) choroby i szkodniki

Rośliny strączkowe	Rośliny motylkowe drobnonasienne	Trawy	Inne rośliny rolnicze
Występowanie na plantacji chorób i szkodników w ilości powodującej ograniczenie wykształcenia nasion lub uniemożliwiającej przeprowadzenie oceny polowej może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji			
porażenie w szczególności chorobami grzybowymi z rodzaju <i>Colletotrichum</i> spp.	porażenie w szczególności chorobami zgorzelowymi, wirusowymi, zarazą, rakiem i rizoktoniozami		

SCHEMAT KRZYŻOWANIA SIĘ GATUNKÓW ŻYCIC
Z UWZGLĘDNIENIEM PLOIDALNOŚCI ODMIAN

	Ploidalność odmian									
	Życica trwała	Życica westerwoldzka	Życica wielokwiatowa	Życica mieszańcowa	Życica trwała	Życica westerwoldzka	Życica westerwoldzka	Życica wielokwiatowa	Życica mieszańcowa	
	T	T	T	T	D	D	L	D	D	
Życica trwała	T	+	+	+	+					
Życica westerwoldzka	T	+	+	+	+					
Życica wielokwiatowa	T	+	+	+	+					
Życica mieszańcowa	T	+	+	+	+					
Życica trwała	D					+	+	+	+	+
Życica westerwoldzka	D					+	+	+	+	+
Życica westerwoldzka	L					+	+	+	+	+
Życica wielokwiatowa	D					+	+	+	+	+
Życica mieszańcowa	D					+	+	+	+	+

+ – ryzyko przekrzyżowania – obowiązkowe zachowanie wymaganej izolacji przestrzennej

T = odmiany tetraploidalne

D = odmiany diploidalne

L = odmiany podstawowe (ploidalność podstawowa)

SCHEMAT KRZYŻOWANIA SIĘ GATUNKÓW TRAW

	Rajgras francuski	Kostrzewa łąkowa	Wiechlina zwyczajna	Wiechlina łąkowa ¹⁾	Tymotka łąkowa	Kostrzewa czerwona	Kupkówka pospolita	Mietlica pospolita	Mietlica psia	Mietlica psia ²⁾	Mietlica rozłogowa	Mietlica biaława	Wiechlina błotna	Wiechlina gajowa	Kostrzewa owcza ³⁾	Kostrzewa owcza ⁴⁾	Kostrzewa trzcinowa	Strzęplica nadobna	Życica trwała	Życica wielokwiatowa ⁵⁾	Życica mieszańcowa	
Rajgras francuski	+																					
Kostrzewa łąkowa		+																		+	+	+
Wiechlina zwyczajna			+																			
Wiechlina łąkowa ¹⁾																						
Tymotka łąkowa					+																	
Kostrzewa czerwona						+														+	+	+
Kupkówka pospolita							+															
Mietlica pospolita								+			+											
Mietlica psia									+													
Mietlica psia ²⁾										+												
Mietlica rozłogowa								+			+	+										
Mietlica biaława											+	+										
Wiechlina błotna													+									
Wiechlina gajowa														+								
Kostrzewa owcza ³⁾															+					+	+	+
Kostrzewa owcza ⁴⁾																+				+	+	+
Kostrzewa trzcinowa																	+			+	+	+
Strzęplica nadobna																		+				
Życica trwała		+				+									+	+	+			+		
Życica wielokwiatowa ⁵⁾		+				+									+	+	+				+	
Życica mieszańcowa		+				+									+	+	+					+

⊕ — ryzyko przekrzyżowania — obowiązek zachowania wymaganej izolacji przestrzennej

¹⁾ tylko odmiany apomiktyczne

²⁾ *ssp. montana*

³⁾ *ssp. tenuifolia*

⁴⁾ *ssp. duriuscula*

⁵⁾ dotyczy również westerwoldzkiej

Wykaz gatunków chwastów, których nasiona są trudne do usunięcia w procesie czyszczenia

Lp.	Rośliny pastewne – motylkowe drobnonasienne oraz trawy pastewne i gazonowe	Gatunki chwastów, które są trudne do odczyszczenia i od których plantacja nasienna powinna być praktycznie wolna
1	2	3
1	Esparceta siewna	Jaskier polny Rzodkiew świrzepa Przytulia czepna
2	Komonica zwyczajna	Babka lancetowata Bodziszek Głowieńka pospolita Komosa biała Lepnica rozdęta Przytulia czepna Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Wyka czteronasienna
3	Koniczyna wszystkie gatunki uprawne	Babka lancetowata Bniec biały Głowieńka pospolita Gorczyca polna Mak polny Maruna bezwonna Nostrzyk żółty Fiołek polny Gwiazdnica pospolita Przytulia czepna Rumian pospolity Szczawik Komosa biała Kapusta polna Tobołki polne Chaber bławatek Chwastnica jednostronna Przytulia czepna Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy
4	Lucerna wszystkie gatunki uprawne	Babka lancetowata Bodziszek Chwastnica jednostronna Wyka, wszystkie gatunki Maruna bezwonna Rdest, wszystkie gatunki Rumian polny Rolnica pospolita Sporek polny Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy
5	Festulolium	Chaber bławatek Czerwiec roczny Iglica pospolita Jaskier polny Nostrzyk żółty Ostrożeń polny Perz właściwy Przytulia czepna Rdest, wszystkie gatunki Włośnica sina i zielona Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Stokłosa, wszystkie gatunki Śmiątek darniowy

1	2	3
6	Kostrzewa wszystkie gatunki uprawne	Chaber bławatek Iglica pospolita Kłósówka wełnista Nostrzyk żółty Perz właściwy Rdest, wszystkie gatunki Rumianek Stokłosa żytnia, dachowa i miękka Tobołki polne Życica roczna Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Śmiałek darniowy Wyczyniec, wszystkie gatunki
7	Kupkówka pospolita	Chaber bławatek Iglica pospolita Kłósówka wełnista Nostrzyk żółty Maruna bezwonna Perz właściwy Rdest, wszystkie gatunki Rumian polny Rumianek Stokłosa żytnia, dachowa i miękka Tobołki polne Życica roczna Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Śmiałek darniowy
8	Mietlica wszystkie gatunki uprawne	Czerwiec roczny Gwiazdnica pospolita Kłósówka wełnista Krwawnik pospolity Mlecz, wszystkie gatunki Mniszek pospolity Rumian polny Maruna bezwonna Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Starzec zwyczajny Tobołki polne Wiechlina roczna
9	Mozga trzcinowata	Owies głuchy Iglica pospolita Niezapominajka polna Nostrzyk żółty Rdest, wszystkie gatunki Perz właściwy Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Śmiałek darniowy
10	Rajgras wyniosły (rajgras francuski, owsik wyniosły)	Owies głuchy Chaber bławatek Czerwiec roczny Iglica pospolita Kłósówka wełnista Perz właściwy Przytulia czepna Stokłosa dachowa i żytnia Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Życica roczna Śmiałek darniowy
11	Stokłosa wszystkie gatunki uprawne	Owies głuchy Chaber bławatek Iglica pospolita Nostrzyk żółty Perz właściwy Przytulia czepna Stokłosa dachowa i żytnia Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Wyczyniec, wszystkie gatunki Śmiałek darniowy

1	2	3
12	Tymotka wszystkie gatunki uprawne	Owies głuchy Fiołek polny Głowieńka pospolita Maruna bezwonna Niezapominajka polna Rdest, wszystkie gatunki Rumian polny Rumian pospolity Sporek polny Włośnica sina i zielona Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Śmiałek darniowy
13	Wiechlina wszystkie gatunki uprawne	Owies głuchy Babka lancetowata Czerwiec roczny Gwiazdnica pospolita Kłosówka wełnista Krwawnik pospolity Miotła zbożowa Maruna bezwonna Mlecz, wszystkie gatunki Rumian polny Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Tobołki polne
14	Wyczyńnic łąkowy	Owies głuchy Chaber bławatek Mlecz, wszystkie gatunki Stokłosa dachowa i żytnia Wyczyńnic polny, kolankowaty i czerwonożółty Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy
15	Życica wszystkie gatunki uprawne	Owies głuchy Chaber bławatek Czerwiec roczny Iglica pospolita Jaskier polny Nostrzyk żółty Ostrożeń polny Perz właściwy Przytulia czepna Włośnica sina i zielona Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Stokłosa, wszystkie gatunki Śmiałek darniowy
16	Pozostałe gatunki traw	Chaber bławatek Czerwiec roczny Iglica pospolita Kłosówka wełnista Nostrzyk żółty Maruna bezwonna Ostrożeń polny Perz właściwy Rdest, wszystkie gatunki Rumian polny Rumianek pospolity i bezpromieniowy Stokłosa żytnia, dachowa i miękka Tobołki polne Życica roczna Szczaw polny zwyczajny i kędzierzawy Śmiałek darniowy

III. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego roślin oleistych i włóknistych**1. Gatunki roślin oleistych i włóknistych i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Gorczyca biała	<i>Sinapis alba</i> L.	C/1
2	Gorczyca sarepska	<i>Brassica juncea</i> (L.) Czern. et Cosson	C/1
3	Kminek zwyczajny	<i>Carum carvi</i> L.	C/1
4	Konopie	<i>Cannabis sativa</i> L.	C/2
5	Len zwyczajny	<i>Linum usitatissimum</i> L.	C/3
6	Mak	<i>Papaver somniferum</i> L.	C/1
7	Rzepak	<i>Brassica napus</i> L. (partim)	C/1
8	Rzepak	<i>Brassica rapa</i> L. var. <i>silvestris</i> (Lam.) Briggs	C/1
9	Stonecznik	<i>Helianthus annuus</i> L.	C/1
10	Soja	<i>Glycine max</i> (L.) Merr.	C/1

Objaśnienie

¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Odmiany mieszańcowe:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (**B**);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (**C/1**).

3. Ocena stanu plantacji

Lp.	Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Termin dokonania oceny
1	jedna ocena stanu plantacji dla plantacji nasiennych: gorczycy sarepskiej i białej, odmian ustalonych rzepaku, rzepiku, konopi dwupiennych, soi, lnu, maku, kminku zwyczajnego i odmian ustalonych słonecznika	w okresie od pełni kwitnienia do początku zawiązywania nasion
2	dwie oceny stanu plantacji dla plantacji nasiennych:	
	a) konopi jednopiennych:	
	– pierwsza	po wykształceniu się osobników dwupiennych, ale przed rozpoczęciem kwitnienia osobników męskich (płaskoni)
	– druga	w trzy tygodnie po wykonaniu pierwszej oceny stanu plantacji
	b) odmian mieszańcowych słonecznika:	
	– pierwsza	przed kwitnieniem w celu sprawdzenia izolacji przestrzennej
	– druga	w okresie dojrzewania koszyczków
3	trzy oceny stanu plantacji dla plantacji nasiennych odmian mieszańcowych rzepaku i męskosterylnych składników mieszańców złożonych:	
	– pierwsza	wczesną wiosną, przed kwitnieniem
	– druga	w pełni kwitnienia
	– trzecia	po zakończeniu kwitnienia

4. Płodzmian

Plantacje nasienne roślin oleistych i włóknistych zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub kilku ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające, uwzględniając specyfikę i wymagania szczegółowe roślin oleistych i włóknistych, możliwość produkcji nasion danego gatunku, w szczególności innej odmiany lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji. Pole dla tych plantacji powinno być praktycznie wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.		
1	Plantacje nasienne rzepaku nie mogą być zakładane na polu, na którym uprawiano:	
	1) dla podwójnie ulepszonych odmian rzepaku – inne odmiany rzepaku	w ostatnich pięciu latach
	2) inne rośliny gatunków z rodziny <i>Brassicaceae</i>	w ostatnich trzech latach
2	Plantacje nasienne kminku zwyczajnego nie mogą być zakładane na polu, na którym uprawiane były rośliny z rodziny <i>Apiaceae</i>	w ostatnich dwóch latach
3	Plantacje nasienne soi nie mogą być zakładane na polu, na którym uprawiano soję	w ostatnich trzech latach
4	Plantacje pozostałych gatunków roślin oleistych i włóknistych nie mogą być zakładane na polu, na którym w roku poprzedzającym rok założenia ocenianej plantacji uprawiany był ten sam gatunek. Pole dla plantacji nasiennych roślin oleistych i włóknistych powinno być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.	

5. Izolacja przestrzenna¹⁾

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji	
		materiału elitarnego	materiału kwalifikowanego
1	Dla wszystkich gatunków z rodzaju <i>Brassica</i> spp. oprócz rzepaków, dla konopi, z wyjątkiem jednopiennych, oraz dla kminku, gorczycy białej	400	200
2	Dla odmian ustalonych rzepaku oraz rzepiku	200	100
3	Dla odmian mieszańcowych rzepaku	500	300
4	Dla konopi jednopiennych	5000	1000
5	Dla słonecznika:		
	1) przy wytwarzaniu składników rodzicielskich mieszańca, w tym również mieszańca pojedynczego, jeśli stanowi składnik mieszańca potrójnego	1500	-
	2) dla odmian innych niż mieszańcowe	750	500
6	Dla pozostałych gatunków roślin oleistych i włóknistych izolacji nie określa się		

Objaśnienie

¹⁾ Dla gatunków samopylnych izolację przestrzenną może stanowić pas technologiczny o szerokości nie mniejszej niż 2 m, jeżeli sąsiadująca plantacja nie jest porażona organizmami szkodliwymi.

Jeżeli sąsiadująca plantacja nasienna jest zgłoszona do oceny w niższym stopniu kwalifikacji, traktowana jest jako źródło zapylenia obcym pyłkiem oraz porażenia przez organizmy szkodliwe.

6. Czystość odmianowa:

Lp.	Gatunki	Minimalna czystość odmianowa w ocenie połowej dla		
		materiału elitarnego	materiału kwalifikowanego	
			I rozmnożenia	II rozmnożenia
I. Gatunki podlegające ocenie według norm procentowych (czystość określona w procentach)				
1	Dla soi	99,5	99,0	
2	Dla gorczycy białej i odmian ustalonych słonecznika oraz dla rzepaku i rzepiku wytwarzanych na cele pastewne	99,7	99,0	
3	Dla rzepaku i rzepiku wytwarzanych na cele inne niż pastewne	99,9	99,7	
4	Dla lnu	99,7	98,0	97,5
5	Dla maku	99,0	98,0	
II. Gatunki podlegające ocenie według norm powierzchni (czystość określona w sztukach roślin nietypowych dla odmiany, na jednostce kwalifikacyjnej)				
1	Dla gorczycy sarepskiej, kminku, konopi	1,0	1,0	
2	Dla słonecznika mieszańcowego – roślin, które są rozpoznawalne jako niebędące linią wsobną lub innym składnikiem rodzicielskim:			
	1) w produkcji materiału siewnego kategorii elitarny składników rodzicielskich:			
	a) linie wsobne		0,2	
	b) mieszańce proste:			
	- składnik męski, rośliny wydzielające pyłek, podczas gdy 2 % lub więcej osobników żeńskich ma podatne kwiaty		0,2	
	- osobnik żeński		0,5	
	2) w produkcji materiału siewnego kategorii kwalifikowany mieszańców F _i :			
a) składnik męski, rośliny wydzielające pyłek, podczas gdy 5 % lub więcej osobników żeńskich ma podatne kwiaty		0,5		
b) składnik żeński		1,0		

1) w składniku matecznym poziom męskiej sterylności stwierdzony w następczej ocenie tożsamości powinien wynosić nie mniej niż:

- a) dla rzepaku — 98,0 %,
- b) dla słonecznika — 95,0 %;

2) dla odmian mieszańcowych słonecznika liczba roślin rozpoznawalnych jako niebędące linią wsobną lub innym składnikiem rodzicielskim nie może przekraczać:

a) w produkcji składników rodzicielskich (Ro, Rm):

- w składniku męskim, rośliny pyłące, jeżeli co najmniej 2 % osobników żeńskich ma podatne kwiaty — 0,2 rośliny na jednostkę (0,2 %),
- w składniku żeńskim — 0,5 rośliny na jednostkę (0,5 %),

b) w produkcji materiału siewnego mieszańców handlowych linie wsobne i pojedyncze mieszańce stanowiące składniki rodzicielskie:

— w składniku męskim, rośliny pyłące, jeżeli co najmniej 5 % osobników żeńskich ma podatne kwiaty — **0,5 rośliny na jednostkę (0,5 %)**,

— w składniku żeńskim — **1,0 roślina na jednostkę (1,0 %)**,

c) jeżeli co najmniej 5 % roślin składnika matecznego ma znamiona zdolne do zapylenia, to procent roślin w obrębie tego składnika, który pylił lub pyli, nie może przekraczać w każdej ocenie stanu plantacji — **0,5 rośliny na jednostkę (0,5 %)**;

3) występowanie roślin typowo męskich (płaskoni) w konopiach jednopiennych nie może przekraczać:

a) dla materiału elitarnego — **0,1 rośliny na 30 m²**,

b) dla materiału kwalifikowanego — **15 roślin na 10 m²**.

Płaskonie występujące w ilości przekraczającej powyższe normy powinny być usuwane z plantacji wraz z koleniami i niszczone przed rozpoczęciem pylenia.

7. Czystość gatunkowa:

1) plantacje nasienne roślin oleistych i włóknistych powinny być praktycznie wolne od gatunków innych niż uprawiany, szczególnie gatunków mogących stanowić źródło obcego pyłku;

2) na plantacjach nasiennych roślin oleistych i włóknistych może wystąpić nie więcej niż 0,2 rośliny innego gatunku uprawnego na jednostce kwalifikacyjnej.

8. Zachwaszczenie:

1) plantacje nasienne roślin oleistych i włóknistych powinny być praktycznie wolne od chwastów, w szczególności takich, których nasiona są trudne do usunięcia w procesie czyszczenia;

2) występowanie na plantacji chwastów w ilości powodującej ograniczenie wykształcenia nasion lub uniemożliwiającej przeprowadzenie oceny polowej może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji.

9. Choroby i szkodniki:

1) plantacje nasienne roślin oleistych i włóknistych powinny być praktycznie wolne od chorób i szkodników;

2) porażenie plantacji przez choroby i szkodniki w stopniu powodującym ograniczenie wykształcenia nasion lub uniemożliwiający przeprowadzenie oceny polowej może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji.

Wykaz gatunków, których nasiona są trudne do usunięcia w procesie czyszczenia

Lp.	Rośliny oleiste i włókniste	Gatunki chwastów, które są trudne do odczyszczenia i od których plantacja nasienna powinna być praktycznie wolna	
1	Gorczyca biała Gorczyca sarepska	Lebiodka pospolita Przytulia czepna Rdest, wszystkie gatunki Tobołki polne Tasznik pospolity Wyka, wszystkie gatunki	Stwierdzenie wystąpienia gorczycy polnej i kapusty polnej powoduje dyskwalifikację plantacji
2	Len zwyczajny	Chaber bławatek Lnianka, wszystkie gatunki Życica inowa i roczna Gorczyca polna Lepczyca Powój polny Rdest, wszystkie gatunki Szczawik	
3	Mak lekarski	Komosa biała	Stwierdzenie wystąpienia lulka czarnego i maku polnego powoduje dyskwalifikację plantacji
4	Rzepak Rzepak	Rzepak, formy nieuprawne Wyka, wszystkie gatunki Gorczyca polna Przytulia czepna Kapusta polna	
5	Kminek zwyczajny	Chaber bławatek Perz właściwy Chwasty z rodziny selerowatych	
6	Pozostałe gatunki	Ogólne	

Podział roślin kapustowatych na grupy w zależności od możliwości przekrzyżowania się

Grupa I	
Brukselka Kapusta pastewna Kapusta Kalafior Brokuł Dzika kapusta	przekrzyżowanie możliwe z każdym gatunkiem w grupie, nie krzyżują się z gatunkami z grupy II i III
Grupa II	
Kapusta chińska Brukiew Rzepak oleisty Rzepak Rzepa Gorczyca sarepska Gorczyca czarna	przekrzyżowanie możliwe z każdym gatunkiem w grupie, nie krzyżują się z gatunkami z grupy I i III
Grupa III	
Gorczyca biała Rzodkiew Rzodkiewka	przekrzyżowanie łatwe z każdym gatunkiem w grupie, nie krzyżują się z gatunkami z grupy I i II

IV. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego buraka cukrowego i pastewnego

Materiał siewny buraka może być wytwarzany metodą bezwysadkową, wyłącznie z materiału siewnego uznanego w urzędowej ocenie w kategorii elitarny.

Materiał siewny buraka wytworzony metodą bezwysadkową uznaje się w najniższym stopniu kwalifikacji (dla buraka jest to C/1).

1. Nazwy gatunków buraków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji dla buraków
1	Burak cukrowy	<i>Beta vulgaris</i> L. ssp. <i>vulgaris</i> convar. <i>vulgaris</i> var. <i>altissima</i> Doll	C/1
2	Burak pastewny	<i>Beta vulgaris</i> L. ssp. <i>vulgaris</i> convar. <i>vulgaris</i> var. <i>rapacea</i> K. Koch	C/1

2. Odmiany mieszańcowe:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Ocena stanu plantacji

Lp.	Wyszczególnienie	
Obowiązują dwie oceny stanu plantacji		
1	dla metody tradycyjnej wytwarzania materiału siewnego buraków odmian ustalonych:	
	pierwsza	w pierwszym roku uprawy (wytwarzanie wysadków), w pierwszej połowie września
	druga	w drugim roku uprawy (wytwarzanie nasion) w okresie od pełni kwitnienia do początku dojrzewania nasion
2	dla metody bezwysadkowej wytwarzania materiału siewnego buraków odmian ustalonych:	
	pierwsza	w pierwszym roku uprawy na przełomie września i października
	druga	w drugim roku uprawy (wytwarzanie nasion) w okresie od pełni kwitnienia do początku dojrzewania nasion
3	dla metody bezwysadkowej wytwarzania materiału siewnego buraków odmian mieszańcowych:	
	pierwsza	w drugim roku uprawy w okresie pełni kwitnienia
	druga	w drugim roku uprawy w okresie dojrzewania nasion
Obowiązują trzy oceny stanu plantacji		
4	dla metody tradycyjnej wytwarzania materiału siewnego buraków odmian mieszańcowych:	
	pierwsza	w pierwszym roku uprawy (wytwarzanie wysadków), w pierwszej połowie września
	druga	w drugim roku uprawy w okresie pełni kwitnienia
	trzecia	w drugim roku uprawy w okresie dojrzewania nasion

4. Przedplon:

- 1) plantacje nasienne buraka zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub kilku latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego, w szczególności, na którym w ciągu ostatnich czterech lat uprawiano buraki lub występowały burakochwasty, albo
- 2) w roku poprzedzającym rok założenia ocenianej plantacji były uprawiane gatunki roślin z rodziny *Brassicaceae*.

5. Izolacja przestrzenna¹⁾

Lp.	Wyszczególnienie	Minimalna odległość w m nie mniejsza niż
1	Od źródeł pyłku z rodzaju <i>Beta</i> wynosi:	
	1) dla materiału elitarnego	1000
	2) dla materiału kwalifikowanego, z wyjątkiem podanego poniżej:	1000
	a) jeżeli zapylacz lub jeden z zapylaczy jest diploidem, od źródeł pyłku buraków tetraploidalnych	600
	b) jeżeli zapylacz jest wyłącznie tetraploidem:	
	— od źródeł pyłku buraków diploidalnych	600
	— od źródeł pyłku buraków o nieznannej ploidalności ²⁾	600
	c) jeżeli zapylacz lub jeden z zapylaczy jest diploidem, od źródeł pyłku buraków diploidalnych	300
	d) jeżeli zapylacz lub jeden z zapylaczy jest tetraploidem, od źródeł pyłku buraków tetraploidalnych	300
	e) pomiędzy plantacjami nasinnymi, na których nie jest stosowana męska sterylność	300
2	Nie jest wymagana izolacja przestrzenna między plantacjami nasinnymi buraka odmian mieszańcowych, dla których stosowany jest ten sam zapylacz	

Objaśnienia

- ¹⁾ Na plantacji, na której wytwarzane są wysadki buraków, izolację przed zamieszczeniem mechanicznym podczas wegetacji oraz zbioru stanowi pas technologiczny o szerokości nie mniejszej niż 2 m.
- ²⁾ Jeżeli nie jest określona ploidalność odmiany buraka, należy stosować izolację jak dla buraka o nieznannej ploidalności.

6. Czystość odmianowa:

- 1) plantacja nasienne buraka powinna być wolna od roślin innych odmian i typów użytkowych buraka;
- 2) obecność roślin pylących w męskosterylnym składniku odmiany mieszańcowej jest niedopuszczalna.

7. Czystość gatunkowa:

- 1) plantacje nasienne powinny być praktycznie wolne od gatunków innych niż uprawiany;
- 2) występowanie roślin należących do innych gatunków, w szczególności burakochwastów, których nasiona są trudne do odróżnienia podczas badania laboratoryjnego od nasion uprawianej odmiany, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

8. Zachwaszczenie:

- 1) plantacja nasienne buraka powinna być praktycznie wolna od chwastów;
- 2) wystąpienie chwastów w ilości utrudniającej dobre wykształcenie nasion lub dokonanie oceny polowej może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji.

9. Choroby i szkodniki

Występowanie na plantacji nasiennej chorób i szkodników w stopniu mogącym pogorszyć jakość nasion lub uniemożliwiającym dokonanie oceny jest podstawą do dyskwalifikacji plantacji.

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI MATERIAŁU SIEWNEGO (SADZENIAKÓW) ZIEMNIAKA

Najniższy stopień kwalifikacji — materiał kwalifikowany klasy **B (C/B)**

1. Materiał siewny ziemniaka może być wytwarzany według dwóch systemów kwalifikacji:
  - 1) krajowego albo
  - 2) EKG/ONZ (Europejskiego Komitetu Gospodarczego Organizacji Narodów Zjednoczonych).
2. Wyboru systemu kwalifikacji dokonuje składający wniosek o dokonanie oceny materiału siewnego ziemniaka.
3. Oceny polowej, pobierania prób, laboratoryjnej oceny zdrowotności oraz oceny cech zewnętrznych dokonuje się zgodnie z metodykami określonymi przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.
4. W ocenie polowej, jak i laboratoryjnej ocenie zdrowotności wyróżnia się następujące porażenia wirusami:
  - 1) łagodne, objawiające się różnego rodzaju zmianami na liściach, takimi jak lekkie mozaiki, plamistości czy deformacje;
  - 2) w stopniu ostrym, charakteryzujące się:
    - a) smugowatymi lub plamistymi nekrozami na liściach,
    - b) wyraźnymi mozaikami i przebarwieniami liści,
    - c) deformacjami i zwijaniem liści,
    - d) kruchością i łamliwością liści,
    - e) karłowatością roślin.
5. Porażenie w stopniu ostrym uznaje się, jeżeli objawy, o których mowa w ust. 4, wywołane są przez:
  - 1) wirusy:
    - a) wirus liściozwoju ziemniaka (**PLRV**) lub
    - b) wirus Y ziemniaka (**PVY**), lub
    - c) mozaika A ziemniaka (**PVA**), lub
    - d) wiroza M ziemniaka (**PVM**);
  - 2) kombinacje wirusów:
    - a) wirus Y ziemniaka (**PVY**) łącznie z mozaiką X ziemniaka (**PVX**) lub
    - b) mozaika A ziemniaka (**PVA**) łącznie z mozaiką X ziemniaka (**PVX**), lub
    - c) mozaika X ziemniaka (**PVX**) łącznie z wirozą S ziemniaka (**PVS**).
6. Ocena polowa:
  - 1) ocena stanu plantacji:
    - a) dla plantacji, na których są wytwarzane sadzeniaki ziemniaka, przeprowadza się **nie mniej niż dwie** oceny stanu plantacji:
      - pierwszą — kiedy rośliny osiągną wysokość około **20 cm**,
      - drugą — w okresie od pełni kwitnienia plantacji do dwóch tygodni po kwitnieniu, jednak nie później niż przed początkiem żółknięcia i zasychania liści,
    - b) jeżeli na plantacji przewidziany jest zabieg chemicznego lub mechanicznego niszczenia naci, druga ocena powinna być wykonana bezpośrednio przed tym zabiegiem; o przewidywanym terminie desykcji powiadamia się wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa;
  - 2) przedplon

Plantacji nasiennych ziemniaka nie zakłada się na polu, na którym w ostatnich trzech latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji uprawiano rośliny z rodziny *Solanaceae*, w szczególności ziemniak, pomidor, tytoń;

3) izolacja przestrzenna:

a) minimalna odległość plantacji nasiennych ziemniaka od innych plantacji ziemniaka oraz tytoniu lub pomidorów powinna wynosić nie mniej niż:

— dla sadzeniaków kategorii elitarne — **100 m**,

— dla sadzeniaków kategorii kwalifikowane — **50 m**,

b) odległość określona w lit. a może być zmniejszona do dwóch redlin, w przypadku gdy plantacja sadzeniaków:

— elitarnych sąsiaduje z plantacją podlegającą ocenie i spełniającą wymagania określone dla sadzeniaków kwalifikowanych klasy C/A,

— kwalifikowanych sąsiaduje z plantacją podlegającą ocenie i spełniającą wymagania określone dla sadzeniaków kwalifikowanych klasy C/B.

Jeżeli nie zostały spełnione wymagania określone w lit. b:

1) tiret pierwsze — plantację degraduje się do kategorii kwalifikowanej klasy C/B,

2) tiret drugie — plantację dyskwalifikuje się;

4) czystość gatunkowa i zachwaszczenie:

a) plantacje, na których jest wytwarzany materiał siewny ziemniaka, powinny być praktycznie wolne od roślin innych gatunków uprawnych,

b) występowanie chwastów, szczególnie z rodziny psiankowatych, w ilościach mogących pogorszyć jakość wytwarzanych sadzeniaków lub stan ich zdrowotności, a także utrudniających właściwe wykonanie oceny stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji;

5) występowanie chorób i szkodników:

a) porażenie roślin przez inne choroby lub szkodniki w stopniu utrudniającym prawidłowy rozwój roślin lub uniemożliwiającym właściwe wykonanie oceny stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji,

b) plantacja nasiennej ziemniaka powinna być wolna od organizmów kwarantannowych;

6) plantację nasienną ziemniaka dyskwalifikuje się, jeżeli:

a) wyrównanie roślin uniemożliwia prawidłowe wykonanie oceny,

b) występują puste miejsca w ilości większej niż 30 % powierzchni plantacji,

c) jest wyraźnie opóźniony stan wegetacji roślin w stosunku do przeciętnego stanu innych plantacji tej samej odmiany w danym rejonie, spowodowany późnym terminem sadzenia.

7. Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka:

1) ocena laboratoryjna sadzeniaków ziemniaka jest dokonywana w przypadku uznania plantacji nasiennej po ocenie polowej, w celu weryfikacji wyników oceny polowej w zakresie stopnia porażenia chorobami wirusowymi;

2) próby bulw ziemniaka do laboratoryjnej oceny zdrowotności są pobierane z plantacji przed ich wykopaniem lub, jeżeli jest to uzasadnione, z kopca lub przechowalni;

3) laboratoryjna ocena zdrowotności jest dokonywana na tzw. próbie oczkowej i przy zastosowaniu testu ELISA;

4) test ELISA stosuje się do diagnostyki wirusów mogących spowodować dużą obniżkę plonów, w szczególności:

a) wirusa liściozwoju ziemniaka (**PLRV**),

b) wirusa Y ziemniaka (**PVY**),

c) wirozy M ziemniaka (**PVM**);

5) dla sadzeniaków ziemniaka kategorii kwalifikowanej klasy B (C/B) w laboratoryjnej ocenie zdrowotności można:

a) odstąpić od wykonania testu ELISA pod warunkiem, że w wyniku bonitacji roślin otrzymanych w próbie oczkowej stopień porażenia wirusami nie budził wątpliwości,

b) wykonać uproszczoną ocenę laboratoryjną pod warunkiem, że właściciel plantacji o powierzchni nie mniejszej niż 2 ha podjął działania zapewniające utrzymanie wysokiego stanu zdrowotności plantacji;

- 6) działania, o których mowa w pkt 5 lit. b, polegają w szczególności na:
- a) obsadzeniu plantacji sadzeniakami ziemniaka, które były poddane laboratoryjnej ocenie zdrowotności, w wyniku której stwierdzono poziom porażenia nieprzekraczający wymagań określonych dla kwalifikowanych sadzeniaków ziemniaka klasy A (C/A),
  - b) obsadzeniu plantacji sadzeniakami ziemniaka odmian:
    - które uzyskały ocenę odporności na wirusa Y nie mniejszą niż 7,0 (dotyczy oceny polowej dokonanej w doświadczeniach rejestrowych będącej średnią z wszystkich punktów doświadczalnych otrzymanych w okresie nie krótszym niż dwa lata),
    - charakteryzujących się wyraźnymi i typowymi objawami porażenia przez wirusy,
    - których średnie porażenie na plantacjach nasiennych w okresie ostatnich 3 lat nie było większe niż 5 %, w tym nie większe niż 2 % porażenia w stopniu ciężkim,
    - których plantacje nasienne były prowadzone na obszarze o tych samych warunkach środowiskowych co plantacja, która ma być poddana uproszczonej ocenie laboratoryjnej, i przez ostatnie 3 lata zajmowały łącznie powierzchnię nie mniejszą niż 10 ha oraz nie było zastrzeżeń co do ich zdrowotności,
  - c) monitorowaniu nalotu i systematycznym zwalczaniu mszyc,
  - d) zapewnieniu, że na wszystkich sąsiadujących plantacjach w urzędowej ocenie został potwierdzony stopień porażenia przez choroby wirusowe na poziomie nie wyższym niż 5 %,
  - e) prowadzeniu systematycznej selekcji negatywnej mającej na celu usunięcie roślin porażonych lub podejrzanych o infekcję,
  - f) poddaniu zabiegowi defoliacji w terminie określonym na dany rok dla poszczególnych grup wczesności,
  - g) przeprowadzeniu oceny, czy w czasie zbioru bulw odrosty części zielonych po defoliacji wystąpiły w nie więcej niż na:
    - 5 %, w przypadku braku mszyc na odrostach, albo
    - 1 %, w przypadku stwierdzenia występowania mszyc.
8. Ocena cech zewnętrznych:
- 1) wymagania dotyczące jakości sadzeniaków ziemniaka w ocenie cech zewnętrznych:
    - a) sadzeniaki powinny być wolne od organizmów kwarantannowych,
    - b) dopuszczalną wielkość partii stanowi zbiór sadzeniaków netto z jednej plantacji, nie więcej jednak niż **50 ton**; wielkość partii może być przekroczona nie więcej niż o **5 %**,
    - c) partia sadzeniaków przygotowana do oceny cech zewnętrznych powinna być jednolita pod względem cech jakościowych,
    - d) sadzeniaki w partii powinny:
      - być dojrzałe, czyste i suche,
      - nie wykazywać objawów nadmarznięcia, zaparzenia lub porośnięcia,
      - mieć kształt i zabarwienie miąższu typowe dla odmiany;
  - 2) sadzeniaki w partii przygotowanej do oceny cech zewnętrznych powinny być posortowane tak, aby:
    - a) nie występowały bulwy, które przechodzą przez kwadratowe oczko sortownika o boku 25 mm,
    - b) bulwy, które nie przechodzą przez kwadratowe oczko sortownika o boku 35 mm, zostały podzielone na frakcje o wymiarach stanowiących krotność 5 mm,
    - c) w partii mogą znajdować się sadzeniaki kilku frakcji o różnych wymiarach, zwanych dalej „kalibrażem”, posortowane w sposób określony w lit. b;
  - 3) różnica między najmniejszym i największym wymiarem bulw w jednej partii nie może być większa niż 20 mm;
  - 4) sadzeniaków nie traktuje się środkiem chemicznym hamującym rozwój kiełków, który jest stosowany podczas przechowywania bulw ziemniaka innych niż sadzeniaki.
9. Szczegółowe wymagania dla oceny polowej, laboratoryjnej oceny zdrowotności oraz oceny cech zewnętrznych są określone w tabelach 1 i 2:

Tabela 1

Szczegółowe wymagania dla sadzeńiaków ziemniaka określone dla poszczególnych ocen według systemu kwalifikacji EKG/ONZ

Oceniana wada	Sadzeńiaki kategorii elitarne				Sadzeńiaki kategorii kwalifikowane		
	PB/M	PB/III	PB/II	B/I	B/II	C/A	C/B
OCENA POLOWA							
Inne odmiany i rośliny nietypowe dla odmiany	0,0	0,0	0,01	0,25	0,25	0,5	0,5
Czarna nóżka	0,0	0,0	0,0	0,5	1,0	1,5	2,0
Choroby wirusowe i wirusopodobne ¹⁾	0,0	0,0	0,1	0,4 (0,2)	0,8 (0,4)	2,0 (1,0)	10,0 (2,0)
LABORATORYJNA OCENA ZDROWOTNOŚCI							
Rośliny nietypowe dla odmiany	0,0	0,0	0,01	0,25	0,25	0,5	0,5
Choroby wirusowe i wirusopodobne ¹⁾	0,0	0,0	0,5	2,0 (1,0)	4,0 (2,0)	10,0 (5,0)	10,0
OCENA CECH ZEWNĘTRZNYCH							
Ziemia i inne zanieczyszczenia	0,0	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Bulwy z objawami suchej lub mokrej zgnilizny oprócz wywołanej przez organizmy kwarantannowe	0,0	0,0	0,2	1,0	1,0	1,0	1,0
Bulwy o nieodpowiednim kalibrżu	—	1,0	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Rizoktonia ²⁾	0,0	0,0	1,0 (1,0)	5,0 (10,0)	5,0 (10,0)	5,0 (10,0)	5,0 (10,0)
Uszkodzenia zewnętrzne	0,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Parcz zwykły ²⁾	0,0	0,0	5,0 (10,0)	5,0 (33,3)	5,0 (33,3)	5,0 (33,3)	5,0 (33,3)
Parcz prószysty ²⁾	0,0	0,0	1,0 (10,0)	1,0 (10,0)	1,0 (10,0)	1,0 (10,0)	1,0 (10,0)
Bulwy z plamistością mięszu na poprzecznym przekroju ²⁾	0,0	0,0	1,0 (10,0)	5,0 (10,0)	5,0 (10,0)	5,0 (10,0)	5,0 (10,0)
Suma wad z wyłączeniem kalibrżu w ocenie cech zewnętrznych	0,0	3,0	5,0	6,0	6,0	6,0	6,0

Objaśnienia

1) Wartości w nawiasach oznaczają procent porażenia chorobami wirusowymi.

2) Wartości w nawiasach oznaczają procent porażenia powierzchni bulwy lub odpowiednio powierzchni przekroju poprzecznego bulwy, powyżej którego bulwę uznaje się za wadliwą.

Tabela 2

Szczegółowe wymagania dla sadzeńiaków ziemniaka określone dla poszczególnych ocen według krajowego systemu kwalifikacji

Oceniana wada	Sadzeńiaki kategorii elitarne					Sadzeńiaki kategorii kwalifikowane	
	PB/IV	PB/III	PB/II	B/I	B/II	C/A	C/B
OCENA POLOWA							
Inne odmiany i rośliny nietypowe dla odmiany	0,0	0,0	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5
Czarna nóżka	0,0	0,5	1,0	1,0	2,0	3,0	4,0
Choroby wirusowe i wirusopodobne ¹⁾	0,0	1,0 (0,4)	2,0 (0,4)	2,0 (0,4)	4,0 (0,6)	8,0 (1,0)	10,0 (4,0)
LABORATORYJNA OCENA ZDROWOTNOŚCI							
Rośliny nietypowe dla odmiany	0,0	0,0	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5
Choroby wirusowe i wirusopodobne ¹⁾	0,0	2,0	3,0	3,0	4,0	10,0	10,0
OCENA CECH ZEWNĘTRZNYCH							
Ziemia i inne zanieczyszczenia	0,0	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Bulwy z objawami suchej lub mokrej zgnilizny oprócz wywołanej przez organizmy kwarantannowe	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Bulwy o nieodpowiednim kalibrze	—	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Uszkodzenia zewnętrzne	0,0	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Parcz zwykły ²⁾	0,0	2,0 (10)	5,0 (33,3)	5,0 (33,3)	5,0 (33,3)	5,0 (33,3)	5,0 (33,3)
Suma wad z wyłączeniem kalibrze w ocenie cech zewnętrznych	0,0	3,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0

Objaśnienia

1) Wartości w nawiasach oznaczają procent porażenia chorobami wirusowymi.

2) Wartości w nawiasach oznaczają procent porażenia powierzchni bulwy lub odpowiednio powierzchni przekroju poprzecznego bulwy, powyżej którego bulwę uznaje się za wadliwą.

SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA MATERIAŁU SIEWNEGO
ROŚLIN WARZYWNYCH

I. Warzywa kapustne i rzepowate

1. Nazwy gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Jarmuż	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>acephala</i> (D.C.) Alef. var. <i>sabellica</i> L.	C/1
2	Kalafior	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>botrytis</i> (L.) Alef. var. <i>botrytis</i> L.	C/1
3	Brokuł	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>botrytis</i> (L.) Alef. var. <i>italica</i> Plenck	C/1
4	Kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. var. <i>alba</i> D.C.	C/1
5	Kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. var. <i>rubra</i> D.C.	C/1
6	Kapusta włoska	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. var. <i>sabauda</i> L.	C/1
7	Kalarepa	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>acephala</i> (D.C.) Alef. var. <i>gongylodes</i> L.	C/1
8	Kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>oleracea</i> var. <i>gemmifera</i> D.C.	C/1
9	Kapusta pekińska	<i>Brassica pekinensis</i> (Lour.) Rupr.	C/1
10	Rzepa	<i>Brassica rapa</i> L. var. <i>rapa</i>	C/1
11	Rzodkiew, rzodkiewka	<i>Raphanus sativus</i> L.	C/1

Objaśnienie

¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena odmian mieszańcowych:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Dwie oceny stanu plantacji dla roślin jednorocznych:	
– pierwsza	w fazie dojrzałości konsumpcyjnej
– druga	w fazie pełni kwitnienia do początku wiązania nasion
Dwie oceny stanu plantacji dla roślin dwuletnich uprawianych metodą bezwysadkową¹⁾:	
– pierwsza	w fazie wegetatywnej późną jesienią lub wiosną przed wyrastaniem w pędy nasienne
– druga	w fazie pełni kwitnienia do początku wiązania nasion
Trzy oceny stanu plantacji dla roślin dwuletnich uprawianych metodą tradycyjną:	
– pierwsza – ocena plantacji, na której wytwarzane są wysadki	w fazie dojrzałości konsumpcyjnej
– druga – ocena wysadków po przechowaniu	ocena wysadków przed ich wysadzeniem
– trzecia	w fazie pełni kwitnienia do początku wiązania nasion

Objaśnienie

¹⁾ Nasiona wytworzone metodą bezwysadkową uznaje się w najniższym stopniu kwalifikacji.

4. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin kapustnych i rzepowatych zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku roślin warzywnych, w szczególności innej odmiany tego samego gatunku lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku. Plantacji nasiennych warzyw kapustnych nie należy zakładać na polu, na którym w ostatnich czterech latach uprawiano rośliny z rodziny *Brassicaceae*.

Plantacji nasiennych warzyw rzepowatych nie należy zakładać na polu, na którym w ostatnim roku uprawiano rośliny z rodziny *Brassicaceae*.

Plantacje nasienne warzyw kapustnych i rzepowatych muszą być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

5. Izolacja przestrzenna

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji materiału	
		elitarnego	kwalifikowanego i standard
1	Dla warzyw kapustnych oraz rzepy od źródeł pyłku z rodzaju <i>Brassica</i> spp.	1000	600
2	Dla rzodkwi i rzodkiewki od źródeł pyłku z rodzaju <i>Raphanus</i> spp.	1000	600

Izolacja dla produkcji wysadków ogranicza się do pasa technologicznego szerokości nie mniej niż 2 m chroniącego przed zamieszczeniem mechanicznym podczas zbioru.

Sąsiadującą plantację nasienną zgłoszoną w niższym stopniu kwalifikacji traktuje się jako inną uprawę mogącą doprowadzić do zapylenia obcym pyłkiem oraz porażenia przez organizmy szkodliwe.

Podział roślin kapustowatych na grupy w zależności od możliwości przekrzyżowania się

Grupa I	
Brukselka Kapusta pastewna Kapusta Kalafior Brokuł Dzika kapusta	przekrzyżowanie możliwe z każdym gatunkiem w grupie, nie krzyżują się z gatunkami z grupy II i III
Grupa II	
Kapusta chińska Brokiew Rzepak oleisty Rzepak Rzepa Gorzycza sarepska Gorzycza czarna	przekrzyżowanie możliwe z każdym gatunkiem w grupie, nie krzyżują się z gatunkami z grupy I i III
Grupa III	
Gorzycza biała Rzodkiew Rzodkiewka	przekrzyżowanie łatwe z każdym gatunkiem w grupie, nie krzyżują się z gatunkami z grupy I i II

6. Czystość odmianowa i gatunkowa:

1) występowanie roślin innych odmian na jednostce kwalifikacyjnej plantacji nasiennej warzyw kapustnych i rzepowatych, na których jest produkowany materiał siewny kategorii:

- a) elitarny — **0,0**,
 b) kwalifikowany i standard:
 — w pierwszej ocenie — **0,5**,
 — w drugiej i trzeciej ocenie — **0,0**;

2) występowanie roślin innych gatunków z rodzaju *Brassicaceae* — niedopuszczalne;

3) nieusunięcie zapylacza na plantacji odmian mieszańcowych przed ostatnią oceną powoduje dyskwalifikację plantacji.

7. Choroby i szkodniki

Lp.	Nazwa patogena	Dopuszczalna liczba roślin porażonych na jednostce kwalifikacyjnej
1	Czarna zgnilizna kapustnych (<i>Xantomonas campestris</i> pv. <i>campestris</i>)	3,0
2	Kiła kapusty (<i>Plasmodiophora brassicae</i>)	3,0
3	Sucha zgnilizna kapustnych (<i>Phoma lingam</i>)	3,0
4	Mozaika krzyżowych (TuMV – Turnip mosaic virus)	3,0
Łączna liczba roślin porażonych przez choroby wymienione w lp. 1–4 nie może przekroczyć		6,0
Występowanie innych chorób i szkodników w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój może być powodem dyskwalifikacji plantacji		

8. Zachwaszczenie:

- 1) plantacje nasienne powinny być praktycznie wolne od chwastów, w szczególności należących do rodziny *Brassicaceae*;
- 2) zachwaszczenie plantacji w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym dokonanie oceny może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji.

II. Warzywa cebulowe**1. Nazwy gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji:**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Cebula	<i>Allium cepa</i> L.	C/1
2	Por	<i>Allium porrum</i> L.	C/1

Objaśnienie

¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena odmian mieszańcowych:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Dwie oceny stanu plantacji dla roślin cebulowych uprawianych metodą bezwysadkową¹⁾:	
– pierwsza	w fazie wegetatywnej przed wyrastaniem w pędy nasienne
– druga	w fazie pełni kwitnienia do początku wiązania nasion
Trzy oceny stanu plantacji dla roślin cebulowych uprawianych metodą tradycyjną:	
– pierwsza – ocena plantacji, na której wytwarzane są wysadki	w pierwszym roku uprawy przed załamywaniem szczypioru u cebuli
– druga – ocena wysadków po przechowaniu	ocena wysadków przed ich wysadzeniem lub zimujących w gruncie w przypadku pora
– trzecia	w fazie pełni kwitnienia do początku wiązania nasion
W przypadku produkcji materiału siewnego odmian mieszańcowych każdy składnik ocenia się oddzielnie	

Objaśnienie

¹⁾ Nasiona wytworzone metodą bezwysadkową uznaje się w najniższym stopniu kwalifikacji.

4. Izolacja przestrzenna

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji materiału	
		elitarnego	kwalifikowanego i standard
1	Plantacje, na których są wytwarzane wysadki cebuli, od innych upraw warzyw cebulowych rozmnażanych wegetatywnie	500	
2	Plantacje nasienne cebuli od plantacji nasiennych odmian o żółtej barwie łuski (typu Wolska) oraz pora	1000	
3	Plantacje nasienne cebuli od plantacji nasiennych odmian o czerwonej barwie łuski lub o barwie łuski typu Rijnsburger	4500	1000

Izolacja dla produkcji wysadków różnych odmian ogranicza się do pasa technologicznego o szerokości nie mniej niż 2 m chroniącego przed zamieszczeniem mechanicznym podczas zbioru

5. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin cebulowych zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku.

Plantacji nasiennych warzyw cebulowych nie należy zakładać na polu, na którym w ostatnich czterech latach uprawiano jakiegokolwiek rośliny cebulowe.

Plantacje nasienne warzyw cebulowych muszą być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

6. Czystość odmianowa i gatunkowa

Lp.	Rodzaj plantacji	Dopuszczalna liczba wad na jednostce kwalifikacyjnej dla kategorii	
		elitarny	kwalifikowany i standard
1	Występowanie roślin innych odmian lub cebul o innej barwie łuski na jednostce kwalifikacyjnej plantacji wysadków cebuli	0,3	0,5
2	Występowanie roślin innych odmian na jednostce kwalifikacyjnej plantacji wysadków pora	0,0	3,0
3	Na plantacji nasiennej	0,0	
4	Występowanie roślin męskopłodnych w składniku matecznym (linia A męskosterylna):		
	1) przy produkcji nasion składnika matecznego	5,0	nie dotyczy
	2) przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F ₁	nie dotyczy	10,0
5	Występowanie roślin innych gatunków roślin cebulowych jest niedopuszczalne		
6	Nieusunięcie zapylacza na plantacji odmian mieszańcowych przed ostatnią oceną powoduje dyskwalifikację plantacji		

7. Choroby i szkodniki

Lp.	Nazwa organizmu szkodliwego	Dopuszczalna liczba roślin porażonych na jednostce kwalifikacyjnej
Produkcja wysadków		
1	Niszczyczk zjadliwy (<i>Ditylenchus dipsaci</i>)	0,0
2	Żółta karłowatość cebuli OYDV (onion yellow dwarf potyvirus) lub mozaika ogórka CMV (cucumber mosaic virus)	5,0
Wysadki		
1	Zgnilizna szyjki cebuli (<i>Botrytis allii</i>)	
2	Biała zgnilizna cebuli (<i>Sclerotium cepivorum</i>)	
3	Żółta karłowatość cebuli OYDV lub mozaika ogórka CMV	
4	Wysadki porażone patogenami wymienionymi w lp. 1–3 łącznie	5,0
Plantacje nasienne		
1	Żółta karłowatość cebuli OYDV lub mozaika ogórka CMV	0,0
2	Żółtaczka astrów (<i>Mycoplasma Ladila</i> v. et Elford)	0,0
Występowanie chorób, szczególnie mączniaka rzekomego (<i>Peronospora destructor</i>), i szkodników w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion może powodować dyskwalifikację plantacji		

8. Zachwaszczenie:

- 1) plantacje nasienne powinny być praktycznie wolne od następujących chwastów: czosnków, ostróżeczki, przytulii i rdestów;
- 2) zachwaszczenie plantacji w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym dokonanie oceny może powodować dyskwalifikację plantacji.

III. Warzywa korzeniowe

1. Nazwy gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris</i> L. var. <i>conditiva</i> Alef.	C/1
2	Marchew	<i>Daucus carota</i> L.	C/1
3	Pietruszka	<i>Petroselinum crispum</i> (Miller) Nyman ex A.W. Hill	C/1
4	Seler	<i>Apium graveolens</i> L.	C/1
5	Skorzonera (węży mord)	<i>Scorzonera hispanica</i> L.	C/1

Objaśnienie

- ¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena odmian mieszańcowych:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin korzeniowych na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku.

Plantacji nasiennych warzyw korzeniowych nie należy zakładać na polu, na którym uprawiano rośliny z tej samej rodziny w ostatnich czterech latach.

Plantacje nasienne warzyw korzeniowych muszą być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

4. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Dwie oceny stanu plantacji dla roślin korzeniowych uprawianych metodą bezwysadkową¹⁾:	
1) dla odmian ustalonych marchwi:	
– pierwsza	w fazie wegetatywnej przed wyrastaniem w pędy nasienne
– druga	w fazie pełni kwitnienia do początku dojrzewania nasion
2) dla odmian mieszańcowych marchwi:	
– pierwsza	w fazie pełnego kwitnienia baldachów pierwszego rzędu
– druga	w fazie dojrzewania nasion
3) dla pozostałych gatunków – jedna	w okresie od kwitnienia roślin do dojrzewania nasion
Cztery oceny stanu plantacji dla roślin korzeniowych uprawianych metodą tradycyjną:	
– pierwsza – ocena plantacji, na której wytwarzane są wysadki	w pierwszym roku uprawy przed kopaniem
– druga – ocena wysadków po przechowaniu	ocena wysadków przed ich wysadzeniem
– trzecia	w fazie pełni kwitnienia
– czwarta	w fazie dojrzewania nasion

Objaśnienie

¹⁾ Nasiona wytworzone metodą bezwysadkową uznaje się w najniższym stopniu kwalifikacji.

5. Izolacja przestrzenna

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji materiału	
		elitarnego	kwalifikowanego i standard
1	Marchew, pietruszka od innych roślin baldaszkowatych	500	
2	Seler i składniki rodzicielskie odmian mieszańcowych marchwi od innych roślin baldaszkowatych	1000	
3	Burak ćwikłowy od jakichkolwiek źródeł pyłku z rodzaju <i>Beta</i>	1000	600
4	Skorzonera od plantacji nasiennych innych odmian	300	

Izolacja dla produkcji wysadków różnych odmian ogranicza się do pasa technologicznego o szerokości nie mniejszej niż 2 m chroniącego przed zamieszczeniem mechanicznym podczas zbioru

6. Czystość odmianowa i gatunkowa

Lp.	Rodzaj plantacji	Liczba wad na jednostce kwalifikacyjnej dla kategorii	
		elitarny	kwalifikowany i standard
Produkcja wysadków			
1	dla marchwi	0,0	0,0
2	dla pietruszki	0,0	2,0
3	dla selera	0,0	0,5
4	dla buraka ćwikłowego	0,0	0,2
5	dla skorzonery	0,0	1,0
Produkcja nasienna			
1	dla marchwi, pietruszki, selera i skorzonery	0,0	
2	dla buraka ćwikłowego	0,0	1,0
3	w składniku matecznym używanym do produkcji odmiany mieszańcowej buraka ćwikłowego roślin męskopłodnych nie więcej niż	10 %	
4	w składniku matecznym używanym do produkcji odmiany mieszańcowej marchwi roślin częściowo męskopłodnych nie więcej niż	15 %	
5	występowanie roślin innych gatunków baldaszkowatych lub dla buraka roślin z rodzaju <i>Beta</i> jest niedopuszczalne		
6	nieusunięcie zapylacza na plantacji odmian mieszańcowych przed ostatnią oceną powoduje dyskwalifikację plantacji		

7. Choroby i szkodniki

Lp.	Nazwa patogena	Dopuszczalna liczba roślin porażonych na jednostce kwalifikacyjnej
Wysadki marchwi i pietruszki i selera		
1	Czarna zgnilizna marchwi (<i>Alternaria radicina</i>)	0,0
2	Zgnilizna twardzikowa (<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>)	0,0
Plantacje buraka ćwikłowego		
1	Skośnik burakowy	0,0
Występowanie chorób i szkodników w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion jest podstawą do dyskwalifikacji plantacji		

8. Zachwaszczenie:

- zachwaszczenie plantacji w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym dokonanie oceny może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji;
- występowanie roślin marchwi dziko rosnącej, kwitnącej w tym samym czasie, w odległości mniejszej niż 200 m od ocenianej plantacji, oraz występowanie na polach sąsiadujących bezpośrednio z plantacją dużych ilości chwastów z rodziny baldaszkowatych kwitnących w tym samym czasie może być podstawą do dyskwalifikacji plantacji.

IV. Warzywa dyniowate**1. Nazwy gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji:**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima</i> Duch.	C/1
2	Dynia zwyczajna	<i>Cucurbita pepo</i> L.	C/1
3	Kawon (arbuz)	<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. et Nakai	C/1
4	Melon	<i>Cucumis melo</i> L.	C/1
5	Ogórek	<i>Cucumis sativus</i> L.	C/1

Objaśnienie

¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena odmian mieszańcowych:

- materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Dwie oceny stanu plantacji	
Dla odmian ogórka, melona i kawona:	
– pierwsza	w okresie kwitnienia i zawiązywania pierwszych owoców
– druga	w okresie dojrzewania nasiennek przed zbiorem
Jedna ocena stanu plantacji	
Dla dyni olbrzymiej i dyni zwyczajnej	w okresie dojrzałości konsumpcyjnej owoców

4. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin dyniowatych na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku.

Plantacji nasiennek warzyw dyniowatych nie należy zakładać na polu, na którym w ostatnich dwóch latach uprawiano rośliny z tej samej rodziny.

Plantacje nasienne warzyw dyniowatych muszą być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

5. Izolacja przestrzenna

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji
		wszystkich kategorii
1	Dla odmian ogórka od innych plantacji ogórka	500
2	Dla odmian melona, kawona, dyni olbrzymiej i zwyczajnej od innych odmian w obrębie gatunku, a także od odmian botanicznych dyni zwyczajnej	1000
3	Dla odmian mieszańcowych ogórka:	
	odległość plantacji, na której produkuje się nasiona składnika rodzicielskiego, od zasiewów innej odmiany lub formy ogórka niż ta, której pytkiem mają być zapylone rośliny na plantacji	1000
	odległość plantacji, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej, od zasiewów odmiany lub formy ogórka innej niż zapylacz	1000
	odległość plantacji, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej, od zasiewów odmiany lub formy ogórka takiej samej jak składnik ojcowski	100
	odległość plantacji, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej, od plantacji innej odmiany, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej przy użyciu tego samego zapylacza	200
	przy produkcji nasion odmiany mieszańcowej i reprodukcji składnika matecznego za pomocą linii dopełniającej odległość pomiędzy składnikami rodzicielskimi chroniąca przed mechanicznym zamieszczeniem	podwójna szerokość międzyrzędzi składnika matecznego
	odległość plantacji, na której produkuje się nasiona zapylacza, od zasiewów innej odmiany lub składnika rodzicielskiego	1000
4	Dla odmian mieszańcowych melona i kawona oraz dyni zwyczajnej w uprawie polowej	1000

6. Czystość odmianowa:

- 1) przy produkcji odmian ustalonych oraz składników rodzicielskich występowanie roślin innych odmian i form nietypowych ogórka jest niedopuszczalne;
- 2) przy wytwarzaniu składnika maticznego występowanie roślin typowo jednopiennych¹⁾ bądź hermafrodytycznych nie więcej niż:
  - a) 3 % — dla odmian typu sałatkowego,
  - b) 5 % — dla odmian typu konserwowego;
- 3) przy produkcji nasion odmiany mieszańcowej występowanie roślin innych odmian i form nietypowych ogórka:
  - a) w składniku maticznym jest niedopuszczalne,
  - b) w zapylaczu nie więcej niż — 0,5 rośliny na jednostkę kwalifikacyjną;
- 4) przy produkcji nasion odmiany mieszańcowej występowanie roślin typowo jednopiennych¹⁾ bądź hermafrodytycznych w składniku maticznym nie może być więcej niż:
  - a) 8 % — u odmian typu sałatkowego,
  - b) 10 % — u odmian typu konserwowego;
- 5) przy produkcji odmian ustalonych i mieszańcowych pozostałych gatunków warzyw dyniowatych występowanie na plantacji innych odmian jest niedopuszczalne;
- 6) nieusunięcie zapylacza na plantacji odmian mieszańcowych przed ostatnią oceną powoduje dyskwalifikację plantacji.

7. Choroby i szkodniki

Występowanie chorób i szkodników w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym prawidłowe dokonanie oceny może być powodem dyskwalifikacji plantacji.

8. Zachwaszczenie

Zachwaszczenie plantacji w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym prawidłowe dokonanie oceny może być powodem dyskwalifikacji plantacji.

Objaśnienie

- ¹⁾ Roślina typowo jednopienna to roślina, która na pędzie głównym do 10. węzła wytwarza najczęściej same kwiaty męskie, w następnych węzłach na zmianę występują kwiaty męskie z żeńskimi do końca wegetacji. Na pędach bocznych kwiaty żeńskie występują częściej niż na pędzie głównym. Do roślin jednopiennych nie zalicza się roślin, na których występują nieliczne kwiaty męskie przy ciągłym tworzeniu się kwiatów żeńskich na kolejnych węzłach.

V. Warzywa psiankowate**1. Nazwy gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Pomidor	<i>Lycopersicon lycopersicum</i> L.	C/1
2	Papryka	<i>Capsicum annuum</i> L.	C/1
3	Oberżyna	<i>Solanum melongena</i> L.	C/1

Objaśnienie

- ¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena odmian mieszańcowych:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Dwie oceny stanu plantacji	
Dla ustalonych i mieszańcowych odmian pomidora:	
– pierwsza	w okresie kwitnienia
– druga	w okresie dojrzewania owoców środkowych gron
Jedna ocena stanu plantacji	
Dla ustalonych i mieszańcowych odmian papryki i oberżyny	w okresie dojrzewania owoców
W przypadku produkcji materiału siewnego odmian mieszańcowych każdy składnik ocenia się oddzielnie	
Nieusunięcie zapylacza na plantacjach odmian mieszańcowych przed ostatnią oceną powoduje dyskwalifikację plantacji	

4. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin psiankowatych zakłada się na polu, na którym w roku poprzedzającym rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny z tej samej rodziny. Plantacje nasienne warzyw psiankowatych powinny być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

5. Izolacja przestrzenna

Odległość plantacji:

- 1) pomidora od innych plantacji wszystkich gatunków roślin psiankowatych nie mniejsza niż — **50 m**;
- 2) nasiennych papryki i oberżyny od innych odmian nie mniejsza niż — **400 m**.

6. Czystość odmianowa:

- 1) występowanie roślin innych odmian i linii pomidora oraz papryki w każdym składniku rodzicielskim jest niedopuszczalne;
- 2) dla pomidora — występowanie roślin zapylonych wsobnie w składniku matecznym przy produkcji nasion mieszańcowych:
  - a) przy zastosowaniu składnika matecznego płodnego nie więcej niż — **2 %¹⁾**;
  - b) przy zastosowaniu składnika z cechą funkcjonalnej męskiej sterylności, roślin z kwiatami zapylonymi wsobnie co najmniej na dwóch kolejnych gronach nie więcej niż — **5 %²⁾**.

W celu określenia przez kwalifikatora występowania roślin zapylonych wsobnie nie mogą być one zapylane sztucznie.

¹⁾ W matecznym, płodnym składniku pomidora sprawdzenia, czy nastąpiło wsobne zapylenie kwiatów, dokonuje się w okresie usuwania pylników. Stwierdzenie rozchylenia działek kielicha ponad 90° na którymkolwiek ze sprawdzanych kwiatów i zmiana barwy płatków korony na ciemnożółtą oznacza, że nastąpiło zapylenie wsobne.

²⁾ W matecznym składniku pomidora z cechą funkcjonalnej męskiej sterylności dla określenia występowania roślin zapylonych wsobnie kwalifikator podczas pierwszej oceny wybiera losowo 1 % roślin, które odpowiednio oznacza. Podczas drugiej oceny na tych roślinach kwalifikator dokonuje obliczenia roślin z kwiatami zapylonymi wsobnie.

7. Zachwaszczenie:

- 1) plantacje nasienne warzyw psiankowatych powinny być praktycznie wolne od następujących chwastów: lulka czarnego, bielunia dziędzierzawy, psianki czarnej;
- 2) zachwaszczenie plantacji w stopniu uniemożliwiającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym prawidłowe dokonanie oceny stanowi podstawę do jej dyskwalifikacji.

8. Choroby i szkodniki:

- 1) pomidor:
  - a) występowanie żółtego liściozwoju pomidora (TYLCV — tomato yellow leaf curl virus) i raka bakteryjnego pomidora (*Corynebacterium michiganensis*) — niedopuszczalne,
  - b) silne porażenie roślin mozaiką pomidora (ToMV — tomato mosaic tobamovirus), bakteryjną cętkowością pomidora (*Pseudomonas syringae* pv. *tomato*), bakteryjną zgnilizną rdzenia (*Pseudomonas co-rugata*), śluzakiem (*Pseudomonas solanacearum*), alternariozami (*Alternaria solani* i *Alternaria alternari*), mącznikiem ziemniaczanym (*Globodera rostochiensis*) i innymi chorobami oraz szkodnikami powodującymi gorsze wykształcenie owoców stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji;
- 2) papryka — plantacja powinna być praktycznie wolna od roślin z objawami porażenia przez czarną plamistość bakteryjną (*Xanthomonas vesicatoria*), wirus mozaiki papryki, fuzariozę i szarą pleśń.

VI. Warzywa strączkowe**1. Nazwy gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Bób	<i>Vicia faba</i> L. (partim)	C/1
2	Groch siewny (cukrowy i łuskowy)	<i>Pisum sativum</i> L.	C/1
3	Fasola wielokwiatowa	<i>Phaseolus coccineus</i> L.	C/1
4	Fasola zwykła	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	C/1

Objaśnienie

- 1) Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Jedna ocena stanu plantacji dla:	
– grochu i bobu	w okresie od kwitnienia do zawiązywania strąków
– fasoli zwykłej i wielokwiatowej	w okresie pełnego wykształcania strąków, ale przed ich zasychaniem

3. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin strączkowych zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku.

Plantacji nasiennych warzyw strączkowych nie należy zakładać na polu, na którym w okresie ostatnich czterech lat uprawiano jakiegokolwiek rośliny z tej samej rodziny.

Plantacje nasienne warzyw strączkowych muszą być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

4. Izolacja przestrzenna

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji kategorii	
		elitarny	kwalifikowany i standard
1	Odległość plantacji grochów wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji i zasiewów innych odmian i typów grochu oraz od innych gatunków roślin strączkowych	2	
2	Odległość plantacji fasoli zwykłej wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji i zasiewów innych odmian fasoli zwykłej	50	
3	Odległość plantacji fasoli wielokwiatowej od innych plantacji i zasiewów fasoli zwykłej	200	
4	Odległość plantacji fasoli wielokwiatowej wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji i zasiewów innych odmian fasoli wielokwiatowej	500	
5	Odległość plantacji bobu wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji nasiennych innych odmian i niekwalifikowanych zasiewów bobu oraz od upraw bobiku	500	

5. Czystość odmianowa — występowanie innych odmian i typów na jednostce kwalifikacyjnej:

- 1) na plantacji kwalifikowanej i standard grochu i bobu nie więcej niż — **0,3 rośliny**;
- 2) na plantacji kwalifikowanej i standard fasoli nie więcej niż — **0,1 rośliny**;
- 3) na plantacji elitarniej grochu, fasoli i bobu jest niedopuszczalne.

6. Choroby i szkodniki — występowanie ostrej bakteriozy fasoli (*Xanthomonas campestris* pv. *phaseoli*) jest niedopuszczalne.

VII. Warzywa liściowe

1. Wykaz gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Salata	<i>Lactuca sativa</i> L.	C/1
2	Burak liściowy	<i>Beta vulgaris</i> L.	C/1
3	Szpinak	<i>Spinacia oleracea</i> L.	C/1
4	Endywia	<i>Cichorium endivia</i> L.	C/1
5	Trybuła ogrodowa	<i>Anthriscus cerefolium</i> (L.) Hoffm.	C/1
6	Roszponka warzywna	<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterrade	C/1
7	Pietruszka liściowa ²⁾	<i>Petroselinum esculentum</i> L.	C/1
8	Cykoria liściowa ³⁾	<i>Cichorium intybus</i> L.	C/1

Objaśnienia

- 1) Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.
- 2) Wymagania jak dla odmian korzeniowych pietruszki.
- 3) Wymagania w wytwarzaniu jak dla cykorii korzeniowej, przy czym materiał siewny wyłącznie odmian cykorii liściowej może być wytwarzany w kategorii standard.

2. Ocena odmian mieszańcowych:

- 1) materiał siewny składników rodzicielskich odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie jako spełniający wymagania dla materiału bazowego (B);
- 2) materiał siewny odmian mieszańcowych powinien być uznany w urzędowej ocenie lub ocenie pod urzędowym nadzorem jako spełniający wymagania dla materiału kwalifikowanego pierwszego rozmnożenia (C/1).

3. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Dwie oceny stanu plantacji:	
– pierwsza	w okresie dojrzałości konsumpcyjnej
– druga	w okresie dojrzewania nasion
<p>W przypadku plantacji nasiennej salaty prowadzonej metodą bezgłówkową zakłada się pod nadzorem wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa poletko kontrolne o powierzchni nie mniejszej niż 10 m² z każdej wysianej partii w celu sprawdzenia wyrównania i tożsamości odmiany. Poletko kontrolne zakłada się w gospodarstwie, na którego terenie jest prowadzona kwalifikacja plantacji nasiennych obsianych materiałem siewnym z tych partii.</p>	

4. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin liściowych zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku.

Plantacji nasiennych warzyw liściowych nie zakłada się na polu, na którym uprawiano rośliny z tej samej rodziny w okresie ostatnich dwóch lat, a w przypadku buraka liściowego — czterech lat. Plantacje nasienne warzyw liściowych muszą być wolne od roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

5. Izolacja przestrzenna

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji kategorii	
		elitarny	kwalifikowany i standard
1	Odległość od źródeł obcych pyłków zdolnych do spowodowania poważnej degeneracji odmian warzyw liściowych, z wyjątkiem buraka liściowego	500	300
2	Odległość plantacji nasiennych szpinaku od innych odmian szpinaku	1000	
3	Odległość plantacji składników rodzicielskich nasiennych szpinaku od innych odmian szpinaku	3000	
4	Odległość plantacji nasiennych buraka liściowego od jakichkolwiek źródeł pyłku z rodzaju <i>Beta</i>	1000	

6. Czystość odmianowa

Występowanie roślin innych odmian i typów roślin warzyw liściowych na jednostce kwalifikacyjnej na plantacji, na której jest wytwarzany materiał kategorii:

- 1) elitarny — jest niedopuszczalne;
- 2) kwalifikowany i standard:
  - podczas pierwszej oceny nie więcej niż **0,5 rośliny**;
  - podczas drugiej oceny jest niedopuszczalne.

7. Zachwaszczenie:

- 1) plantacja powinna być praktycznie wolna od następujących chwastów: cykorii podróżnika, mniszka pospolitego, łoczygi pospolitej, komosy białej i przymiotna kanadyjskiego;
- 2) zachwaszczenie plantacji w stopniu ograniczającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym prawidłowe dokonanie oceny stanowi podstawę do jej dyskwalifikacji.

VIII. Warzywa pozostałe**1. Wykaz gatunków i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ¹⁾ dla poszczególnych gatunków
1	Karczoch hiszpański (kard)	<i>Cynara cardunculus</i> L.	C/1
2	Koper włoski (fenkuł)	<i>Foeniculum vulgare</i> Miller	C/1
3	Szparag	<i>Asparagus officinalis</i> L.	C/1

Objaśnienie

¹⁾ Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena stanu plantacji

Dokonuje się jednej oceny stanu plantacji w okresie pełni kwitnienia do początku wiązania nasion.

3. Płodozmian

Plantacje nasienne roślin warzywnych z grupy pozostałe zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku.

Plantacji nasiennych nie zakłada się na polu, na którym bezpośrednim przedplonem były rośliny z tej samej rodziny.

4. Izolacja przestrzenna

Obowiązuje izolacja plantacji nasiennych od źródeł pyłku z danego rodzaju dla plantacji:

- 1) materiału elitarnego nie mniejsza niż **500 m**;
- 2) materiału kwalifikowanego i standard nie mniejsza niż **300 m**.

5. Zachwaszczenie oraz choroby i szkodniki

Wystąpienie chwastów oraz chorób i szkodników w stopniu utrudniającym prawidłowy rozwój nasion lub uniemożliwiającym właściwe wykonanie oceny stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

IX. Cykoria korzeniowa¹⁾

1. Nazwa gatunku i obowiązujący najniższy stopień kwalifikacji

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Najniższy stopień kwalifikacji ²⁾ dla poszczególnych gatunków
Cykoria	<i>Cichorium intybus</i> L.	C/1

Objaśnienia

- 1) Materiał siewny odmian korzeniowych cykorii nie może być wytwarzany w kategorii standard i w badaniach rejestrowych podlega badaniom wartości gospodarczej odmiany (WGO).
- 2) Jeżeli w upoważnieniu dla podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym hodowca nie ustalił wyższego stopnia kwalifikacji.

2. Ocena stanu plantacji

Liczba wymaganych ocen stanu plantacji dla poszczególnych gatunków	Obowiązujący termin dokonania oceny
Dwie oceny stanu plantacji:	
– pierwsza – ocena plantacji, na której wytwarzane są wysadki	w okresie wytwarzania wysadków
– druga	w okresie od kwitnienia roślin do początku dojrzewania nasion

3. Płodozmian

Plantacje nasienne cykorii zakłada się na polu, na którym w ostatnim roku lub ostatnich latach poprzedzających rok założenia ocenianej plantacji nie były uprawiane rośliny wykluczające możliwość produkcji materiału siewnego danego gatunku, w szczególności innej odmiany tego samego gatunku lub tej samej odmiany, lecz niższego stopnia kwalifikacji, z uwzględnieniem specyfiki gatunku. Plantacji nasiennych cykorii nie należy zakładać na polu, na którym w okresie ostatnich dwóch lat uprawiano rośliny z tej samej rodziny. Plantacje nasienne powinny być wolne od takich roślin, które są samosiewami z poprzedniej uprawy.

4. Izolacja przestrzenna

Lp.	Wyszczególnienie	Odległość nie mniejsza niż w metrach dla plantacji	
		materiału elitarnego	materiału kwalifikowanego
1	Odległość od źródeł pyłku z rodzaju <i>Cichorium</i>	1000	
2	Odległość od plantacji nasiennych innych odmian cykorii	600	300

5. Czystość odmianowa

Występowanie na plantacji roślin innych odmian cykorii jest niedopuszczalne.

6. Zachwaszczenie oraz choroby i szkodniki:

- 1) występowanie roślin dziko rosnącej cykorii jest niedopuszczalne;
- 2) wystąpienie chwastów oraz chorób i szkodników w stopniu utrudniającym prawidłowy rozwój nasion lub utrudniającym właściwe wykonanie oceny może być powodem dyskwalifikacji plantacji.

**DOPUSZCZALNA WIELKOŚĆ PARTII W OBRODZIE ORAZ SZCZEGÓLNE WYMAGANIA JAKOŚCIOWE
DLA MATERIAŁU SIEWNEGO ROŚLIN ROLNICZYCH**

Tabela 1

Dopuszczalna wielkość partii oraz minimalna masa prób do badań dla roślin zbożowych

Gatunek	Wielkość partii ¹⁾	Minimalna masa próby pobieranej z partii ²⁾	Minimalna masa próby do oznaczeń określonych w kolumnach 4–10 tabel 2 i 3
	w tonach		
1	2	3	4
<i>Avena sativa</i> Owies	30	1000	500
<i>Hordeum vulgare</i> Jęczmień	30	1000	500
<i>Triticum aestivum</i> Pszenica zwyczajna	30	1000	500
<i>Triticum durum</i> Pszenica twarda	30	1000	500
<i>Triticum spelta</i> Pszenica orkisz	30	1000	500
<i>Secale cereale</i> Żyto	30	1000	500
<i>x Triticosecale</i> Pszenżyto	30	1000	500
<i>Phalaris canariensis</i> Mozga kanaryjska	10	400	200
<i>Oryza sativa</i> Ryż	30	500	500
<i>Sorghum</i> spp. Sorgo	10	1000	900
<i>Zea mays</i> Kukurydza	linie wsobne	40	250
	pozostałe	40	1000

Objaśnienia

- ¹⁾ Wielkość partii może zostać przekroczona nie więcej niż o 5 % masy podanej w tabeli.
²⁾ Masa próby materiału siewnego przeznaczonego do okresowej oceny zdolności kiełkowania powinna stanowić co najmniej 1/4 podanej masy próby.

Tabela 2

Wymagania jakościowe dla nasion roślin zbożowych¹⁾ kategorii elitarne

Gatunek	Minimalne kielkowanie	Minimalna czystość analityczna	Maksymalna liczba nasion innych gatunków roślin, włączając czerwone nasiona <i>Oryza sativa</i>									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	% nasion czystych	% wagowy	inne gatunki roślin łącznie, w tym kolumny 5-10	czerwone nasiona <i>Oryza sativa</i>	inne gatunki zboż	gatunki roślin innych niż zboża	<i>Avena fatua</i> , <i>Avena sterilis</i> , <i>Avena ludoviciana</i> , <i>Lolium temulentum</i>	<i>Raphanus raphanistrum</i> , <i>Agrostemma githago</i>	<i>Panicum spp.</i>			
<i>Avena sativa</i> Owies	85 (c)	99	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Hordeum vulgare</i> Jęczmień	85	99	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Triticum aestivum</i> Pszenica zwyczajna	85	99	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Triticum durum</i> Pszenica twarda	85	99	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Triticum spelta</i> Pszenica orkisz	85	99	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Phalaris canariensis</i> Mozga kanaryjska	75	98	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Oryza sativa</i> Ryż	80	98	4	1						1		
<i>Secale cereale</i> Żyto	85	98	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Sorghum spp.</i> Sorgo	80	98	0									
<i>x Triticosecale</i> Pszenżyto	85	98	4		1 (a)	3	0 (b)	1				
<i>Zea mays</i> Kukurydza	90	98	0									

Tabela 3

Wymagania jakościowe dla nasion roślin zbożowych¹⁾ kategorii kwalifikowane

Gatunek	Minimalne kielkowanie	Minimalna czystość analityczna	Maksymalna liczba nasion innych gatunków roślin, włączając czerwone nasiona <i>Oryza sativa</i>											
			inne gatunki roślin łącznik, w tym kolumny 5-10		czerwone nasiona <i>Oryza sativa</i>	inne gatunki zboż	gatunki roślin inne niż zboża	<i>Avena fatua</i> , <i>Avena sterilis</i> , <i>Avena ludoviciana</i> , <i>Lolium temulentum</i>	<i>Raphanus raphanistrum</i> , <i>Agrostemma githago</i>	<i>Panicum spp.</i>				
			4	5							6	7	8	9
1	2	3	szukaj nasion w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 1											
	% nasion czystych	% wagowy												
<i>Avena sativa</i> Owies	85 (c)	98	10		7	7	0 (b)	3						
<i>Hordeum vulgare</i> Jęczmień	85	98	10		7	7	0 (b)	3						
<i>Triticum aestivum</i> Pszemica zwyczajna	85	98	10		7	7	0 (b)	3						
<i>Triticum durum</i> Pszemica twarda	85	98	10		7	7	0 (b)	3						
<i>Triticum spelta</i> Pszemica orkisz	85	98	10		7	7	0 (b)	3						
<i>Phalaris canariensis</i> Mozga kanaryjska	75	98	10		5		0 (b)	3						
<i>Oryza sativa</i> Ryż	80	98	10	3										3
<i>Oryza sativa</i> Ryż	80	98	15	5										3
<i>Secale cereale</i> Żyto	85	98	10		7	7	0 (b)	3						
<i>Sorghum spp.</i> Sorgo	80	98	0											
<i>Triticosecale</i> Pszennyto	85	98	10		7	7	0 (b)	3						
<i>Zea mays</i> Kukurydza	90	98	0											

Objaśnienia do tabel 2 i 3

- ¹⁾ Dla materiału siewnego roślin zbożowych przeznaczonego do dalszego rozmnażania tego materiału oznacza się jego wilgotność, która dla roślin zbożowych wynosi nie więcej niż 15 %, z wyjątkiem kukurydzy i mozgi kanaryjskiej, która wynosi nie więcej niż 14 %.
- (a) Jeżeli w badanej próbce stwierdzono obecność dwóch ziarniaków, to drugiego ziarniaka nie traktuje się jako zanieczyszczenie, jeżeli w drugiej próbce o tej samej masie nie stwierdzono obecności ziarniaków innych gatunków zboż.
- (b) Jeżeli w badanej próbce stwierdzono obecność jednego ziarniaka *Avena fatua*, *Avena sterilis*, *Avena ludoviciana* lub *Lolium temulentum*, to nie uważa się go za zanieczyszczenie, jeżeli w drugiej próbce o tej samej masie nie stwierdzono obecności nasion tych gatunków.
- (c) W przypadku nieoplewionych odmian *Avena sativa* minimalna zdolność kiełkowania wynosi 75 % czystych nasion i dla tych odmian owsa na urzędowej etykiecie umieszcza się napis: minimalna zdolność kiełkowania 75 %.

Choroby i szkodniki:

- 1) materiał siewny roślin zbożowych powinien być praktycznie wolny od organizmów szkodliwych mających wpływ na jego jakość oraz wolny od szkodników magazynowych;
- 2) szczegółowe wymagania dotyczące *Claviceps purpurea*

Tabela 4

Materiał siewny		Maksymalna liczba sklerocjów lub ich fragmentów <i>Claviceps purpurea</i> w próbie o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 1
1		2
zboż, z wyjątkiem odmian mieszańcowych żyta	kategorii elitarne	1
	kategorii kwalifikowane	3
odmian mieszańcowych żyta	kategorii elitarne	1
	kategorii kwalifikowane	4¹⁾

Objaśnienie

- ¹⁾ Jeżeli w badanej próbie stwierdzono obecność pięciu sklerocjów lub ich fragmentów, to uznaje się ten wynik za zgodny z wymaganiami, jeżeli w drugiej próbie o tej samej masie nie stwierdzono więcej niż 4 sklerocja lub ich fragmenty.

Tabela 5

Dopuszczalna wielkość partii oraz minimalna masa prób do badań dla roślin pastewnych

Gatunek	Wielkość partii ¹⁾		Minimalna masa próby pobieranej z partii ²⁾	
	w tonach		w gramach	
1	2	3	4	
ROŚLINY STRĄCZKOWE				
<i>Vicia faba</i> Bobik	20	1000	1000	
<i>Pisum sativum</i> Groch siewny	20	1000	1000	
<i>Lupinus albus</i> Łubin biały	20	1000	1000	
<i>Lupinus angustifolius</i> Łubin wąskolistny	20	1000	1000	
<i>Lupinus luteus</i> Łubin żółty	20	1000	1000	
<i>Vicia pannonica</i> Wyka pannońska	20	1000	1000	
<i>Vicia sativa</i> Wyka siewna	20	1000	1000	
<i>Vicia villosa</i> Wyka kosmata	20	1000	1000	
ROŚLINY MOTYLKOWATE DROBNONASIENNE				
<i>Hedysarum coronarium</i> Siekiernica włoska	- owoce	10	1000	300
	- nasiona	10	400	120
<i>Lotus corniculatus</i> Komonica zwyczajna	10	200	30	
<i>Medicago lupulina</i> Lucerna chmielowa	10	300	50	
<i>Medicago sativa</i> Lucerna siewna	10	300	50	
<i>Medicago x varia</i> Lucerna mieszańcowa	10	300	50	
<i>Onobrychis viciifolia</i> Esparceta siewna	- owoce	10	600	600
	- nasiona	10	400	400
<i>Trifolium alexandrinum</i> Koniczyna Aleksandryjska (koniczyna egipska)	10	400	60	

1	2	3	4
<i>Trifolium hybridum</i> Koniczyna białoróżowa (koniczyna szwedzka)	10	200	20
<i>Trifolium incarnatum</i> Koniczyna krwistoczerwona (inkarnatka)	10	500	80
<i>Trifolium pratense</i> Koniczyna łąkowa (koniczyna czerwona)	10	300	50
<i>Trifolium repens</i> Koniczyna biała	10	200	20
<i>Trifolium resupinatum</i> Koniczyna perska	10	200	20
<i>Trigonella foenum-graecum</i> Kozieradka pospolita (koniczyna grecka)	10	500	450
TRAWY			
<i>Agrostis canina</i> Mietlica psia	10	50	5
<i>Agrostis gigantea</i> Mietlica biaława	10	50	5
<i>Agrostis stolonifera</i> Mietlica rozłogowa	10	50	5
<i>Agrostis capillaris</i> Mietlica pospolita	10	50	5
<i>Alopecurus pratensis</i> Wyczyniec łąkowy	10	100	30
<i>Arrhenatherum elatius</i> Rajgras wyniosły (rajgras francuski)	10	200	80
<i>Bromus unioloides</i> <i>Bromus catharticus</i> Stokłosa uniolowata	10	200	200
<i>Bromus sitchensis</i> Stokłosa alaskańska	10	200	200
<i>Cynodon dactylon</i> Cynodon palczasty	10	50	5
<i>Dactylis glomerata</i> Kupkówka pospolita	10	100	30
<i>Festuca arundinacea</i> Kostrzewa trzciniowa	10	100	50
<i>Festuca ovina</i> Kostrzewa owcza	10	100	30
<i>Festuca pratensis</i> Kostrzewa łąkowa	10	100	50
<i>Festuca rubra</i> Kostrzewa czerwona	10	100	30

1	2	3	4
<i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp. Festulolium	10	200	60
<i>Lolium multiflorum</i> Życica wielokwiatowa (rajgras włoski i rajgras holenderski)	10	200	60
<i>Lolium perenne</i> Życica trwała (rajgras angielski)	10	200	60
<i>Lolium x boucheanum</i> Życica mieszańcowa (rajgras oldenburski)	10	200	60
<i>Phalaris aquatica</i> <i>Phalaris arundinacea</i> Mozga Herdinga	10	100	50
<i>Phleum bertolonii</i> Tymotka kolankowata	10	50	10
<i>Phleum pratense</i> Tymotka łąkowa	10	50	10
<i>Poa annua</i> Wiechlina roczna	10	50	10
<i>Poa nemoralis</i> Wiechlina gajowa	10	50	5
<i>Poa palustris</i> Wiechlina błotna	10	50	5
<i>Poa pratensis</i> Wiechlina łąkowa	10	50	5
<i>Poa trivialis</i> Wiechlina zwyczajna	10	50	5
<i>Trisetum flavescens</i> Konietlica łąkowa	10	50	5
INNE GATUNKI			
<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i> Brukiew pastewna	10	200	100
<i>Brassica oleracea</i> convar. <i>acephala</i> Kapusta pastewna	10	200	100
<i>Phacelia tanacetifolia</i> Facelia błękitna	10	300	40
<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i> Rzodkiew oleista	10	300	300

Objaśnienia

- 1) Wielkość partii może zostać przekroczona nie więcej niż o 5 % masy podanej w tabeli.
- 2) Masa próby materiału siewnego przeznaczonego do okresowej oceny zdolności kiełkowania powinna stanowić co najmniej 1/4 podanej masy próby.

Tabela 6

Wymagania jakościowe dla nasion roślin pastewnych kategorii elitarnie

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna		maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin							Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbie o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5						
			minimalna czystość analityczna	łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Mellilotus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus	Nasiona tubinu innej barwy lub gorzkie				
															4	5	6	7
% nasion czystych			liczba nasion w próbie															
ROŚLINY STRĄCZKOWE																		
<i>Vicia faba</i> Bobik	80 (a) (b)	5	98	0,3	20			0 (u)						0	0 (j)	2		
<i>Pisum sativum</i> Groch siewny	80 (a)		98	0,3	20			0 (u)						0	0 (j)	2		
<i>Lupinus albus</i> Łubin biały	80 (a) (b)	20	98	0,3	20			0 (u)						0 (f)	0 (j)	2		(o) (p)
<i>Lupinus angustifolius</i> Łubin wąskolistny	75 (a) (b)	20	98	0,3	20			0 (u)						0 (f)	0 (j)	2		(o) (p)
<i>Lupinus luteus</i> Łubin żółty	80 (a) (b)	20	98	0,3	20			0 (u)						0 (f)	0 (j)	2		(o) (p)
<i>Vicia pannonica</i> Wyka pannońska	85 (a) (b)	20	98	0,3	20			0 (u)						0 (f)	0 (j)	2		
<i>Vicia sativa</i> Wyka siewna	85 (a) (b)	20	98	0,3	20			0 (u)						0 (f)	0 (j)	2		
<i>Vicia villosa</i> Wyka kosmata	85 (a) (b)	20	98	0,3	20			0 (u)						0 (f)	0 (j)	2		

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin określonej w kolumnie 4 tabeli 5					Nasiona łubinu innej barwy gorzkie lub gorzkie
			2	3	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin					liczba nasion w próbce					13	14	15	
					4	5	6	7	8	9	10	11	12	13				
% nasion czystych			% wagowy	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ROŚLINY MOTYLKOWATE DROBNONASIEIENNE																		
<i>Hedysarum coronarium</i> Siekiernica włoska	75 (a) (b)	30	95	0,3	20							0 (w)			0	0 (k)	2	
<i>Lotus corniculatus</i> Kotmonica zwyczajna	75 (a) (b)	40	95	0,3	20							0 (w)			0	0 (l) (m)	3	
<i>Medicago lupulina</i> Lucerna chmielowa	80 (a) (b)	20	97	0,3	20							0 (w)			0	0 (l) (m)	5	
<i>Medicago sativa</i> Lucerna siewna	80 (a) (b)	40	97	0,3	20							0 (w)			0	0 (l) (m)	3	
<i>Medicago x varia</i> Lucerna mieszańcowa	80 (a) (b)	40	97	0,3	20							0 (w)			0	0 (l) (m)	3	
<i>Onobrychis viciifolia</i> Esparceta siewna	75 (a) (b)	20	95	0,3	20							0 (u)			0	0 (l)	2	
<i>Triticum alexandrinum</i> Koniczyna aleksandryjska (koniczyna egipska)	80 (a) (b)	20	97	0,3	20							0 (w)			0	0 (l) (m)	3	

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin określonej w kolumnie 4 tabeli 5					Nasiona lubinu Innej barwy lub gorzkie
			minimalna czystość analityczna	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin						liczba nasion w próbce								
				łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Meilolus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avana fatua, Avana ludoviciana, Avana sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus	12	13	14	15	
% nasion czystych	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15				
<i>Trifolium hybridum</i> Koniczyna białoróżowa (koniczyna szwedzka)	80 (a) (b)	20	97	0,3	20			0 (w)			0	0 (l) (m)	3					
<i>Trifolium incarnatum</i> Koniczyna kwiatoczerwona (inkarnatka)	75 (a) (b)	20	97	0,3	20			0 (w)			0	0 (l) (m)	3					
<i>Trifolium pratense</i> Koniczyna łąkowa (koniczyna czerwona)	80 (a) (b)	20	97	0,3	20			0 (w)			0	0 (l) (m)	5					
<i>Trifolium repens</i> Koniczyna biała	80 (a) (b)	40	97	0,3	20			0 (w)			0	0 (l) (m)	5					
<i>Trifolium resupinatum</i> Koniczyna perska	80 (a) (b)	20	97	0,3	20			0 (w)			0	0 (l) (m)	3					
<i>Trigonella foenum-graecum</i> Kozieradka pospolita (koniczyna grecka)	80 (a)		95	0,3	20			0 (u)			0	0 (l)	2					

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5					Nasiona tubinu innej barwy lub gorzkie
			minimalna czystość analityczna	tęcznie	jednego gatunku	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin				Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus							
						Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Melilotus spp.	Raphanus raphanistrum			Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis					
% nasion czystych			4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15				
TRAWY																		
<i>Agrostis canina</i> Mietlica psia	75 (a)		90	0,3	20	1	1					0	0 (j) (k)	1				
<i>Agrostis gigantea</i> Mietlica biaława	80 (a)		90	0,3	20	1	1					0	0 (j) (k)	1				
<i>Agrostis stolonifera</i> Mietlica rozłogowa	75 (a)		90	0,3	20	1	1					0	0 (j) (k)	1				
<i>Agrostis capillaris</i> Mietlica pospolita	75 (a)		90	0,3	20	1	1					0	0 (j) (k)	1				
<i>Alopecurus pratensis</i> Wyczyniec łąkowy	70 (a)		75	0,3	20 (r)	5	5					0	0 (j) (k)	2				
<i>Arrhenatherum elatius</i> Rajgras wyniosły (rajgras francuski)	75 (a)		90	0,3	20 (r)	5	5					0 (g)	0 (j) (k)	2				
<i>Bromus unioloides</i> <i>Bromus catharticus</i> Stokłosa uniolowata	75 (a)		97	0,4	20	5	5					0 (g)	0 (j) (k)	5				
<i>Bromus stichensis</i> Stokłosa alaskańska	75 (a)		97	0,4	20	5	5					0 (g)	0 (j) (k)	5				
<i>Cynodon dactylon</i> Cynodon palczasty	70 (a)		90	0,3	20 (r)	1	1					0	0 (j) (k)	1				
<i>Dactylis glomerata</i> Kupkówka pospolita	80 (a)		90	0,3	20 (r)	5	5					0	0 (j) (k)	2				

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania		Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5				Nasiona tubinu innej barwy lub gorzkie
	2	3		minimalna czystość analityczna		maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin						liczba nasion w próbce						
				4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
	% nasion czystych	% wagowy		jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Meilolus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp. oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus						
<i>Festuca arundinacea</i> Kostrzewa trzcinowa	80 (a)		95	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Festuca ovina</i> Kostrzewa owcza	75 (a)		85	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Festuca pratensis</i> Kostrzewa łąkowa	80 (a)		95	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Festuca rubra</i> Kostrzewa czerwona	75 (a)		90	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp. Festulolium	75 (a)		96	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Lolium multiflorum</i> Żyćca wielokwiatowa (rajgras włoski i rajgras holenderski)	75 (a)		96	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Lolium perenne</i> Żyćca trwała (rajgras angielski)	80 (a)		96	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Lolium x boucheanum</i> Żyćca mieszańcowa (rajgras oldenburski)	75 (a)		96	0,3	20 (r)	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Phalaris aquatica</i> <i>Phalaris arundinacea</i> Mozga Hardinga	75 (a)		96	0,3	20	5	5						0	0 (j) (k)	2			
<i>Phleum bertolonii</i> Tymotka kolankowata	80 (a)		96	0,3	20	1	1						0	0 (k)	2			

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksy- malna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5				Nasiona tubinu innej barwy lub gorzkie
			Minimalna czystość analityczna		maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin						liczba nasion w próbce						
			% wagi	% wagi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
<i>Phleum pratense</i> Tymotka łąkowa	80 (a)		96	0,3	20	1	1	1	1	1	1	0	0 (k)	0	2		
<i>Poa annua</i> Wieżichina roczna	75 (a)		85	0,3	20 (s)	1	1	1	1	1	1	0	0 (j) (k)	0	1		
<i>Poa nemoralis</i> Wieżichina gajowa	75 (a)		85	0,3	20 (s)	1	1	1	1	1	1	0	0 (j) (k)	0	1		
<i>Poa palustris</i> Wieżichina błotna	75 (a)		85	0,3	20 (s)	1	1	1	1	1	1	0	0 (j) (k)	0	1		
<i>Poa pratensis</i> Wieżichina łąkowa	75 (a)		85	0,3	20 (s)	1	1	1	1	1	1	0	0 (j) (k)	0	1		
<i>Poa trivialis</i> Wieżichina zwyczajna	75 (a)		85	0,3	20 (s)	1	1	1	1	1	1	0	0 (j) (k)	0	1		
<i>Trisetum flavescens</i> Konietlica łąkowa	70 (a)		75	0,3	20 (t)	1	1	1	1	1	1	0 (h)	0 (j) (k)	0	1		

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna						Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin					Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbie o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5																	
			Minimalna czystość analityczna	łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Meilolus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus	Nasiona lubinu innej barwy lub gorzkie	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
																													% nasion czystych	% wagowy	liczba nasion w próbie
INNE GATUNKI																															
<i>Brassica napus</i> var. napobrassica Brukiew pastewna	80 (a)		98	0,3	20																					0	0 U (k)	2			
<i>Brassica oleracea</i> convar. acephala Kapusta pastewna	75 (a)		98	0,3	20																						0	0 U (k)	3		
<i>Phacelia tanacetifolia</i> Facelia błękitna	80 (a)		96	0,3	20																						0	0 U (k)			
<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i> Rzodkiew oleista	80 (a)		97	0,3	20																						0	0 U	2		

Tabela 7

Wymagania jakościowe dla nasion roślin pastewnych kategorii kwalifikowane

1 Gatunek	2 Minimalna zdolność kiełkowania	3 Maksymalna zawartość nasion twardych	4 Czystość analityczna										5 Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin określonej w kolumnie 4 tabeli 5					15 Nasiona lupinu innej barwy lub gorzkie
			6 tącznie	7 jednego gatunku	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin								12 Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	13 Cuscuta spp.	14 Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus			
					8 Agropyron repens	9 Alopecurus myosuroides	10 Mellilotus spp.	11 Raphtanus raphanistrum	12 Sinapis arvensis	13 Cuscuta spp.	14 Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus							
16 % nasion czystych			17 % wagowy										18 liczba nasion w próbce					
ROŚLINY STRĄCZKOWE																		
Vicia faba Bobik	80 (a) (b)	5	98	0,5	0,3	0,3									0	0 (f)	5 (n)	
Pisum sativum Groch siewny	80 (a)		98	0,5	0,3	0,3									0	0 (f)	5 (n)	
Lupinus albus Łubin biały	80 (a) (b)	20	98	0,5 (e)	0,3 (e)	0,3									0 (f)	0 (f)	5 (n)	(o) (v)
Lupinus angustifolius Łubin wąskolistny	75 (a) (b)	20	98	0,5 (e)	0,3 (e)	0,3									0 (f)	0 (f)	5 (n)	(o) (v)
Lupinus luteus Łubin żółty	80 (a) (b)	20	98	0,5 (e)	0,3 (e)	0,3									0 (f)	0 (f)	5 (n)	(o) (v)
Vicia pannonica Wyka pannoniczna	85 (a) (b)	20	98	1,0 (e)	0,5 (e)	0,3									0 (f)	0 (f)	5 (n)	
Vicia sativa Wyka siewna	85 (a) (b)	20	98	1,0 (e)	0,5 (e)	0,3									0 (f)	0 (f)	5 (n)	
Vicia villosa Wyka kosmata	85 (a) (b)	20	98	1,0 (e)	0,5 (e)	0,3									0 (f)	0 (f)	5 (n)	

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna												Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5					Nasiona lubin u innej barwy lub gorzkie	
			minimalna czystość analityczna	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin					% wagowy							liczba nasion w próbce					
				łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Meilolus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella	1 Rumex maritimus	12	13	14	15			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15							
ROŚLINY MOTYLKOWATE DROBNONASienne																					
<i>Hedysarum coronarium</i> Siekiernica włoska	75 (a) (b)	30	95	2,5	1,0			0,3			0	0 (k)	5								
<i>Lotus corniculatus</i> Komonica zwyczajna	75 (a) (b)	40	95	1,8 (d)	1,0 (d)			0,3			0	0 (l) (m)	10								
<i>Medicago lupulina</i> Lucerna chmielowa	80 (a) (b)	20	97	1,5	1,0			0,3			0	0 (l) (m)	10								
<i>Medicago sativa</i> Lucerna siewna	80 (a) (b)	40	97	1,5	1,0			0,3			0	0 (l) (m)	10								
<i>Medicago x varia</i> Lucerna mieszańcowa	80 (a) (b)	40	97	1,5	1,0			0,3			0	0 (l) (m)	10								
<i>Onobrychis vicifolia</i> Esparceta siewna	75 (a) (b)	20	95	2,5	1,0			0,3			0	0 (j)	5								

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbie o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5				Nasiona (ubiniu innej barwy lub gorzkie	
			minimalna czystość analityczna	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin					% wagowy					Iliczba nasion w próbie				
				łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Melilotus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus	12	13	14		15
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15					
<i>Trifolium alexandrinum</i> Koniczyna aleksandryjska (koniczyna egipska)	80 (a) (b)	20	97	1,5	1,0			0,3				0	0 (l) (m)	10				
<i>Trifolium hybridum</i> Koniczyna białoróżowa (koniczyna szwedzka)	80 (a) (b)	20	97	1,5	1,0			0,3				0	0 (l) (m)	10				
<i>Trifolium incarnatum</i> Koniczyna krwistoczerwona (inkarnatka)	75 (a) (b)	20	97	1,5	1,0			0,3				0	0 (l) (m)	10				
<i>Trifolium pratense</i> Koniczyna łąkowa (koniczyna czerwona)	80 (a) (b)	20	97	1,5	1,0			0,3				0	0 (l) (m)	10				
<i>Trifolium repens</i> Koniczyna biała	80 (a) (b)	40	97	1,5	1,0			0,3				0	0 (l) (m)	10				
<i>Trifolium resupinatum</i> Koniczyna perska	80 (a) (b)	20	97	1,5	1,0			0,3				0	0 (l) (m)	10				
<i>Trigonella foenum-graecum</i> Kozieradka pospolita (koniczyna grecka)	80 (a)		95	1,0	0,5			0,3				0	0 (l) (m)	5				

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5					Nasiona lubinu innej barwy lub gorzkie
			maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin					% wagowy					liczba nasion w próbce					
			minimalna czystość analityczna	łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Melilotus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus	12	13	14	15	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15				
TRAWY																		
<i>Agrostis canina</i> Mietlica psia	75 (a)		90	2,0	1,0	0,3	0,3	0,3				0	0 (j) (k)	2 (n)				
<i>Agrostis gigantea</i> Mietlica biaława	80 (a)		90	2,0	1,0	0,3	0,3	0,3				0	0 (j) (k)	2 (n)				
<i>Agrostis stolonifera</i> Mietlica rozłogowa	75 (a)		90	2,0	1,0	0,3	0,3	0,3				0	0 (j) (k)	2 (n)				
<i>Agrostis capillaris</i> Mietlica pospolita	75 (a)		90	2,0	1,0	0,3	0,3	0,3				0	0 (j) (k)	2 (n)				
<i>Alopecurus pratensis</i> Wyczyniec łąkowy	70 (a)		75	2,5	1,0 (f)	0,3	0,3	0,3				0	0 (j) (k)	5 (n)				
<i>Arrhenatherum elatius</i> Rajgras wyniosły (rajgras francuski)	75 (a)		90	3,0	1,0 (f)	0,5	0,3	0,3				0 (g)	0 (j) (k)	5 (n)				

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5					Nasiona lubinu innej barwy lub gorzkie
			Minimalna czystość analityczna	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin					liczba nasion w próbce									
				łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Melilotus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp., oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus	12	13	14		
																	4	
1	2	3	% wagowy										15					
<i>Bromus unioloides</i> Bromus catharticus Stokłosa uniolowata	75 (a)		97	1,5	1,0	0,5	0,3					0 (g)	0 (j) (k)	10 (n)				
<i>Bromus stichensis</i> Stokłosa alaskańska	75 (a)		97	1,5	1,0	0,5	0,3					0 (g)	0 (j) (k)	10 (n)				
<i>Cynodon dactylon</i> Cynodon palczasty	70 (a)		90	2,0	1,0	0,3	0,3					0	0 (j) (k)	2				
<i>Dactylis glomerata</i> Kupkówka pospolita	80 (a)		90	1,5	1,0	0,3	0,3					0	0 (j) (k)	5 (n)				
<i>Festuca arundinacea</i> Kostrzewa trzcinowa	80 (a)		95	1,5	1,0	0,5	0,3					0	0 (j) (k)	5 (n)				
<i>Festuca ovina</i> Kostrzewa owcza	75 (a)		85	2,0	1,0	0,5	0,3					0	0 (j) (k)	5 (n)				
<i>Festuca pratensis</i> Kostrzewa łąkowa	80 (a)		95	1,5	1,0	0,5	0,3					0	0 (j) (k)	5 (n)				
<i>Festuca rubra</i> Kostrzewa czerwona	75 (a)		90	1,5	1,0	0,5	0,3					0	0 (j) (k)	5 (n)				
<i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp. Festulolium	75 (a)		96	1,5	1,0	0,5	0,3					0	0 (j) (k)	5 (n)				
<i>Lolium multiflorum</i> Żylica wielokwiatowa (rajgras włoski)	75 (a)		96	1,5	1,0	0,5	0,3					0	0 (j) (k)	5 (n)				

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna							Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5					Nasiona tubini innej barwy lub gorzkie	
			Minimalna czystość analityczna	maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin						liczba nasion w próbce						
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12
% nasion czystych																
<i>Lolium perenne</i> Żyćca trwała (rajgras angielski)	80 (a)		96	1,5	1,0	0,5	0,3						0	0 (j) (k)	5 (n)	
<i>Lolium x boucheanum</i> Żyćca mieszańcowa (rajgras oldenburski)	75 (a)		96	1,5	1,0	0,5	0,3						0	0 (j) (k)	5 (n)	
<i>Phalaris aquatica</i> <i>Phalaris arundinacea</i> Mozga Hardinga	75 (a)		96	1,5	1,0	0,3	0,3						0	0 (j) (k)	5	
<i>Phleum bertolonii</i> Tymotka kolankowata	80 (a)		96	1,5	1,0	0,3	0,3						0	0 (k)	5	
<i>Phleum pratense</i> Tymotka łąkowa	80 (a)		96	1,5	1,0	0,3	0,3						0	0 (k)	5	
<i>Poa annua</i> Wieżichina roczna	75 (a)		85	2,0 (c)	1,0 (c)	0,3	0,3						0	0 (j) (k)	5 (n)	
<i>Poa nemoralis</i> Wieżichina gajowa	75 (a)		85	2,0 (c)	1,0 (c)	0,3	0,3						0	0 (j) (k)	2 (n)	
<i>Poa palustris</i> Wieżichina błotna	75 (a)		85	2,0 (c)	1,0 (c)	0,3	0,3						0	0 (j) (k)	2 (n)	
<i>Poa pratensis</i> Wieżichina łąkowa	75 (a)		85	2,0 (c)	1,0 (c)	0,3	0,3						0	0 (j) (k)	2 (n)	

Gatunek	Minimalna zdolność kiełkowania	Maksymalna zawartość nasion twardych	Czystość analityczna										Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 5				Nasiona tubinu innej barwy lub gorzkie
			maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślin					% wagowy					liczba nasion w próbce				
			4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
			minimalna czystość analityczna	łącznie	jednego gatunku	Agropyron repens	Alopecurus myosuroides	Melilotus spp.	Raphanus raphanistrum	Sinapis arvensis	Avena fatua, Avena ludoviciana, Avena sterilis	Cuscuta spp.	Rumex spp. oprócz Rumex acetosella i Rumex maritimus				
			% nasion czystych														
<i>Poa trivialis</i> Wieżelina zwyczajna	75 (a)		85	2,0 (c)	1,0 (c)	0,3	0,3				0	0 (j) (k)	2 (n)				
<i>Trisetum flavescens</i> Konielica łąkowa	70 (a)		75	3,0	1,0 (f)	0,3	0,3				0 (h)	0 (j) (k)	2 (n)				
INNE GATUNKI																	
<i>Brassica napus</i> var. napobrassica Brukiew pastewna	80 (a)		98	1,0	0,5				0,3	0,3	0	0 (j) (k)	5				
<i>Brassica oleracea</i> convar. acephala Kapusta pastewna	75 (a)		98	1,0	0,5				0,3	0,3	0	0 (j) (k)	10				
<i>Phacelia tanacetifolia</i> Facelia błękitna	80 (a)		96	1,0	0,5						0	0 (j) (k)					
<i>Raphanus sativus</i> var. oleiformis Rzodkiew oleista	80 (a)		97	1,0	0,5				0,3	0,3	0	0 (j)	5				

Objaśnienia do tabel 6 i 7

- (a) Wszystkie zdrowe i napęczniałe nasiona, które nie skiełkowały po zastosowaniu zabiegów wstępnych, uznaje się za nasiona skiełkowane.
- (b) Nasiona twarde uznaje się za nasiona zdolne do kiełkowania, w liczbie nie większej jednak, niż podano w kolumnie 3 tabel 6 i 7.
- (c) Nasion innych gatunków *Poa* spp., których łączna zawartość nie jest większa niż 0,8 % wagowych, nie traktuje się jako nasion innych gatunków.
- (d) Nasion *Trifolium pratense*, których zawartość nie jest większa niż 1 % wagowy, nie traktuje się jako nasion innych gatunków.
- (e) Nasion gatunków: *Lupinus albus*, *Lupinus angustifolius*, *Lupinus luteus*, *Pisum sativum*, *Vicia faba*, *Vicia pannonica*, *Vicia sativa*, *Vicia villosa*, których łączna wartość oznaczona w próbie materiału siewnego z tych gatunków nie jest większa niż 0,5 % wagowych, nie traktuje się jako nasion innych gatunków.
- (f) Zawartości procentowej nasion jednego gatunku nie stosuje się do nasion gatunków *Poa* spp.
- (g) Dopuszczalnej łącznej zawartości dwóch ziarniaków: *Avena fatua*, *Avena ludoviciana*, *Avena sterilis* w próbie o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 1 nie uznaje się za nasiona innych gatunków, jeśli druga próba o tej samej masie jest wolna od ziarniaków tych gatunków.
- (h) Jeżeli w badanej próbie stwierdzono obecność jednego nasienia: *Avena fatua*, *Avena sterilis*, *Avena ludoviciana*, to nie uważa się go za nasiona innych gatunków, gdy w drugiej próbie o masie dwukrotnie większej nie stwierdzono obecności nasion tych gatunków.
- (i) Nie określa się obecności nasion: *Avena fatua*, *Avena ludoviciana*, *Avena sterilis*, jeżeli nie ma wątpliwości, że oceniany materiał siewny jest wolny od nasion tych gatunków.
- (j) Nie określa się obecności nasion *Cuscuta* spp., jeżeli nie ma wątpliwości, że oceniany materiał siewny jest wolny od nasion tych gatunków.
- (k) Jeżeli w badanej próbie stwierdzono obecność jednego nasienia *Cuscuta* spp., to nie uważa się go za nasiona innych gatunków, gdy w drugiej próbie o takiej samej masie nie stwierdzono obecności nasion *Cuscuta* spp.
- (l) Oznaczenie obecności nasion *Cuscuta* spp. wykonuje się na próbie o masie dwukrotnie większej niż określona w kolumnie 4 tabeli 5.
- (m) Jeżeli w badanej próbie stwierdzono obecność jednego nasienia *Cuscuta* spp., to nie uważa się go za nasiona innych gatunków, gdy w drugiej próbie o masie dwukrotnie większej nie stwierdzono obecności nasion *Cuscuta* spp.
- (n) Nie określa się obecności nasion gatunków *Rumex* innych niż *Rumex acetosella* i *Rumex maritimus*, jeżeli nie ma wątpliwości, że oceniany materiał siewny jest wolny od nasion tych gatunków.
- (o) Procent liczbowy nasion tubinu o innym zabarwieniu nie powinien przekraczać:
— 2 — w materiale siewnym tubinu gorzkiego,
— 1 — w materiale siewnym tubinów innych niż gorzki.
- (p) Procent liczbowy nasion tubinów gorzkich w odmianach innych niż tubin gorzki nie powinien przekraczać 1.
- (r) Nasion gatunków *Poa* spp. łącznie do 80 sztuk nie uważa się za nasiona innych gatunków.
- (s) Nie dotyczy nasion gatunków *Poa* spp., o ile łączna liczba nasion w badanej próbie gatunków *Poa* spp. innych niż oceniany nie przekracza 500 sztuk.
- (t) Liczby stwierdzonych nasion gatunków *Poa* spp. łącznie nie więcej niż 20 sztuk nie traktuje się jako nasion innych gatunków.
- (u) Nie określa się obecności nasion gatunków *Melilotus* spp., jeżeli nie ma wątpliwości, że oceniany materiał siewny jest wolny od nasion tych gatunków.
- (w) Jeżeli w badanej próbie stwierdzono obecność jednego nasienia *Melilotus* spp., to nie uważa się go za nasiona innych gatunków, gdy w drugiej próbie o masie dwukrotnie większej nie stwierdzono obecności nasion *Melilotus* spp.
- (v) Procent liczbowy nasion tubinów gorzkich w odmianach innych niż tubin gorzki nie powinien przekraczać 2,5.

Choroby i szkodniki

Materiał siewny roślin pastewnych powinien być praktycznie wolny od organizmów szkodliwych mających wpływ na jakość oraz wolny od szkodników magazynowych.

Wymagania jakościowe dla materiału siewnego roślin pastewnych kategorii handlowy

Wymagania dla materiału siewnego kategorii handlowy roślin pastewnych są takie jak dla materiału siewnego kategorii kwalifikowane, przy czym:

- 1) w kolumnach 5 i 6 tabeli 7 dopuszczalną zawartość zwiększa się o 1 punkt procentowy;
- 2) w materiale siewnym *Poa annua* dopuszczalną zawartość nasion innych gatunków *Poa* spp. zwiększa się do 10 % wagowych;
- 3) w materiale siewnym gatunków *Poa* spp., z wyjątkiem *Poa annua*, dopuszczalną zawartość innych nasion gatunków *Poa* zwiększa się do 3 % wagowych;
- 4) w materiale siewnym *Hedysarum coronarium* dopuszczalną zawartość nasion *Melilotus* spp. zwiększa się do 1 % wagowego;
- 5) dla materiału siewnego *Lotus corniculatus* określa się zawartość nasion gatunków *Melilotus* spp.;
- 6) dla materiału siewnego wszystkich gatunków tubinu:
  - a) minimalna czystość analityczna wynosi 97 % wagowych,
  - b) dopuszczalny procent liczbowy nasion innej barwy wynosi:
    - dla tubinu gorzkiego — 4,
    - dla tubinu innego niż gorzki — 2;
- 7) w materiale siewnym gatunków *Vicia* spp. dopuszczalna łączna zawartość nasion *Vicia pannonica*, *Vicia villosa* lub innych pokrewnych gatunków uprawnych, oznaczona w próbce materiału siewnego poszczególnych gatunków, nie powinna przekroczyć 6 % wagowych;
- 8) w materiale siewnym gatunków *Vicia pannonica*, *Vicia sativa*, *Vicia villosa* minimalna czystość analityczna wynosi 97 % wagowych.

Tabela 8

Dopuszczalna wielkość partii oraz minimalna masa prób do badań roślin oleistych i włóknistych

Gatunek	Wielkość partii ¹⁾	Minimalna masa próby pobieranej z partii ²⁾	Masa próby do oznaczania określonego w kolumnach 5–11 tabel 9 i 10
	w tonach	w gramach	
1	2	3	4
<i>Arachis hypogaea</i> Orzech arachidowy	25	1000	1000
<i>Brassica rapa</i> Rzepak	10	200	70
<i>Brassica juncea</i> Gorczyca sarepska	10	100	40
<i>Brassica napus</i> Rzepak	10	200	100
<i>Brassica nigra</i> Gorczyca czarna	10	100	40
<i>Cannabis sativa</i> Konopie	10	600	600
<i>Carthamus tinctorius</i> Krokosz barwierski	25	900	900
<i>Carum carvi</i> Kminek zwyczajny	10	200	80
<i>Gossypium spp.</i> Bawełna	25	1000	1000
<i>Helianthus annuus</i> Słonecznik ³⁾	25	1000	1000
<i>Linum usitatissimum</i> Len zwyczajny	10	300	150
<i>Papaver somniferum</i> Mak	10	50	10
<i>Sinapis alba</i> Gorczyca biała	10	400	200
<i>Glycine max</i> Soja	25	1000	1000

Objaśnienia

- 1) Wielkość partii może zostać przekroczona nie więcej niż o 5 % masy podanej w tabeli.
- 2) Masa próby materiału siewnego przeznaczonego do okresowej oceny zdolności kiełkowania powinna stanowić co najmniej 1/4 podanej masy próby.
- 3) Dotyczy materiału siewnego słonecznika wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Tabela 10

Wymagania jakościowe dla nasion kategorii kwalifikowane

Gatunek	Minimalna zdolność kiefkowania % nasion czystych	Czystość nasion		Maksymalna zawartość nasion innych gatunków roślinnych w próbce o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 1										
		minimalna czystość analityczna	% wagowy	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
													maksymalna zawartość nasion obcych gatunków	inne gatunki roślin łącznie, w tym kolumny 6-11
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
<i>Arachis hypogaea</i> Orzech ziemny	70	99	—	5	0	0 (b)	—	—	—	—	—	—		
<i>Brassica</i> spp. Rzepak, rzepik oraz gorczyca czarna i sarepska	85	98	0,3	—	0	0 (b) (c)	10	5	—	—	—	—		
<i>Cannabis sativa</i> Konopie	75	98	—	30 (a)	0	0 (b)	—	—	—	—	(d)	—		
<i>Carthamus tinctorius</i> Krokosz barwierski	75	98	—	5	0	0 (b)	—	—	—	—	(d)	—		
<i>Carum carvi</i> Kminek zwyczajny	70	97	—	25 (a)	0	0 (b) (c)	10	—	3	—	—	—		
<i>Gossypium</i> spp. Bawełna	80	98	—	15	0	0 (b)	—	—	—	—	—	—		
<i>Helianthus annuus</i> Słonecznik	85	98	—	5	0	0 (b)	—	—	—	—	—	—		
<i>Linum usitatissimum</i> odmiany włókniste	92	99	—	15	0	0 (b) (c)	—	—	4	2	—	—		
<i>Len</i> zwyczajny odmiany oleiste	85	99	—	15	0	0 (b) (c)	—	—	4	2	—	—		
<i>Papaver somniferum</i> Mak	80	98	—	25 (a)	0	0 (b) (c)	—	—	—	—	—	—		
<i>Sinapis alba</i> Gorczyca biała	85	98	0,3	—	0	0 (b) (c)	10	5	—	—	—	—		
<i>Glycine max</i> Soja	80	98	—	5	0	0 (b)	—	—	—	—	—	—		

Objaśnienia do tabel 9 i 10

- (a) Nie określa się całkowitej zawartości nasion innych gatunków, jeżeli nie ma wątpliwości, że oceniany materiał siewny nie jest zanieczyszczony nasionami innych gatunków w liczbie przekraczającej wartości podane w kolumnie 5.
- (b) Nie określa się obecności nasion *Cuscuta* spp., jeżeli nie ma wątpliwości, że oceniany materiał jest wolny od nasion tych gatunków.
- (c) Jeżeli w badanej próbce stwierdzono obecność jednego nasienia *Cuscuta* spp., to nie uważa się go za nasiona innych gatunków, gdy w drugiej próbce o takiej samej masie nie stwierdzono obecności nasion *Cuscuta* spp.
- (d) Jeżeli w badanej próbce o masie 100 g stwierdzono obecność jednego nasienia *Orobanche* spp., to nie uważa się go za nasiona innych gatunków, gdy w drugiej próbce o masie 200 g nie stwierdzono obecności nasion *Orobanche* spp.

Choroby i szkodniki:

- 1) materiał siewny roślin oleistych i włóknistych powinien być praktycznie wolny od organizmów szkodliwych mających wpływ na jakość oraz wolny od szkodników magazynowych;
- 2) wymagania dotyczące porażenia materiału siewnego roślin oleistych i włóknistych organizmami szkodliwymi:

Tabela 11

Gatunek	Organizmy szkodliwe			
	maksymalny procent liczbowy nasion porażonych			<i>Sclerotinia sclerotiorum</i> (maksymalna liczba przetrwalników grzybów lub fragmentów tych przetrwalników w próbie o masie określonej w kolumnie 4 tabeli 8)
	<i>Botrytis</i> spp.	<i>Alternaria</i> spp., <i>Ascochyta linicola</i> (<i>Phoma linicola</i>), <i>Coletotirchum lini</i> , <i>Fusarium</i> spp.	<i>Platyedria gossypiella</i>	
1	2	3	4	5
<i>Brassica napus</i> Rzepak				10 (b)
<i>Brassica rapa</i> Rzepak				5 (b)
<i>Cannabis sativa</i> Konopie	5			
<i>Gossypium</i> spp. Bawełna			1	
<i>Helianthus annuus</i> Stonecznik	5			10 (b)
<i>Linum usitatissimum</i> Len zwyczajny	5	5 (a)		
<i>Sinapis alba</i> Gorczyca biała				5 (b)
<i>Glycine max</i> Soja (c)				

Objaśnienia

- (a) Dla nasion elitarnych lnu włóknistego maksymalna zawartość nasion porażonych przez *Ascochyta linicola* (syn. *Phoma linicola*) nie może przekroczyć 1 % liczbowego.
- (b) Nie określa się liczby przetrwalników lub ich fragmentów *Sclerotinia sclerotiorum*, jeżeli nie ma wątpliwości, że ich liczba nie przekroczyła wartości podanych w kolumnie 5.
- (c) Dla nasion *Glycine max* wymaga się, aby:
  - *Pseudomonas syringae* pv. *glycinea*: była stwierdzona nie więcej niż w 4 z 5 podpróbek utworzonych z podziału próby zawierającej co najmniej 5000 nasion z jednej partii,
  - występowanie nasion porażonych *Diaporthe phaseolorum* nie przekroczyło 15 % liczbowych,
  - zawartość substancji obojętnej określonej przez międzynarodowe metody badawcze nie przekroczyła 0,3 % wagowego.

Wymagania jakościowe dla materiału siewnego kategorii handlowe

Wymagania jakościowe określone w tabelach 8, 10 i 11 mają zastosowanie do materiału siewnego roślin oleistych i włóknistych kategorii handlowe.

Wymagania jakościowe dla materiału siewnego buraka:

- 1) dopuszczalna wielkość partii nasion buraków cukrowych i pastewnych wynosi — **20 ton**;
- 2) wielkość partii nie może przekraczać masy określonej w pkt 1 o więcej niż — **5 %**;
- 3) masa próby pobieranej do oceny laboratoryjnej wynosi nie mniej niż — **500 g**;
- 4) masa próby przeznaczona do okresowej oceny w zakresie zdolności kiełkowania wynosi nie mniej niż — **50 g**;
- 5) materiał siewny buraka powinien być praktycznie wolny od organizmów szkodliwych mających wpływ na jakość oraz wolny od szkodników magazynowych.

Tabela 12

Szczegółowe wymagania dla oceny laboratoryjnej nasion buraków

Gatunek	Kategoria i rodzaj materiału siewnego	Minimalna zdolność kiełkowania	Minimalna czystość analityczna	Maksymalna wilgotność
		% liczbowy ¹⁾	% wagowy ²⁾	
Burak cukrowy <i>Beta vulgaris</i>	nasiona jednokiełkowe	80	97	15
	nasiona do siewu punktowego	75	97	15
	nasiona wielokiełkowe odmian, w których udział diploidów jest większy niż 85 %	73	97	15
	pozostałe nasiona	68	97	15
Burak pastewny <i>Beta vulgaris</i>	nasiona jednokiełkowe	73	97	15
	nasiona do siewu punktowego			
	nasiona wielokiełkowe odmian, w których udział diploidów jest większy niż 85 %			
	pozostałe nasiona	68	97	15

Objaśnienia

1) Dotyczy kłębków inkrustowanych lub otoczkowanych oraz kłębków przed wykonaniem tego zabiegu.

2) Nie dotyczy kłębków inkrustowanych lub otoczkowanych.

Wymagania dla nasion jednokiełkowych oraz nasion do siewu punktowego:

- 1) za nasiona jednokiełkowe uznaje się kłębki buraków, których:
  - a) nie mniej niż **90 %** kiełkujących kłębków daje pojedyncze siewki,
  - b) nie więcej niż **5 %** kiełkujących kłębków daje trzy siewki lub więcej;

- 2) za nasiona buraka cukrowego do siewu punktowego uznaje się kłębki, których:
  - a) nie mniej niż **70 %** kiełkujących kłębków daje pojedyncze siewki,
  - b) nie więcej niż **5 %** kiełkujących kłębków daje trzy siewki lub więcej;
- 3) za nasiona buraka pastewnego do siewu punktowego uznaje się kłębki, których:
  - a) w przypadku odmian, w których procent diploidów przekracza **85 %**, nie mniej niż **58 %** kiełkujących kłębków daje pojedyncze siewki,
  - b) nie mniej niż **63 %** kiełkujących kłębków daje pojedyncze siewki,
  - c) nie więcej niż **5 %** kiełkujących kłębków daje trzy siewki lub więcej.

Wymagania dla materiału siewnego buraków:

- 1) zawartość nasion innych gatunków w próbie nie może przekroczyć — **0,3 % wagowego**;
- 2) ilość zanieczyszczeń w próbce nie może przekraczać:
  - a) dla nasion elitarnych — **1,0 % wagowego**,
  - b) dla nasion kwalifikowanych — **0,5 % wagowego**,
  - c) dla nasion przeznaczonych na obszary uznane jako wolne od rizomanii, dla obu kategorii — **0,5 % wagowego**;
- 3) w przypadku nasion powlekanych, w szczególności inkrustowanych lub otoczkowanych, oznaczeń jakościowych dokonuje się na próbach pobieranych z nasion przygotowanych do procesu powlekania, to jest nasion obtuszczonych lub szlifowanych.

**DOPUSZCZALNA WIELKOŚĆ PARTII W OBROTCIE ORAZ SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA JAKOŚCIOWE
DLA MATERIAŁU SIEWNEGO ROŚLIN WARZYWNYCH**

Tabela 1**Wielkość partii nasion oraz masa próby do oceny laboratoryjnej**

Gatunki	Wielkość partii ¹⁾	Minimalna masa ^{2), 3)} próby
	w tonach	w gramach
1	2	3
<i>Allium cepa</i> Cebula	10	25
<i>Allium porrum</i> Por	10	20
<i>Anthriscus cerefolium</i> Trybuła ogrodowa	10	20
<i>Apium graveolens</i> Seler	10	5
<i>Asparagus officinalis</i> Szparag	10	100
<i>Beta vulgaris</i> Burak liściowy i ćwikłowy	20	100
<i>Brassica oleracea</i> Kapustne, oprócz kapusty pekińskiej	10	25
<i>Brassica pekinensis</i> Kapusta pekińska	10	20
<i>Brassica rapa</i> Rzepa	10	20
<i>Capsicum annuum</i> Papryka	10	40
<i>Cichorium intybus</i> (partim) Cykoria liściowa	10	15
<i>Cichorium intybus</i> (partim) Cykoria korzeniowa	10	50
<i>Cichorium endivia</i> Endywia	10	15
<i>Citrullus lanatus</i> Kawon (arbuz)	20	250
<i>Cucumis melo</i> Melon	20	100
<i>Cucumis sativus</i> Ogórek	10	25

1	2	3
<i>Cucurbita maxima</i> Dynia olbrzymia	20	250
<i>Cucurbita pepo</i> Dynia zwyczajna	20	150
<i>Cynara cardunculus</i> Karczoch hiszpański (kard)	10	50
<i>Daucus carota</i> Marchew	10	10
<i>Foeniculum vulgare</i> Koper włoski (fenkuł)	10	25
<i>Lactuca sativa</i> Salata	10	10
<i>Lycopersicon lycopersicum</i> Pomidor	10	20
<i>Petroselinum crispum</i> Pietruszka	10	10
<i>Phaseolus coccineus</i> Fasola wielokwiatowa	25	1000
<i>Phaseolus vulgaris</i> Fasola zwykła	25	700
<i>Pisum sativum</i> Groch siewny (wyłącznie cukrowy i łuskowy)	25	500
<i>Raphanus sativus</i> Rzodkiew i rzodkiewka	10	50
<i>Scorzonera hispanica</i> Skorzonera (węży mord)	10	30
<i>Solanum melongena</i> Oberżyna	10	20
<i>Spinacia oleracea</i> Szpinak	10	75
<i>Valerianella locusta</i> Roszonka warzywna	10	20
<i>Vicia faba</i> Bób	25	1000

Objaśnienia

- 1) Wielkość partii nie może zostać przekroczona o więcej niż 5 % masy określonej w kolumnie 2.
- 2) W przypadku odmian mieszańcowych roślin warzywnych minimalna masa próby może być zmniejszona do jednej czwartej określonej w tabeli, jednakże próba powinna mieć masę nie mniejszą niż 5 g i zawierać co najmniej 400 nasion.
- 3) Masa próby materiału siewnego przeznaczonego do okresowej oceny zdolności kiełkowania powinna stanowić co najmniej 1/4 podanej masy próby.

Tabela nr 2

Wymagania jakościowe dla nasion roślin warzywnych wszystkich kategorii

Gatunki	Minimalna czystość analityczna	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków	Minimalna zdolność kiełkowania
	% wagowy		% liczbowy
1	2	3	4
<i>Allium cepa</i> Cebula	97	0,5	70
<i>Allium porrum</i> Por	97	0,5	65
<i>Anthriscus cerefolium</i> Trybuła ogrodowa	96	1,0	70
<i>Apium graveolens</i> Seler	97	1,0	70
<i>Asparagus officinalis</i> Szparag	96	0,5	70
<i>Beta vulgaris</i> Burak liściowy	97	0,5	50 (do liczby kłębków)
<i>Beta vulgaris</i> Burak ćwikłowy	97	0,5	70 (do liczby kłębków)
<i>Brassica oleracea</i> spp. Warzywa kapustne, z wyjątkiem kalafiora i kapusty pekińskiej	97	1,0	75
<i>Brassica oleracea</i> convar. <i>botrytis</i> var. <i>botrytis</i> Kalafior	97	1,0	70
<i>Brassica pekinensis</i> Kapusta pekińska	97	1,0	75
<i>Brassica rapa</i> Rzepa	97	1,0	80
<i>Capsicum annuum</i> Papryka	97	0,5	65
<i>Cichorium intybus</i> (partim) Cykoria liściowa	95	1,5	65
<i>Cichorium intybus</i> (partim) Cykoria korzeniowa	97	1,0	80
<i>Cichorium endivia</i> Endywia	95	1,0	65
<i>Citrullus lanatus</i> Kawon (arbuz)	98	0,1	75
<i>Cucumis melo</i> Melon	98	0,1	75

Gatunki	Minimalna czystość analityczna	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków	Minimalna zdolność kiełkowania
	% wagowy		% liczbowy
1	2	3	4
<i>Cucumis sativus</i> Ogórek	98	0,1	80
<i>Cucurbita maxima</i> Dynia olbrzymia	98	0,1	80
<i>Cucurbita pepo</i> Dynia zwyczajna	98	0,1	75
<i>Cynara cardunculus</i> Karczoch hiszpański (kard)	96	0,5	65
<i>Daucus carota</i> Marchew	95	1,0	65
<i>Foeniculum vulgare</i> Koper włoski (fenkuł)	96	1,0	70
<i>Lactuca sativa</i> Salata	95	0,5	75
<i>Lycopersicon lycopersicum</i> Pomidor	97	0,5	75
<i>Petroselinum crispum</i> Pietruszka	97	1,0	65
<i>Phaseolus coccineus</i> Fasola wielokwiatowa	98	0,1	80
<i>Phaseolus vulgaris</i> Fasola zwykła	98	0,1	75
<i>Pisum sativum</i> Groch siewny (cukrowy i tuskowy)	98	0,1	80
<i>Raphanus sativus</i> Rzodkiew i rzodkiewka	97	1,0	70
<i>Scorzonera hispanica</i> Skorzonera (wężymord)	95	1,0	70
<i>Solanum melongena</i> Oberżyna	96	0,5	65
<i>Spinacia oleracea</i> Szpinak	97	1,0	75
<i>Valerianella locusta</i> Roszponka warzywna	95	1,0	65
<i>Vicia faba</i> Bób	98	0,1	80

Wymagania dotyczące chorób i szkodników:

- 1) materiał siewny roślin warzywnych powinien być praktycznie wolny od organizmów szkodliwych mających wpływ na jakość oraz wolny od wszelkich szkodników magazynowych;
- 2) materiał siewny roślin warzywnych powinien być wolny od żywych *Acarina* spp.;
- 3) materiał siewny roślin strączkowych powinien być wolny w szczególności od następujących żywych organizmów:
  - a) *Acanthoscelides obtectus* Sag.,
  - b) *Bruchus affinis* Froel.,
  - c) *Bruchus atomarius* L.,
  - d) *Bruchus pisorum* L.,
  - e) *Bruchus rufimanus* Boh.

Załącznik nr 7

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI MATERIAŁU ROZMNOŻENIOWEGO I NASADZENIOWEGO ROŚLIN WARZYWNYCH

1. Gatunki roślin warzywnych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	Bób	<i>Vicia faba</i> L. (partim)
2	Brokuł	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>botrytis</i> (L.) Alef. var. <i>cymosa</i> Duch.
3	Burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris</i> L. var. <i>conditiva</i> Alef.
4	Burak liściowy	<i>Beta vulgaris</i> L. var. <i>vulgaris</i>
5	Cebula	<i>Allium cepa</i> L.
6	Cykoria	<i>Cichorium intybus</i> L. (partim)
7	Czosnek pospolity	<i>Allium sativum</i> L.
8	Dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima</i> Duch.
9	Dynia zwyczajna	<i>Cucurbita pepo</i> L.
10	Endywia	<i>Cichorium endivia</i> L.
11	Fasola wielokwiatowa	<i>Phaseolus coccineus</i> L.
12	Fasola zwykła	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.
13	Groch siewny łuskowy i cukrowy	<i>Pisum sativum</i> L. (partim)
14	Jarmuż	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>acephala</i> (DC.) Alef var. <i>sabellica</i> L.
15	Kalafior	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>botrytis</i> (L.) Alef. var. <i>botrytis</i> L.
16	Kalarepa	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>acephala</i> (DC.) Alef var. <i>gongylodes</i> L.
17	Kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>oleracea</i> var. <i>gemmifera</i> DC.
18	Kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. var. <i>alba</i> DC.
19	Kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. var. <i>rubra</i> DC.
20	Kapusta pekińska	<i>Brassica pekinensis</i> (Lour.) Rupr.
21	Kapusta włoska	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. var. <i>sabauda</i> L.
22	Karczoch hiszpański (kard)	<i>Cynara cardunculus</i> L.
23	Karczoch zwyczajny	<i>Cynara scolymus</i> L.
24	Kawon (arbuz)	<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. et Nakai
25	Koper włoski (fenkuł)	<i>Foeniculum vulgare</i> Miller
26	Marchew	<i>Daucus carota</i> L.
27	Melon	<i>Cucumis melo</i> L.
28	Oberżyna	<i>Solanum melongena</i> L.
29	Ogórek	<i>Cucumis sativus</i> L.
30	Papryka	<i>Capsicum annum</i> L.
31	Pietruszka	<i>Petroselinum crispum</i> (Miller) Nyman ex A.W. Hill
32	Pomidor	<i>Lycopersicon lycopersicum</i> (L.) Karsten ex Farw.
33	Por	<i>Allium porrum</i> L.
34	Rabarbar	<i>Rheum</i> spp.
35	Roszonka warzywna	<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterrade
36	Rzepa	<i>Brassica rapa</i> L. var. <i>rapa</i>
37	Rzodkiew, rzodkiewka	<i>Raphanus sativus</i> L.
38	Salata	<i>Lactuca sativa</i> L.
39	Seler	<i>Apium graveolens</i> L.
40	Cebula siedmiolatka (czosnek dęty)	<i>Allium fistulosum</i> L.
41	Skorzonera (wężyk)	<i>Scorzonera hispanica</i> L.
42	Szalołka	<i>Allium ascalonicum</i> L.
43	Szparag	<i>Asparagus officinalis</i> L.
44	Szpinak	<i>Spinacia oleracea</i> L.
45	Trybuła ogrodowa	<i>Anthriscus cerefolium</i> (L.) Hoffm.

2. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych:

- 1) przed rozpoczęciem cyklu produkcji dostawca informuje właściwego wojewódzkiego inspektora o produkcji materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych;
- 2) pole, na którym jest zakładana plantacja, powinno być wolne od organizmów kwarantannowych;
- 3) przy zakładaniu plantacji należy stosować właściwy płodozmian, a w przypadku upraw pod osłonami — wymianę lub dezynfekcję podłoża;
- 4) plantacja powinna być wolna od innych gatunków roślin;
- 5) w przypadku plantacji gruntowych jest wymagana izolacja przestrzenna:
  - a) od roślin mogących stanowić źródło chorób i szkodników — nie mniejsza niż 100 m,
  - b) zabezpieczająca przed mechanicznym zamieszczeniem — nie mniejsza niż 2 m;
- 6) podczas uprawy materiał powinien być utrzymywany w oddzielnych partiach stanowiących zbiór jednostek materiału rozmnożeniowego lub nasadzeniowego, który można zidentyfikować na podstawie ich jednorodnych cech;
- 7) partię, o której mowa w pkt 6, można tworzyć z materiału pochodzącego z różnych plantacji, jeżeli dostawca posiada dokumentację dotyczącą jej składu oraz pochodzenia poszczególnych składników;
- 8) materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin warzywnych może być oferowany do sprzedaży i sprzedawany jako pojedyncze rośliny, w wiązkach, doniczkach, na paletach i multiplatach oraz w pojemnikach szklanych z produkcji *in vitro*.

3. Wymagania dotyczące jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych:

- 1) materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy powinien:
  - a) być praktycznie wolny od wad mogących obniżyć jego jakość,
  - b) charakteryzować się odpowiednią żywotnością oraz mieć właściwe rozmiary i fazę rozwoju, w odniesieniu do jego przydatności jako materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego,
  - c) zachowywać odpowiednią proporcję między korzeniami, łodygami i liśćmi,
  - d) mieć odpowiednią tożsamość, czystość rodzajową, gatunkową lub odmianową, za które odpowiada dostawca;
- 2) organizmy szkodliwe mające wpływ na jakość materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych, od których materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy powinien być praktycznie wolny:

Gatunek	Organizmy szkodliwe (nazwa łacińska lub angielska)
Cebula szalotka - <i>Allium ascalonicum</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Delia</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Thrips tabaci</i>)
	Choroby grzybowe:
	<i>Botrytis</i> spp.
	<i>Peronospora destructor</i>
	<i>Sclerotium cepivorum</i>
Wirusy i organizmy wirusopodobne	
Onion yellow dwarf virus	
Cebula - <i>Allium cepa</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Delia</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Thrips tabaci</i>)
	Choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas</i> spp.
	Choroby grzybowe:
	<i>Botrytis</i> spp.
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>cepae</i>
	<i>Peronospora destructor</i>
	<i>Sclerotium cepivorum</i>
Wirusy i organizmy wirusopodobne	
Onion yellow dwarf virus	
Cebula siedmiolatka - <i>Allium fistulosum</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Delia</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Thrips tabaci</i>)
	Choroby grzybowe
	<i>Sclerotium cepivorum</i>
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne	
Por - <i>Allium porrum</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Delia</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i>
	Choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas</i> spp.
	Choroby grzybowe:
	<i>Alternaria porri</i>
	<i>Fusarium culmorum</i>
	<i>Phytophthora porri</i>
	<i>Sclerotinium cepivorum</i>
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie
Leek yellow stripe virus	

Czosnek - <i>Allium sativum</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aceria tulipae</i>
	<i>Delia</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i>
	Choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas fluorescens</i>
Choroby grzybowe	<i>Sclerotinium cepivorum</i>
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie
	Onion yellow dwarf virus
Seler - <i>Apium graveolens</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Acidia heraclei</i>
	<i>Lygus</i> spp.
	<i>Psila rosae</i>
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Frankliniella occidentalis</i> i <i>Thrips tabaci</i>)
	Choroby bakteryjne:
	<i>Erwinia carotovora</i> subsp. <i>carotovora</i>
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>apii</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>apii</i>
	<i>Foma apiicola</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
	<i>Septoria apiicola</i>
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie:
Celery mosaic virus	
Cucumber mosaic virus	
Szparag - <i>Asparagus officinalis</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Brachycorynella asparagi</i>
	<i>Hypopta caestrum</i>
	<i>Platyparea poecyloptera</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Fusarium</i> spp. <i>Rhizoctonia violacea</i>
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne	
Ogólnie	
Burak ćwikłowy i liściowy - <i>Beta vulgaris</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju
	<i>Pegomyia betae</i>
	Choroby grzybowe
	<i>Phoma betae</i>
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie	
	Beet necrotic yellow vein virus

Warzywa kapustne - <i>Brassica oleracea</i> spp.	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Heterodera</i> spp.
	<i>Lepidoptera (Pieris brassicae)</i>
	<i>Thysanoptera (Frankliniella occidentalis)</i>
	Choroby bakteryjne:
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>maculicola</i>
	<i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>campestris</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Alternaria brassicae</i>
	<i>Mycosphaella</i> spp.
	<i>Phoma lingam</i>
	<i>Plasmiodiophora brassicae</i>
	<i>Pythium</i> spp.
<i>Rhizoctonia solani</i>	
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie:	
Cauliflower mosaic virus, Tospoviruses	
Turnip mosaic virus	
Kapusta pekińska - <i>Brassica pekinensis</i>	Szkodniki wszystkich stadiów rozwoju:
	<i>Aphididae</i>
	<i>Lepidoptera (Pieris brassicae)</i>
	Choroby bakteryjne:
	<i>Erwinia carotovora</i>
	<i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>campestris</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Alternaria brassicae</i>
	<i>Botrytis cinerea</i>
	<i>Mycosphaella</i> spp.
	<i>Phoma lingam</i>
	<i>Plasmiodiophora brassicae</i>
<i>Sclerotinia</i> spp.	
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie	
Tospoviruses	
Papryka - <i>Capsicum annuum</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Leptinotarsa decemlineata</i>
	<i>Ostrinia nubilalis</i>
	<i>Phthorimaea operculella</i>
	<i>Tetranychidae</i>
<i>Thysanoptera (Frankliniella occidentalis)</i>	

	Choroby grzybowe: <i>Leveillula taurica</i> <i>Pyrenochaeta lycopersici</i> <i>Pythium</i> spp. <i>Phytophthora capsici</i> <i>Verticillium albo-atrum</i> <i>Verticillium dahliae</i> Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie: Cucumber mosaic virus Tomato mosaic virus Pepper mild mottle virus Tobacco mosaic virus
Endywia - <i>Cichorium endivia</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju: <i>Aphididae</i> <i>Thysanoptera (Frankliniella occidentalis)</i> Choroby grzybowe: <i>Botrytis cinerea</i> <i>Erysiphe cichoriacearum</i> <i>Sclerotinia</i> spp. Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie: Beet western yellow virus Lettuce mosaic virus
Cykoria - <i>Cichorium intybus</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju: <i>Aphididae</i> <i>Napomyza cichorii</i> <i>Apion assimile</i> Choroby bakteryjne: <i>Erwinia</i> spp. <i>Pseudomonas marginalis</i> Choroby grzybowe: <i>Phoma exigua</i> var. <i>exigua</i> <i>Phytophthora erythroseptica</i> <i>Pythium</i> spp. <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
Kawon (arbuz) - <i>Citrullus lanatus</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju: <i>Aleyrodidae</i> <i>Aphididae</i> <i>Meloidogyne</i> spp. <i>Polyphagotarsonemus latus</i> <i>Tetranychus</i> spp. <i>Thysanoptera (Frankliniella occidentalis)</i> Choroby grzybowe <i>Colletotrichum lagenarium</i> Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie Watermelon mosaic virus 2

Melon - <i>Cucumis melo</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Polyphagotarsonemus latus</i>
	<i>Tetranychus</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Frankliniella occidentalis</i>)
	Choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lachrymans</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Colletotrichum lagenarium</i>
	<i>Fusarium</i> spp.
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Sphaerotheca fuliginea</i>
<i>Verticillium</i> spp.	
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie:	
Cucumber green mottle virus	
Cucumber mosaic virus	
Squash mosaic virus	
Ogórek - <i>Cucumis sativus</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Delia platura</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Polyphagotarsonemus latus</i>
	<i>Tetranychus</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Frankliniella occidentalis</i>)
	Choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lachrymans</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Fusarium</i> spp.
	<i>Phytophthora</i> spp.
	<i>Pseudoperonospora cubensis</i>
<i>Pythium</i> spp.	
<i>Rhizoctonia</i> spp.	
<i>Sphaerotheca fuliginea</i>	
<i>Verticillium</i> spp.	
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne	

Dynia olbrzymia - <i>Cucurbita maxima</i> Duch.	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Polyphagotarsonemus latus</i>
	<i>Tetranychus</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Frankliniella occidentalis</i>)
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne	
Dynia zwyczajna - <i>Cucurbita pepo</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Polyphagotarsonemus latus</i>
	<i>Teranychus</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> (<i>Frankliniella occidentalis</i>)
	Choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lachrymans</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Fusarium</i> spp.
	<i>Sphaerotheca fuliginea</i>
	<i>Verticillium</i> spp.
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie:
	Cucumber mosaic virus
	Squash mosaic virus
	Zucchini yellow mosaic virus
Tospoviruses	
Karczoch zwyczajny i karczoch hiszpański (kard) - <i>Cynara scolymus</i> i <i>Cynara cardunculus</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Thysanoptera</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Bremia lactucae</i>
	<i>Leveillula taurica</i> f. sp. <i>cynara</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Rhizoctonia solani</i>
	<i>Sclerotium rolfsii</i>
<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>	
<i>Verticillium dahliae</i>	
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne	

Fenkuł - <i>Foeniculum vulgare</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Thysanoptera</i>
	Choroby bakteryjne:
	<i>Erwinia carotovora</i> subsp. <i>carotovora</i>
	<i>Pseudomonas marginalis</i> pv. <i>marginalis</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Cercospora foeniculi</i>
	<i>Phytophthora syringae</i>
<i>Sclerotinia</i> spp.	
Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne	
Celery mosaic virus	
Salata - <i>Lactuca sativa</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aphididae</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> , szczególnie <i>Frankliniella occidentalis</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Botrytis cinerea</i>
	<i>Bremia lactucae</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie:
	Lettuce big vein
Lettuce mosaic virus	
Lettuce ring necrosis	
Pomidor - <i>Lycopersicon lycopersicum</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aphididae</i>
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Hauptidia maroccana</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Tetranychus</i> spp.
	<i>Thysanoptera</i> , szczególnie <i>Frankliniella occidentalis</i>
	<i>Vasates lycopersici</i>
	Choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>tomato</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Alternaria solani</i>
	<i>Cladosporium fulvum</i>
<i>Colletotrichum coccodes</i>	
<i>Didymella lycopersici</i>	
<i>Fusarium oxysporum</i>	
<i>Leveillula taurica</i>	

	<i>Phytophthora nicotinae</i>
	<i>Pyrenochaeta lycopersici</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Rhizoctonia solani</i>
	<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
	<i>Verticillium</i> spp.
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Cucumber mosaic virus
	Potato virus X
	Potato virus Y
	Tobacco mosaic virus
	Tomato mosaic virus
	Tomato yellow leaf curl virus
Rabarbar - <i>Rheum</i> spp.	Choroby bakteryjne:
	<i>Agrobacterium tumefaciens</i>
	<i>Erwinia rhapontici</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Armillariella mellea</i>
	<i>Verticillium</i> spp.
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie:
	Arabic mosaic virus
	Turnip mosaic virus
Oberżyna - <i>Solanum melongena</i>	Szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphididae</i>
	<i>Hemitarsonemus latus</i>
	<i>Leptinotarsa decemlineata</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Tetranychidae</i>
	<i>Thysanoptera</i> , szczególnie <i>Frankliniella occidentalis</i>
	Choroby grzybowe:
	<i>Fusarium</i> spp.
	<i>Leveillula taurica</i> f. sp. <i>cynara</i>
	<i>Rhizoctonia solani</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
	<i>Verticillium</i> spp.
	Wszystkie wirusy i organizmy wirusopodobne, szczególnie:
	Cucumber mosaic virus
	Eggplant mosaic virus
	Potato virus Y
	Tobacco mosaic virus

4. Wymagania dodatkowe dotyczące wytwarzania i jakości materiału siewnego cebuli dymki i czosnku:

- 1) cebuli dymki i czosnku nie wytwarza się na polu, na którym w okresie ostatnich czterech lat były uprawiane rośliny cebulowe;
- 2) odległość plantacji dymki i czosnku od innych upraw gatunków cebulowych powinna być nie mniejsza niż **50 m**; odległość ta może być zmniejszona do nie mniej niż 2 m, w przypadku gdy sąsiadująca plantacja jest odpowiednio plantacją cebuli dymki lub plantacją czosnku, spełniającą wymagania dotyczące wytwarzania;
- 3) na powierzchni 10 m² nie może występować więcej niż 0,5 rośliny innych odmian;
- 4) ocena cech zewnętrznych partii cebulek dymki i czosnku wytworzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

Lp.	Wyszczególnienie	Nie więcej niż (% wagowy)
I. Czosnek		
1	Cebulki nietypowe dla odmiany	1,0
2	Cebulki o masie mniejszej niż 30 g i średnicy mniejszej niż 3 cm oraz ząbki o masie mniejszej niż 6 g dla odmian zimowych	3,0
3	Cebulki o masie mniejszej niż 20 g i średnicy mniejszej niż 2 cm oraz ząbki o masie mniejszej niż 4 g dla odmian letnich	5,0
4	Cebulki zniekształcone, chore, z uszkodzeniami mechanicznymi lub o silnie spękanej łusce	1,0
II. Cebula dymka		
1	Cebulki porażone <i>Penicillium</i> i innymi chorobami jakościowymi	1,0
2	Cebulki z objawami występowania <i>Sclerotium cepivorum</i>	0,0
3	Cebulki nietypowe dla odmiany	1,0
4	Cebulki uszkodzone	0,5
5	Cebulki pozbawione łuski	2,0
6	Cebulki skiełkowane	3,0
7	Cebulki z zaschniętym szczypiorem dłuższym niż 2 cm	3,0
8	Cebulki z zaschniętymi korzeniami dłuższymi niż 4 cm	3,0
9	Cebulki o niewłaściwej wielkości	3,0
10	Ziemia i inne zanieczyszczenia	0,5
Łącznie wady wymienione w lp. 1–9		5,0

5) sortowanie cebuli dymki:

- a) wytworzona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej partia cebuli dymki przed wprowadzeniem do obrotu powinna być posortowana na frakcje o wielkości:

Frakcja	Średnica cebulek (w mm)
I	5–10
II	powyżej 10–15
III	powyżej 15–20
IV	powyżej 20–25

- b) w jednym opakowaniu może znajdować się tylko jedna frakcja,

- c) na opakowaniu umieszcza się informację dotyczącą wielkości cebulek, z podaniem numeru frakcji oraz średnicy cebulek.

Sprawdzenia wymagań dotyczących wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych dokonuje wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa podczas kontroli co najmniej raz w danym cyklu produkcji, nie rzadziej niż raz w roku.

Załącznik nr 8**SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI MATERIAŁU ROZMNOŻENIOWEGO I NASADZENIOWEGO ROŚLIN OZDOBNYCH**

1. Produkcja materiału rozmnożeniowego lub nasadzeniowego roślin ozdobnych może być założona na glebie lub podłożu wolnym od organizmów szkodliwych, w tym kwarantannowych.
2. Rośliny przeznaczone do produkcji materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych w sposób wegetatywny powinny przejść przynajmniej jeden pełny cykl rozwoju.
3. W cyklu, o którym mowa w ust. 2, dokonuje się oceny czystości odmianowej wytwarzanego materiału:
  - 1) dla roślin ozdobnych z liści jest to stadium pełnej wartości dekoracyjnej;
  - 2) dla roślin ozdobnych z kwiatów — w fazie kwitnienia nie mniej niż 10 % roślin, a w przypadku frezji nie mniej niż 50 %.
4. Przy zakładaniu plantacji konieczne jest zachowanie właściwego płodozmianu, a w przypadku roślin uprawianych pod osłonami wymagana jest wymiana podłoża lub jego dezynfekcja.
5. Plantacja materiału rozmnożeniowego lub nasadzeniowego roślin ozdobnych powinna być wolna od innych gatunków roślin niż uprawiany, a ponadto:
  - 1) niedopuszczalne jest występowanie innych odmian tego samego gatunku;
  - 2) nie może być więcej niż 2 % roślin nietypowych dla odmiany pod względem barwy kwiatów, typu i budowy kwiatostanu oraz pokroju roślin.
6. Materiał rozmnożeniowy lub nasadzeniowy, który stanowią cebule, bulwocebule lub bulwy, powinien pochodzić z materiałów poddanych ocenie i uznanych jako spełniające wymagania dotyczące jakości i zdrowotności.
7. Materiał rozmnożeniowy lub nasadzeniowy *Citrus* spp. powinien:
  - 1) pochodzić z materiałów poddanych ocenie i uznanych za spełniające wymagania w szczególności dotyczące zdrowotności w zakresie chorób wirusowych i wirusopodobnych;
  - 2) być szczepiony na podkładkach odpornych na choroby wirusowe.

8. Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych powinien być praktycznie wolny od:
- 1) szkodników, chorób grzybowych, bakteryjnych oraz wirusowych i wirusopodobnych;
  - 2) objawów występowania tych organizmów;
  - 3) wad obniżających jego jakość.
9. Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych powinien:
- 1) charakteryzować się odpowiednią żywotnością;
  - 2) mieć właściwe rozmiary;
  - 3) mieć odpowiednią fazę rozwoju w odniesieniu do jego przydatności jako materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego;
  - 4) zachowywać odpowiednie proporcje między korzeniami, todygami i liśćmi.
10. Jeżeli materiałem rozmnożeniowym są nasiona, powinny one wykazywać odpowiednią dla gatunku zdolność kiełkowania.
11. Sprawdzenia wymagań dotyczących wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych dokonuje wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa podczas kontroli, którą przeprowadza co najmniej raz w danym cyklu produkcji i nie rzadziej niż raz w roku oraz która obejmuje w szczególności sprawdzenie:
- 1) warunków fitosanitarnych wytwarzanego materiału roślinnego;
  - 2) dokumentacji dotyczącej tego materiału;
  - 3) przestrzegania założonych istotnych parametrów wytwarzania materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego poszczególnych gatunków.

Wykaz organizmów szkodliwych na gatunkach roślin ozdobnych, których materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy podlega ocenie cech zewnętrznych

Gatunek	Organizmy szkodliwe (nazwa łacińska lub angielska)
Begonia wyniosła <i>Begonia x hiemalis</i> Fotsch	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Bemisia tabaci</i>
	<i>Liriomyza</i> spp.
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Aphelenchoides</i> spp.
	<i>Aphidodea</i>
	<i>Ditylenchus destructor</i>
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Myzus ornatus</i>
	<i>Otiorhynchus sulcatus</i>
	<i>Sciaridae</i>
	<i>Thysanoptera</i>
	<i>Frankliniella occidentalis</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Botrytis</i> spp.
	<i>Fusarium sacchari</i>
	<i>Microsphaera begoniae</i>
	<i>Phytophthora</i> spp.
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Rhizoctonia</i> spp.

	choroby bakteryjne:
	<i>Corynebacterium fascians</i>
	<i>Rhodococcus fascians</i>
	<i>Erwinia chrysanthemi</i>
	<i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>begoniae</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Impatiens necrotic spot tospovirus INSV
	Tomato spotted wilt tospovirus TSWV
Chryzantema wielkokwiatowa <i>Dendranthema</i> (DC.) Des Moul	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Liriomyza</i> spp.
	<i>Heliothis armigera</i>
	<i>Spodoptera littoralis</i>
	<i>Bemisia tabaci</i>
	Agromyzidae
	<i>Frankliniella occidentalis</i>
	<i>Aphelenchoides</i> spp.
	Aleyrodidae
	<i>Diarthronomyia chrysanthemi</i>
	Lepidoptera spp.
	<i>Spodoptera exiqua</i>
	Thysanoptera
	choroby grzybowe:
	<i>Didymella ligulicola</i>
	<i>Puccinia horiana</i>
	<i>Botrytis cinerea</i>
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>chrysanthemi</i>
	<i>Phytophthora cryptogea</i>
	<i>Puccinia chrysanthemi</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Rhizoctonia solani</i>
	<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
	<i>Verticillium alboatrum</i>
	choroby bakteryjne:
	<i>Agrobacterium tumefaciens</i>
	<i>Erwinia chrysanthemi</i>
	<i>Pseudomonas cichorii</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Chrysanthemum stunt viroid CSVd
	Impatiens necrotic spot tospovirus INSV
	Tomato spotted wilt tospovirus TSWV
	Chrysanthemum B carlavirus CBV
Tomato aspermy cucumovirus TAV	

Cytrus – gatunki <i>Citrus</i> spp.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aleurothrixus floccosus</i> (Maschell)
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Parabemisia myricae</i>
	<i>Tylenchulus semipenetrans</i>
	choroby grzybowe
	<i>Phytophthora</i> spp.
	wirusy i organizmy wirusopodobne
choroby wirusowe ogółem	
Daktylowiec <i>Phoenix</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju
	<i>Thysanoptera</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Exosporium palmivorum</i>
	<i>Gliocladium wermoeseni</i>
	<i>Graphiola phoenicis</i>
	<i>Pestalozzia phoenicis</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	wirusy i organizmy wirusopodobne
	choroby wirusowe ogółem
Gerbera <i>Gerbera jamesonii</i> H. Bol.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Liriomyza</i> spp.
	<i>Agromyzidae</i>
	<i>Aleurodidae</i> (<i>Bemisia tabaci</i>)
	<i>Lepidoptera</i>
	<i>Sciaridae</i>
	<i>Spodoptera exiqua</i>
	<i>Thysanoptera</i>
	<i>Aphelenhoides</i> spp.
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	choroby grzybowe:
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>gerberae</i>
	<i>Myrothecium roridum</i>

	<i>Oidium</i> spp.
	<i>Phytophthora cryptogea</i>
	<i>Rhizoctonia solani</i>
	<i>Thanatephorus cucumeris</i>
	<i>Verticillium</i> spp.
	choroby bakteryjne
	<i>Pseudomonas cichorii</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Impatiens necrotic spot tospovirus INSV
	Tomato spotted wilt tospovirus TSWV
Goździk <i>Dianthus caryophyllus</i> L. i mieszańce	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Liriomyza</i> spp.
	<i>Heliothis armigera</i>
	<i>Spodoptera littoralis</i>
	Agromyzidae
	Aleyrodidae (<i>Bemisia tabaci</i>)
	Aphidodea
	<i>Frankliniella occidentalis</i>
	Lepidoptera
	Tetranychidae
	Thysanoptera
	choroby grzybowe:
	<i>Alternaria dianthi</i> + <i>Alternaria dianthicola</i>
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>dianthi</i>
	<i>Fusarium</i> spp.
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Mycosphaerella dianthi</i>
	<i>Phytophthora nicotianae</i> var. <i>nicotianae</i>
	<i>Thanatephorus cucumeris</i>
	<i>Rhizoctonia solani</i>
	<i>Uromyces dianthi</i>

	choroby bakteryjne:
	<i>Erwinia chrysanthemi</i> pv. <i>dianthicola</i>
	<i>Phialophora cinerescens</i>
	<i>Pseudomonas caryophylli</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Carnation mottle carmovirus CarMV
	Carnation vein mottle potyvirus CVMV
	Carnation etched ring caulimovirus CERV
	Carnation necrotic fleck closterovirus CNFV
	Impatiens necrotic spot tospovirus INSV
	Tomato spotted wilt tospovirus TSWV
Porażenie wszystkimi patogenami łącznie nie więcej niż 10 %	
Grusza <i>Pyrus</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Anarsia lineatella</i>
	<i>Eriosoma lanigerum</i>
	<i>Scale insects, in particular</i>
	<i>Epidiaspis leperii, Pseudaulacaspis pentagona</i>
	<i>Quadraspidotus perniciosus</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Armillariella mellea</i>
	<i>Chondrostereum purpureum</i>
	<i>Nectria galligena</i>
	<i>Phytophthora</i> spp.
	<i>Rosellinia necatrix</i>
	<i>Verticillium</i> spp.
	choroby bakteryjne:
	<i>Agrobacterium tumefaciens</i>
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne
	choroby wirusowe ogółem

Jabłoń <i>Malus</i> Miller	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Anarsia lipieatella</i>
	<i>Eriosoma lanigerum</i>
	Scale insect, in particular
	<i>Epidiaspis leperii</i> , <i>Pseudaulacaspis pentagona</i>
	<i>Quadraspidiotus perniciosus</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Armillariella mellea</i>
	<i>Chondrostereum purpureum</i>
	<i>Nectria galligena</i>
	<i>Phytophthora cactorum</i>
	<i>Rosellinia necatrix</i>
	<i>Venturia</i> spp.
	<i>Verticillium</i> spp.
	choroby bakteryjne:
	<i>Agrobacterium tumefaciens</i>
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i>
wirusy i organizmy wirusopodobne	
choroby wirusowe ogółem	
Lilia <i>Lilium</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Aphelenchoides</i> spp.
	<i>Liothrips vaneeckeii</i>
	<i>Pratylenchus penetrans</i>
	<i>Rhizoglyphus</i> spp.
	<i>Rotylenchus robustus</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Cylindrocarpon destructans</i>
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>lilii</i>
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Rhizoctonia</i> spp.
	<i>Rhizopus</i> spp.
	<i>Sclerotium rolfsii</i>

	choroby bakteryjne:
	<i>Erwinia carotovora</i> subsp. <i>carotovora</i>
	<i>Rhodococcus fascians</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Cucumber mosaic cucumovirus CMV
	Lily motile potyvirus LMoV
	Lily X potexvirus LXV
	Lily symptomless carlavirus LSV
	Tobacco rattle tobnavirus TRV
Mieczyk ogrodowy <i>Gladiolus</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Ditylenchus dipsaci</i>
	<i>Thysanoptera</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Botrytis gladiolorum</i>
	<i>Curvularia trifolii</i>
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>gladioli</i>
	<i>Penicillium gladioli</i>
	<i>Sclerotinia</i> spp.
	<i>Septoria gladioli</i>
	<i>Urocystis gladiolicola</i>
	<i>Uromyces transversalis</i>
	choroby bakteryjne:
	<i>Pseudomonas marginata</i>
	<i>Rhodococcus fascians</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Aster yellows phytoplasma AY
	Cucumber mosaic cucumovirus CMV
	Narcissus latent macluravirus NLV
	Tobacco rattle tobnavirus TRV Bean yellow mosaic potyvirus BYMV

Narcyz <i>Narcissus</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Ditylenchus dipsaci</i>
	<i>Merodon equestris</i>
	<i>Eumerus</i> spp.
	<i>Steneotarsonemus laticeps</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>narcissi</i>
	<i>Penicillium</i> spp.
	<i>Botrytis narcissicola</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Cucumber mosaic cucumovirus CMV
	Narcissus latent macluravirus NLV
	Narcissus late season yellows potyvirus NLSYV
	Narcissus yellow stripe potyvirus NYSV
	Narcissus mosaic potexvirus NMV
	Narcissus tip necrosis carmovirus NTNV
Tobacco rattle tobnavirus TRV	
Pelargonium <i>Pelargonium</i> L'Herit. ex Ait.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Bemisia tabaci</i>
	<i>Aleyrodidae</i>
	<i>Lepidoptera</i>
	<i>Thysanoptera</i>
	<i>Frankliniella occidentalis</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Puccinia pelargonii-zonalis</i>
	<i>Botrytis</i> spp.
	<i>Pythium</i> spp.
	<i>Verticillium</i> spp.

	choroby bakteryjne:
	<i>Rhodococcus fascians</i>
	<i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>pelargonii</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Tomato ringspot nepovirus ToRSV
	Pelargonium flower break carmovirus PFBV
	Pelargonium leaf curl tombusvirus PLCV
	Pelargonium line pattern disease PLPD
	Impatiens necrotic spot tospovirus NSV
	Tomato spotted wilt tospovirus TSWV
Róża <i>Rosa</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
	<i>Meloidogyne</i> spp.
	<i>Cacoecimorpha pronubana</i>
	<i>Epichoristodes acerbella</i>
	<i>Pratylenchus penetrans</i>
	<i>Pratylenchus vulnus</i>
	<i>Xiphinema</i> spp.
	choroby grzybowe:
	<i>Cylindrocladium scoparium</i>
	<i>Coniothyrium</i> spp.
	<i>Diplocarpon rosae</i>
	<i>Peronospora sparsa</i>
	<i>Phragmidium</i> spp.
	<i>Phytophthora megasperma</i>
	<i>Sphaerotheca pannosa</i>
	<i>Verticillium</i> spp.
	choroby bakteryjne
	<i>Agrobacterium tumefaciens</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Tomato ringspot nepovirus ToRSV
	Apple mosaic ilarvirus ApMV
	Arabic mosaic nepovirus ArMV
	Prunus necrotic ringspot ilarvirus PNRSV

Sosna czarna <i>Pinus nigra</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:	
	<i>Blastophaga</i> spp.	
	<i>Rhyacionia buoliana</i>	
	choroby grzybowe	
	<i>Lophodermium seditiosum</i>	
	wirusy i organizmy wirusopodobne	
	choroby wirusowe ogółem	
Śliwa <i>Prunus</i> L.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:	
	<i>Capnodis tenebrionis</i>	
	<i>Meloidogyne</i> spp.	
	<i>Scale insects, in particular</i>	
	<i>Epidiaspis leperii, Pseudoulacaspis pentagona</i>	
	<i>Quadraspidiotus perniciosus</i>	
	choroby grzybowe:	
	<i>Armillariella mellea</i>	
	<i>Chondrostereum purpureum</i>	
	<i>Nectria galligena</i>	
	<i>Rosellinia necatrix</i>	
	<i>Taphrina deformans</i>	
	<i>Verticillium</i> spp.	
	choroby bakteryjne:	
	<i>Agrobacterium tumefaciens</i>	
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>mors prunorum</i>	
	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i>	
	wirusy i organizmy wirusopodobne	
		choroby wirusowe ogółem
	Wilczomlec — gatunki <i>Euphorbia</i> spp.	szkodniki we wszystkich stadiach rozwoju:
<i>Bemisia tabaci</i>		
<i>Aleyrodidae</i>		
<i>Aphidodea</i>		
<i>Nematodes</i>		

	<i>Thysanoptera</i>
	<i>Tetranychidae</i>
	choroby grzybowe:
	<i>Fusarium</i> spp.
	<i>Phytophthora</i> spp.
	<i>Pythium ultimum</i>
	<i>Rhizoctonia solani</i>
	<i>Thielaviopsis basicola</i>
	wirusy i organizmy wirusopodobne:
	Impatiens necrotic spot virus INSV
	Tomato spotted wilt tospovirus TSWV

Załącznik nr 9

SZCZEGÓLWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI MATERIAŁU SZKÓŁKARSKIEGO ROŚLIN SADOWNICZYCH I WINOROŚLI

A. Wytwarzanie elitarnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych

I. Wymagania ogólne

1. Za elitarny albo kwalifikowany materiał szkółkarski uznaje się materiał, do którego wytwarzania użyto składników elitarnych albo kwalifikowanych.
2. Do wytwarzania elitarnego materiału szkółkarskiego drzewek jabłoni i grusz dopuszcza się stosowanie kwalifikowanych podkładek generatywnych i wegetatywnych silnie rosnących.
3. Za materiał szkółkarski wolny od wirusów uznaje się materiał, do którego wytwarzania użyto składników wolnych od wirusów.
4. Plantacje szkółkarskie zakłada się na gruntach lub w podłożach uznanych za wolne od nicieni *Globodera pallida* i *Globodera rostochiensis* oraz grzyba *Synchytrium endobioticum*.
5. Plantacje szkółkarskie materiału elitarnego i kwalifikowanego z rodzaju *Prunus*, *Rubus* i *Fragaria* zakłada się na gruntach lub w podłożach uznanych za wolne od nicieni z rodzajów *Longidorus* spp. i *Xiphinema* spp. będących wektorami wirusów.

II. Wymagania dla materiału przedbazowego

Rośliny przedbazowe powinny pochodzić z tożsamyh odmianowo roślin kandydackich. Rośliny powinny rosnąć w pojemnikach bez kontaktu korzeni z glebą lub w odkażonym podłożu w osiatkowanych pomieszczeniach (karkasach). Rośliny powinny być przetestowane w celu stwierdzenia, czy są wolne od organizmów wymienionych w tym załączniku. Testowanie okresowo powtarza się w celu sprawdzenia zdrowotności roślin. Do testowania stosuje się metodyki testów rekomendowane przez Europejską Śródziemnomorską Organizację Ochrony Roślin (EPPO) albo inne rekomendowane metodyki w przypadku braku metodyk rekomendowanych przez EPPO. Sprawdzenie zdrowotności dla materiału przedbazowego wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinno być przeprowadzone w Instytucie Sadownictwa i Kwaciarstwa w Ośrodku Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach.

III. Plantacje podkładek wegetatywnych drzew owocowych

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) mateczniki podkładek roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy (Plum pox virus), powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;
- 2) mateczniki podkładek roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;
- 3) mateczniki wolne od wirusów powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 3 m od innych mateczników;
- 4) podkłádki różnych odmian powinny być wysadzone w oddzielnych rzędach; dotyczy to także podkłádek tych samych odmian wysadzonych w różnych latach.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa

Dla plantacji matecznych jest wymagana całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

3. Wiek¹⁾:

- 1) mateczniki elitarne drzew ziarnkowych utrzymuje się do 8 lat, a drzew pestkowych do 6 lat;
- 2) mateczniki kwalifikowane drzew ziarnkowych utrzymuje się do 15 lat, a drzew pestkowych do 12 lat,
- 3) podkłádki wegetatywne nie mogą być starsze niż dwuletnie.

4. Rozmnażanie

Materiał do założenia bazowych plantacji matecznych pozyskuje się z roślin przedbazowych otrzymanych z mikrorozmnażania, sadzonkowania albo z odkładów. Podkłádki przeznaczone do założenia matecznika podkłádek drzew ziarnkowych powinny być nie starsze niż dwuletnie. Do zakładania mateczników podkłádek drzew pestkowych powinny być używane podkłádki jednoroczne.

Materiał do założenia plantacji podkłádek kwalifikowanych powinien pochodzić z plantacji elitarnych albo podkłádek zakwalifikowanych jako elitarne.

5. Zdrowotność:

- 1) materiał szkółkarski podkłádek wegetatywnych powinien być:
  - a) wolny od organizmów kwarantannowych,
  - b) praktycznie wolny od organizmów, które mogą obniżyć jego jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II — na podstawie wizualnej oceny;
- 2) choroby wirusowe i wirusopodobne: podkłádki wolne od organizmów wymienionych w dziale VIII ust. 1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, która jest wykonywana w końcu lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każda odmiana podkłádki powinna być oznaczona etykietami na początku rzędu lub kwatery.

IV. Plantacje podkłádek generatywnych drzew owocowych

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) podkłádki generatywne roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;

¹⁾ Wiek — liczba lat wyrażona liczbą okresów wegetacyjnych, dla:

- a) plantacji — liczona od roku założenia (posadzenia) plantacji,
- b) drzewek — liczona od roku szczepienia (okulizacji) podkłádki zrazem (oczkiem) odmiany, wstawki, skarłájącej, pośredniej lub przewodniej,
- c) drzewek własnokorzeniowych — liczona jest od roku ukazania się u nasady pędu korzeni przybyszowych,
- d) podkłádek:
  - generatywnych — liczona od roku skielkowania nasion,
  - wegetatywnych — liczona od roku ukazania się części nadziemnej podkłádki i korzeni przybyszowych,
  - z kultur *in vitro* — liczona od roku wysadzenia ukorzenionych roślin pod osłony lub na pole,
- e) roślin w formie krzaczastej — liczona od roku posadzenia sadzonek pod osłonami lub na polu,
- f) roślin w formie piennej — liczona od rozpoczęcia wzrostu pędów z przyjętych zrazów lub oczek odmiany.

- 2) podkłádki generatywne roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;
- 3) podkłádki wolne od wirusów powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 2 m od innych podkłádek;
- 4) podkłádki różnych gatunków i odmian powinny rosnąć w oddzielnych rzędach lub kwaterach.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa

Na plantacjach podkłádek generatywnych jest wymagana całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

3. Rozmnażanie

Nasiona do uzyskania podkłádek pobiera się z elitarnych lub kwalifikowanych sadów nasiennych.

4. Wiek

Podkłádki generatywne nie mogą być starsze niż dwuletnie.

5. Zdrowotność:

- 1) materiał szkółkarski podkłádek generatywnych powinien być:
  - a) wolny od organizmów kwarantannowych,
  - b) praktycznie wolny od organizmów, które mogą obniżyć jego jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II — na podstawie wizualnej oceny;
- 2) choroby wirusowe i wirusopodobne:
  - a) podkłádki generatywne drzew pestkowych wolne od patogenów wymienionych w dziale VIII ust. 1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych,
  - b) podkłádki generatywne jabłoni i gruszy uznaje się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w końcu lata lub na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin albo wiosną, a w przypadku pikówek na początku lata.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana podkłádkki powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

V. Sady do pozyskiwania nasion

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) sady nasienne drzew pestkowych powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych drzew i krzewów pestkowych tych samych rodzajów;
- 2) sady nasienne drzew ziarnkowych powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych drzew i krzewów ziarnkowych tych samych rodzajów;
- 3) sady nasienne drzew ziarnkowych wolnych od wirusów powinny być wysadzone w oddzielnych kwaterach, a sady drzew pestkowych wolnych od wirusów — w oddzielnych kwaterach, z zachowaniem izolacji 500 m albo 250 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych drzew i krzewów ziarnkowych albo pestkowych tych samych rodzajów.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa:

- 1) wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa;
- 2) drzewa odmian zapylających oznacza się trwale.

3. Rozmnażanie — sady nasienne zakłada się z drzewek elitarnych przeznaczonych dla sadów nasiennych. Drzewa odmian zapylających powinny być o identycznej zdrowotności jak drzewa do pozyskiwania nasion.

4. Wiek

Nie określa się wymagań dotyczących wieku sadu.

5. Zdrowotność:

- 1) drzewa nasienne i nasiona do produkcji podkłádek generatywnych powinny być:
  - a) wolne od organizmów kwarantannowych,
  - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II — na podstawie wizualnej oceny;

2) choroby wirusowe i wirusopodobne:

- a) drzewa nasienne i nasiona wolne od patogenów wymienionych w dziale VIII ust. 1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych,
- b) sady nasienne drzew pestkowych wolnych od wirusów, dla których jest zachowana izolacja przestrzenna 500 m, powinny być co sześć lat badane na choroby wirusowe niekwarentannowe, przenoszone przez pyłek i inne wektory; pierwsze testowanie wykonuje się na trzyletnich drzewkach,
- c) sady nasienne drzew pestkowych wolnych od wirusów, dla których jest zachowana izolacja przestrzenna 250 m, powinny być co cztery lata badane na choroby wirusowe niekwarentannowe, przenoszone przez pyłek i inne wektory; pierwsze badanie wykonuje się na trzyletnich drzewkach,
- d) w przypadku wykrycia wirusów podczas badań okresowych chore drzewa powinny być usunięte i badanie powinno być powtórzone w następnym roku, aż do uzyskania negatywnych wyników dla całego sadu; po tym okresie badania wykonuje się w sposób określony w lit. b albo c.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie: drzewa ziarnkowe w okresie dojrzewania owoców, a drzewa pestkowe przed zbiorem owoców.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

VI. Sady do pozyskiwania zrazów lub oczek**1. Izolacja przestrzenna:**

- 1) sady zraźnikowe roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;
- 2) sady zraźnikowe roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;
- 3) w sadzie zraźnikowym różne odmiany tego samego gatunku powinny być wysadzone w:
  - a) oddzielnych rzędach lub w jednym rzędzie,
  - b) odległości 2 m od siebie, trwale oznaczone;
- 4) sady zraźnikowe wolne od wirusów powinny być wysadzone w oddzielnych kwaterach z zachowaniem izolacji 3 m.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

3. Rozmnażanie — sady do pozyskiwania zrazów lub oczek są zakładane z drzewek elitarnych przeznaczonych dla sadów zraźnikowych.

4. Wiek:

- 1) elitarne sady zraźnikowe drzew pestkowych utrzymuje się do 6 lat, a drzew ziarnkowych do 8 lat;
- 2) kwalifikowane sady zraźnikowe drzew pestkowych utrzymuje się do 8 lat, a drzew ziarnkowych do 10 lat;
- 3) drzewa zraźnikowe, z wyjątkiem drzew pestkowych, mogą owocować.

5. Zdrowotność:

- 1) drzewa zraźnikowe i zrazy (oczka) powinny być:
  - a) wolne od organizmów kwarentannowych,
  - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II — na podstawie wizualnej oceny;
- 2) choroby wirusowe i wirusopodobne: drzewa zraźnikowe i zrazy lub oczka wolne od patogenów wymienionych w dziale VIII ust. 1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, przeprowadzanej w czerwcu lub lipcu, bezpośrednio przed pozyskiwaniem zrazów lub oczek.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana powinny być oznaczone etykietą na początku rzędu lub kwatery.

VII. Szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;
- 2) szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych tych roślin;
- 3) szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek wolnych od wirusów powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 2 m od innych drzewek i plantacji uszlachetnionych podkładek.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa

W szkółkach i na plantacjach uszlachetnionych podkładek jest wymagana całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

Zastosowanie do uszlachetniania drzewek niewłaściwych podkładek, wstawek, przewodnich i pośrednich powodujących objawy niezgodności dyskwalifikuje drzewka odmian z objawami niezgodności (żółknięcie i opadanie liści oraz wyraźne przebarwienie kory).

3. Rozmnażanie

Szkółki zakłada się z materiału elitarnego albo kwalifikowanego przeznaczonego dla szkółek.

4. Wiek:

- 1) drzewka elitarne nie mogą być starsze niż dwuletnie, jeżeli nie owocowały;
- 2) drzewka kwalifikowane nie mogą być starsze niż czteroletnie.

5. Zdrowotność:

- 1) drzewka albo uszlachetnione podkładowki powinny być:
  - a) wolne od organizmów kwarantannowych,
  - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II — na podstawie wizualnej oceny;
- 2) choroby wirusowe i wirusopodobne: drzewka wolne od patogenów wymienionych w dziale VIII ust. 1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w końcu lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin albo przed sprzedażą roślin utrzymywanych w pojemnikach.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

VIII. Zdrowotność kwalifikowanego materiału szkółkarskiego

1. Wykaz wirusów i fitoplazm oraz chorób wirusowych i wirusopodobnych dla materiału szkółkarskiego o statusie zdrowotności „wolne od wirusów”²⁾

Materiał ten oznacza się „ww” — wolne od wirusów albo „vf” — virus free.

Materiał ten powinien być wolny od wszystkich wirusów i patogenów wirusopodobnych, a zwłaszcza:

1) jabłoni od:

- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
- b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),
- c) wirusa żłobkowatości pnia jabłoni (Apple stem grooving virus),
- d) wirusa jamkowatości pnia jabłoni (Apple stem pitting virus) wywołującego epinastię i zamieranie kory „Spy” (Spay epinasty and decline),
- e) fitoplazmy proliferacji jabłoni (Apple proliferation phytoplasma),
- f) drobnienia owoców jabłoni (Apple chat fruit),

²⁾ Materiał wolny od wirusów (ww, vf): materiał szkółkarski, który został poddany testowaniu i uznany za wolny od wirusów dla poszczególnych gatunków w tym statusie; jest to również materiał otrzymany bezpośrednio z materiału wolnego od wirusów produkowany lub utrzymywany, w określonej liczbie pokoleń, w warunkach gwarantujących niewystąpienie infekcji.

- g) zielonej marszczyicy jabłek (Apple green crinkle),
  - h) podkówkowatego spękania jabłoni (Apple horseshoe wound),
  - i) szorstkości skórki jabłek (Apple rough skin),
  - j) gwiaździstego spękania jabłek (Apple star crack),
  - k) plamistości pierścieniowej jabłek (Apple ring spot),
  - l) pierścieniowego ordzawienia jabłek (Apple russet ring),
  - m) gumowatości drewna jabłoni (Apple rubbery wood),
  - n) spłaszczenia konarów jabłoni (Apple flat limb),
  - o) rdzawej brodawkowatości jabłek (Apple russet wart),
  - p) Spy epinasty and decline,
  - r) fuszczenia się kory *Malus platycarpa* — (*Platycarpa* scaly bark);
- 2) grusza i pigwa od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
  - b) wirusa jamkowatości pnia jabłoni (Apple stem pitting virus = Pear vein yellows virus),
  - c) fitoplazmy zamierania gruszy (Pear decline phytoplasma),
  - d) wiroida pęcherzowatych zrakowaceń gruszy (Pear blister canker viroid),
  - e) spękania kory (Pear bark split),
  - f) nekrozy kory (Pear bark necrosis),
  - g) szorstkości kory (Pear rough bark),
  - h) sadzowatej pierścieniowej plamistości pigwy (Quince sooty ringspot),
  - i) gumowatości drewna (Apple rubbery wood),
  - j) żółtej plamistości pigwy (Quince yellow blotch),
  - k) kamienistości miąższu gruszek (Pear stony pit);
- 3) wiśnia i czereśnia od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
  - b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),
  - c) wirusa mozaiki gęsiówki (Arabic mosaic virus),
  - d) wirusa zielonej pierścieniowej pstrości czereśni (Cherry green ring mottle virus),
  - e) wirusa liściozwoju czereśni (Cherry leaf roll virus),
  - f) wirusa drobnienia czereśni 1 i 2 (Little cherry virus 1, Little cherry virus 2),
  - g) wirusa karłowatości śliwy = żółtaczkę wiśni (Prune dwarf virus),
  - h) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (*Prunus* necrotic ringspot virus),
  - i) wirusa cętkowanej plamistości liści czereśni (Cherry mottle leaf virus),
  - j) wirusa pierścieniowej plamistości maliny (Raspberry ringspot virus),
  - k) utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (Strawberry latent ringspot virus),
  - l) wirusa czarnej pierścieniowej plamistości pomidora (Tomato black ring virus),
  - m) fitoplazmy europejskiej żółtaczkę drzew pestkowych (European stone fruit yellows phytoplasma),
  - n) rdzawej pstrości czereśni (Cherry rusty mottle),
  - o) nekrotyczno-rdzawej plamistości czereśni (Cherry necrotic rusty mottle),
  - p) Detrimental canker,
  - r) Shirofugen stunt;
- 4) śliwa od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
  - b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),
  - c) utajonego wirusa pierścieniowej plamistości mirabelki (*Myrobalan* latent ringspot virus),
  - d) wirusa ospowatości śliwy (Plum pox virus),
  - e) wirusa karłowatości śliwy = żółtaczkę wiśni (Prune dwarf virus),

- f) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (*Prunus necrotic ringspot virus*),
  - g) fitoplazmy europejskiej żółtaczki drzew pestkowych (*European stone fruit yellows phytoplasma*);
- 5) brzoskwinia od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (*Apple chlorotic leaf spot virus*),
  - b) wirusa mozaiki jabłoni (*Apple mosaic virus*),
  - c) wirusa zielonej pierścieniowej pstrzości czereśni (*Cherry green ring mottle virus*),
  - d) wirusa ospowatości śliwy (*Plum pox virus*),
  - e) wirusa karłowatości śliwy = żółtaczki wiśni (*Prune dwarf virus*),
  - f) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (*Prunus necrotic ringspot virus*),
  - g) utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (*Strawberry latent ringspot virus*),
  - h) wirusa czarnej pierścieniowej plamistości pomidora (*Tomato black ring virus*),
  - i) fitoplazmy europejskiej żółtaczki drzew pestkowych (*European stone fruit yellows phytoplasma*),
  - j) utajonego wiroida mozaiki brzoskwini (*Peach latent mosaic viroid*),
  - k) gwiazdzistej plamistości brzoskwini (*Peach asteroid spot*);
- 6) morela od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (*Apple chlorotic leaf spot virus*),
  - b) wirusa mozaiki jabłoni (*Apple mosaic virus*),
  - c) wirusa ospowatości śliwy (*Plum pox virus*),
  - d) wirusa karłowatości śliwy = żółtaczki wiśni (*Prune dwarf virus*),
  - e) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (*Prunus necrotic ringspot virus*),
  - f) fitoplazmy europejskiej żółtaczki drzew pestkowych (*European stone fruit yellows phytoplasma*),
  - g) gwiazdzistej plamistości brzoskwini (*Peach asteroid spot*).

IX. Plantacje mateczne i szkółki sadzonek truskawki

1. Rozmnażanie

Dla truskawki stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita (SE) — materiał przedbazowy;
- 2) elita 1 (E1) — materiał bazowy;
- 3) elita 2 (E2) — materiał bazowy;
- 4) oryginał (O) — materiał kwalifikowany.

2. Izolacja przestrzenna

Elitarne plantacje i szkółki sadzonek powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 200 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Fragaria* spp., a plantacje i szkółki kwalifikowane w odległości nie mniejszej niż 50 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Fragaria* spp. Odstęp między odmianami, stopniami kwalifikacji lub kategoriami nie powinny być mniejsze niż 3 m.

3. Czystość gatunkowa i odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

4. Wiek

Plantacje truskawki mogą być prowadzone przez rok.

Do produkcji sadzonek wielokoronowych w szkółkach sadzonek (zielonych, pojemnikowanych, podwójnych frigo) dopuszcza się używanie sadzonek zielonych, pojemnikowanych lub sadzonek frigo. Sadzonki wielokoronowe wytwarzane w szkółkach sadzonek: zielone, pojemnikowane, frigo i podwójne frigo są oceniane w stopniu kwalifikacji dla sadzonek otrzymanych po rozmnażaniu na plantacji matecznej sadzonek.

Na polu przeznaczonym do założenia plantacji lub szkółki truskawki co najmniej przez 4 lata przed założeniem plantacji nie mogą być uprawiane truskawki, ziemniaki, ogórki, pomidory, len, porzeczki, agrest, maliny i jeżyny.

5. Zdrowotność — rośliny mateczne i sadzonki truskawek powinny być:

- 1) wolne od organizmów kwarantannowych;

2) na podstawie wizualnej oceny — praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II oraz od:

a) wirusów i patogenów wirusopodobnych:

- wirusa mozaiki gęsiówki (*Arabic mosaic virus*),
- wirusa pierścieniowej plamistości maliny (*Raspberry ringspot virus*),
- wirusa czarnej plamistości pierścieniowej pomidora (*Tomato black ring virus*),
- wirusa marszczycy liści truskawki (*Strawberry crinkle virus*),
- utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (*Strawberry latent ringspot virus*),
- wirusa żółtozbrzeżności liści truskawki (*Strawberry mild yellow edge virus*),
- wirusa cętkowanej plamistości liści truskawki (*Strawberry mottle virus*),
- wirusa otaśmienia nerwów liści truskawki (*Strawberry vein banding virus*),
- fitoplazmy zielenienia płatków truskawki (*Strawberry green petal phytoplasma*),
- fitoplazmy żółtaczkii astra (*Aster yellows phytoplasma*),
- patogena wywołującego żółtaczkę czerwcową (*Strawberry june yellows*),

b) chorób:

- zgnilizny korony truskawki (*Phytophthora cactorum*),
- werciliozy truskawki (*Verticillium dahliae*),
- antraknozy (*Colletotrichum* spp.),
- białej plamistości liści truskawki (*Mycosphaerella fragariae*),
- mączniaka prawdziwego truskawki (*Sphaerotheca macularis* ssp. *fragariae*),
- czerwonej plamistości liści truskawki (*Diplocarpon earliana*),

c) szkodników:

- guzaków (*Meloidogyne* spp.),
- niszczyka zjadliwego (*Ditylenchus dipsaci*),
- węgorka chryzantemowca (*Aphelenchoides ritzemabosi*),
- węgorka truskawkowca (*Aphelenchoides fragariae*),
- roztocza truskawkowego (*Phytonemus pallidus* ssp. *fragariae*),
- mszyc (*Aphididae*),
- skoczkwatych (*Jassidae*),
- wciornastkowatych (*Thripidae*),
- przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae*).

6. Wymagania dodatkowe

Plantacje i szkółki przedstawia się do jednej oceny rocznie, wykonywanej latem albo jesienią, przed kopaniem sadzonek albo sprzedażą roślin utrzymywanych w pojemnikach.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każda odmiana powinna być oznaczona etykietami na początku rzędu lub kwatery.

X. Plantacje mateczne, szkółki porzeczek oraz agrestu

1. Rozmnażanie

Dla porzeczek, agrestu stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita (SE) — materiał przedbazowy;
- 2) elita 1 (E1) — materiał bazowy;
- 3) elita 2 (E2) — materiał bazowy;
- 4) oryginał (O) — materiał kwalifikowany.

2. Izolacja przestrzenna:

- 1) mateczniki i szkółki elitarne powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 300 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Ribes*;
- 2) mateczniki i szkółki kwalifikowane powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 100 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Ribes*;
- 3) mateczniki porzeczeki złotej powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 100 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Ribes*;

4) mateczniki i szkółki różnych kategorii i stopni kwalifikacji powinny być oddalone od siebie co najmniej o 3 m.

3. Czystość gatunkowa i odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

4. Wiek:

- 1) elitarne mateczniki porzeczek i agrestu utrzymuje się do 6 lat, a kwalifikowane — do 10 lat;
- 2) elitarne mateczniki porzeczek złotej utrzymuje się do 8 lat, a kwalifikowane — do 15 lat;
- 3) w szkółkach ocenie podlegają rośliny nie starsze niż trzyletnie.

5. Zdrowotność

Rośliny mateczne i sadzonki porzeczek i agrestu powinny być:

- 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
- 2) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II oraz od wirusów: Strawberry latent ringspot virus, Raspberry ring-spot virus, Arabic mosaic virus, Goosberry vein banding virus, Cucumber mosaic virus, Black currant reversion virus — na podstawie wizualnej oceny;
- 3) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

6. Wymagania dodatkowe:

- 1) mateczniki porzeczek i agrestu przedstawia się do dwóch ocen rocznie:
  - a) pierwsza jest wykonywana wiosną — na obecność wielkopąkowca porzeczkowego albo (przemienienie) rewersji dla porzeczek (koniec marca do końca kwitnienia porzeczek) oraz otaśmienia nerwów w matecznikach agrestu (maj, do połowy czerwca),
  - b) druga ocena jest wykonywana w drugiej połowie czerwca — przy rozmnażaniu przez sadzonki zielne i półdREWNIATE albo do końca sierpnia przy innych sposobach rozmnażania;
- 2) w matecznikach porzeczek należy corocznie pozostawić na każdym krzewie po jednym dobrze wyrosniętym pędzie owocującym w celu wykrycia ewentualnego porażenia przez wielkopąkowca i wirusa rewersji; po dokonaniu oceny pędy te mogą być wycięte;
- 3) plantacje mateczne porzeczek złotej przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się na początku jesieni, nie później niż do końca września;
- 4) szkółki porzeczek i agrestu przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w sierpniu lub we wrześniu; na wniosek producenta rośliny utrzymywane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

XI. Plantacje mateczne i szkółki malin oraz jeżyn

1. Rozmnażanie

Dla malin i jeżyn stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita (SE) — materiał przedbazowy;
- 2) elita 1 (E1) — materiał bazowy;
- 3) elita 2 (E2) — materiał bazowy;
- 4) oryginał (O) — materiał kwalifikowany.

2. Izolacja przestrzenna:

- 1) mateczniki i szkółki elitarne powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 200 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Rubus*;
- 2) mateczniki i szkółki kwalifikowane powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Rubus*;
- 3) odstępy między odmianami, stopniami kwalifikacji lub kategoriami nie powinny być mniejsze niż 3 m.

3. Czystość gatunkowa i odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

4. Wiek:

- 1) mateczniki utrzymuje się do 5 lat;
- 2) odrosty korzeniowe w matecznikach nie mogą być starsze niż jednoroczne;
- 3) sadzonki w pojemnikach nie mogą być starsze niż dwuletnie.

5. Zdrowotność

Rośliny mateczne i sadzonki malin i jeżyn powinny być:

- 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
- 2) na podstawie wizualnej oceny — praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II oraz od:
  - a) wirusów i patogenów wirusopodobnych:
    - wirusa mozaiki gęsiówki (*Arabic mosaic virus*),
    - wirusa pierścieniowej plamistości maliny (*Raspberry ringspot virus*),
    - wirusa czarnej plamistości pierścieniowej pomidora (*Tomato black ring virus*),
    - utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (*Strawberry latent ringspot virus*),
    - wirusów wywołujących mozaikę maliny (*Raspberry mosaic*),
    - wirusa liściozwoju czereśni (*Cherry leaf roll virus*),
    - wirusa karłowatości krzaczastej maliny (*Raspberry bushy dwarf virus*),
    - fitoplazmy karłowatości maliny (*Rubus stunt phytoplasma*),
  - b) chorób grzybowych i bakteryjnych:
    - zamierania pędów maliny (*Didymella aplanata*),
    - wertycyliozy (*Verticillium spp.*),
    - mączniaka prawdziwego (*Sphareotheca macularis*),
    - włosowatości korzeni (*Agrobacterium rhizogenes*),
    - guzowatości korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - staśmienia łodyg (*Rhodococcus fascians*),
  - c) szkodników:
    - korzeniaka szkodliwego (*Pratylenchus penetrans*),
    - mszyc (*Aphididae*),
    - przebarwiacza malinowego (*Phyllocoptes gracilis*),
    - wciornastkowatych (*Thripidae*),
    - skoczkwatych (*Jassidae*),
    - przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae*).

6. Wymagania dodatkowe:

- 1) mateczniki przedstawia się do jednej oceny w roku, którą wykonuje się:
  - a) w czerwcu — dla pozyskiwania sadzonek zielnych,
  - b) do połowy września — dla pozostałych mateczników;
- 2) plantacje mateczne należy prowadzić bez pędów owocujących; owocowanie odmian powtarzających jest dopuszczalne;
- 3) szkółki w pojemnikach przedstawia się do jednej oceny w roku, którą wykonuje się w końcu lata; owocowanie odmian powtarzających jest dopuszczalne.

Na wniosek producenta rośliny utrzymywane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

XII. Plantacje mateczne i szkółki borówki oraz żurawiny wielkoowocowej**1. Rozmnażanie**

Dla plantacji matecznych i sadzonek stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita (SE) — materiał przedbazowy;
- 2) elita 1 (E1) — materiał bazowy;
- 3) elita 2 (E2) — materiał bazowy;
- 4) oryginał (O) — materiał kwalifikowany.

2. Izolacja przestrzenna:

- 1) mateczniki i szkółki elitarne powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Vaccinium* spp.;
- 2) mateczniki i szkółki kwalifikowane powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 20 m od roślin dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Vaccinium* spp.;
- 3) mateczniki i szkółki elitarne od mateczników i szkółek kwalifikowanych są oddalone co najmniej o 3 m.

3. Czystość odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość odmianowa.

4. Wiek:

- 1) elitarne mateczniki borówki wysokiej i żurawiny wielkoowocowej utrzymuje się przez 10 lat, a kwalifikowane przez 15 lat;
- 2) w szkółkach ocenie podlegają rośliny nie starsze niż trzyletnie.

5. Zdrowotność

Rośliny mateczne i sadzonki borówki oraz żurawiny wielkoowocowej powinny być:

- 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
- 2) na podstawie wizualnej oceny — praktycznie wolne od patogenów, chorób i szkodników wymienionych w części C dziale II oraz:
  - a) szkodników, którymi są mszyce (*Aphis* spp.),
  - b) szkodników borówki:
    - przyszczarka borówkowca (*Dasyneura vaccini*),
    - szpeciela pączkowego (*Acalitus vaccini*),
    - zwójki różoweczki (*Archip. rosanus*),
  - c) choroby bakteryjnej, którą jest guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
  - d) chorób grzybowych:
    - zgorzeli pędów borówki (*Godronia cassandrae*),
    - zgnilizny korzeni (*Phytophthora* spp.),
    - zamierania wierzchołków pędów żurawiny (*Phomopsis vaccini*),
    - zamierania pędów borówki (*Botryosphaeria dothidea*),
    - różowatości kwiatów (*Exobasidium oxycocci*),
  - e) wirusów i patogenów wirusopodobnych:
    - wirusa nitkowatości borówki (Blueberry shoestring virus),
    - fitoplazmy miotlastości borówki (Blueberry witches broom phytoplasma),
    - wirusa pierścieniowej plamistości tytoniu (Tobacco ringspot virus);
- 3) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

6. Wymagania dodatkowe

Po wejściu roślin matecznych w owocowanie sprawdza się tożsamość odmianową w okresie kwitnienia i owocowania:

- 1) mateczniki borówki i żurawiny wielkoowocowej przedstawia się do dwóch ocen rocznie, które wykonuje się:
  - a) wiosną (maj, do końca czerwca) — na obecność chorób wirusowych,
  - b) w drugiej połowie czerwca — przy rozmnażaniu przez sadzonki zielne i półdREWNIATE albo do końca sierpnia przy innych sposobach rozmnażania;
- 2) szkółki borówki i żurawiny wielkoowocowej przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w sierpniu lub we wrześniu.

Na wniosek producenta rośliny utrzymywane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub bloku.

XIII. Pozostałe gatunki**1. Izolacja przestrzenna**

Rośliny tych gatunków powinny rosnąć w odległości co najmniej 10 m od dziko rosnących lub owocujących roślin tego samego gatunku lub rodzaju.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

3. Zdrowotność:**1) materiał szkółkarski tych gatunków powinien być:**

a) wolny od organizmów kwarantannowych,

b) praktycznie wolny od organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C dziale II; na podstawie wizualnej oceny;

2) choroby wirusowe i wirusopodobne roślin cytrusowych:

a) materiał powinien pochodzić z materiału wyjściowego, który został skontrolowany i uznany za niewykazujący objawów chorób wirusów i wirusopodobnych;

b) powinien zostać poddany indywidualnemu badaniu z użyciem metod do wykrywania takich wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób i zostać uznany za wolny od nich,

c) materiał powinien być skontrolowany i zostać uznany za wolny od takich wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób od ostatniego cyklu wegetacyjnego,

d) materiał powinien zostać zaszczerpiony na podkładki inne niż podatne na wiroidy — w przypadku szczepienia.

4. Wymagania dodatkowe

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w końcu lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

B. Jakość elitarnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych**I. Elitarny i kwalifikowany materiał szkółkarski powinien spełniać wymagania jakościowe:**

1) pełnej czystości gatunkowej i odmianowej;

2) właściwego wyglądu gatunku i odmiany;

3) być praktycznie wolny od uszkodzeń fizycznych, mechanicznych albo chemicznych;

4) być praktycznie wolny od jakichkolwiek wad wynikających z rozmnażania, które mogłyby obniżyć jego przydatność i jakość;

5) być przygotowany w postaci jednorodnych partii; w przypadku łączenia partii zachowuje się dane o składzie partii i pochodzeniu poszczególnych składników;

6) być wolny od organizmów kwarantannowych;

7) być praktycznie wolny od patogenów, chorób i organizmów wymienionych w części C dziale II;

8) być praktycznie wolny od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

II. Elitarny i kwalifikowany materiał szkółkarski powinien spełniać minimalne wymagania jakościowe:**1. Dla drzewek owocowych:**

1) wysokość powinna wynosić nie mniej niż 80 cm, mierząc od szyjki korzeniowej;

2) średnica pnia powinna wynosić nie mniej niż 8 mm, mierząc na wysokości 10 cm powyżej miejsca uszlachetniania;

3) powinny mieć korzeń główny i nie mniej niż 3 korzenie boczne albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.

2. Dla krzewów jagodowych, z wyłączeniem borówki i żurawiny wielkoowocowej:

1) powinny mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, mierząc od nasady do jego wierzchołka, albo dobrze wykształcone pąki nasadowe;

2) średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 4 mm, mierząc u nasady pędu;

- 3) powinny mieć nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przera-
stające całą objętość gleby w pojemniku.
3. Dla sadzonek borówki i żurawiny wielkoowocowej:
  - 1) powinny mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, a w przypadku sadzonek żurawiny
wielkoowocowej — 10 cm, mierząc pęd główny od nasady do jego wierzchołka;
  - 2) średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 3 mm, a w przypadku sadzonek żurawiny wielkoowoco-
wej — 1 mm, mierząc pęd na wysokości 5 cm od jego nasady;
  - 3) powinny mieć wiązkę korzeni drobnych albo korzenie przera-
stające całą objętość gleby w pojemniku.
4. Dla sadzonek truskawek:
  - 1) powinny mieć co najmniej dwa w pełni wykształcone liście albo średnicę korony o grubości nie mniej-
szej niż 4 mm;
  - 2) powinny mieć nie mniej niż 4 korzenie szkieletowe albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przera-
stające całą objętość gleby w pojemniku.
5. Dla podkładek generatywnych i wegetatywnych:
  - 1) wysokość dla podkładek wegetatywnych powinna wynosić nie mniej niż 30 cm, mierząc od nasady pę-
du do jego wierzchołka;
  - 2) wysokość dla podkładek generatywnych powinna wynosić nie mniej niż 20 cm, mierząc od szyjki korze-
niowej do wierzchołka pędu;
  - 3) średnica powinna wynosić nie mniej niż 3 mm, mierząc bezpośrednio nad szyjką korzeniową;
  - 4) powinny mieć nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przera-
stające całą objętość gleby w pojemniku.
6. Dla zrazów:
  - 1) długość powinna wynosić nie mniej niż 30 cm;
  - 2) średnica powinna wynosić nie mniej niż 4 mm;
  - 3) powinny mieć co najmniej 5 oczek.
7. Dla innych sadzonek:
  - 1) długość powinna wynosić nie mniej niż 12 cm;
  - 2) średnica powinna wynosić nie mniej niż 4 mm;
  - 3) powinny mieć co najmniej 3 oczka.
8. Dla oczek — powinna być określona liczba wykształconych oczek.
9. Dostawcy mogą zgodnie z minimalnymi wymaganiami ustalać własne klasy jakości dla materiału szkół-
karskiego wprowadzanego do obrotu.

C. Minimalne wymagania dla materiału szkółkarskiego kategorii CAC

I. Materiał szkółkarski kategorii CAC powinien spełniać wymagania jakościowe:

- 1) odpowiedniej czystości gatunkowej i odmianowej;
- 2) właściwego wyglądu gatunku i odmiany;
- 3) być praktycznie wolny od uszkodzeń fizycznych, mechanicznych albo chemicznych;
- 4) być praktycznie wolny od jakichkolwiek wad wynikających z rozmnażania, które mogłyby obniżyć jego
przydatność i jakość;
- 5) być przygotowany w postaci jednorodnych partii; w przypadku łączenia partii zachowuje się dane o skła-
dzie partii i pochodzeniu poszczególnych składników;
- 6) być wolny od organizmów kwarantannowych;
- 7) być praktycznie wolny od patogenów, chorób i organizmów wymienionych w dziale II;
- 8) być praktycznie wolny od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego;
- 9) sprawdzenia wymagań dotyczących wytwarzania i jakości materiału szkółkarskiego CAC dokonuje woje-
wódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa podczas kontroli co najmniej raz w danym cyklu produk-
cji, nie rzadziej niż raz w roku.

II. Wykaz organizmów szkodliwych obniżających jakość materiału szkółkarskiego

1. Lima *Citrus aurantifolia* (Christm) Swing, cytryna zwyczajna *Citrus limon* L. Burm. F, grejpfrut *Citrus paradisi* Maef, mandarynka *Citrus reticulata* Blanco, pomarańcza chińska *Citrus sinensis* (L.) Osbeck

1) szkodniki:

- a) *Aleurotrixus floccosus* (Mashell),
- b) mątwiki *Meloidogyne* spp.,
- c) *Parabernisia myricae* (Kuwana),
- d) *Tylenchulus semipenetrans*;

2) choroby grzybowe: *Phytophthora* spp.;

3) choroby wirusowe i wirusopodobne:

- a) Citrus leaf rugose,
- b) choroby, które wywołują psorosis i podobne objawy na młodych liściach, jak: psorosis, ring spot, cristacortis, impietratura, concave gum,
- c) ich czynniki sprawcze,
- d) wiroidy takie, jak: exocortis, cachexiaxyloporosis.

2. Leszczyna (*Corylus avellana* L.)

1) szkodniki:

- a) wielkopąkowiec leszczynowy (*Phytoptus avellanae*),
- b) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona*);

2) choroby bakteryjne:

- a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
- b) bakteryjna zgorzel leszczyny (*Xanthomonas campestris* pv. *corylina*);

3) choroby grzybowe:

- a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
- b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
- c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
- d) *Phyllactina guttata*,
- e) wercilioza (*Verticillium* spp.);

4) choroby wirusowe i wirusopodobne:

- a) mozaika leszczyny (Apple mosaic virus),
- b) Hazel maculatura lineare — MLO.

3. Pigwa (*Cydonia* Miller), grusza (*Pyrus communis* L.)

1) szkodniki:

- a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
- b) bawełnica korówka (*Eriosoma lanigerum*),
- c) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);

2) choroby bakteryjne:

- a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
- b) rak bakteryjny (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*);

3) choroby grzybowe:

- a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
- b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
- c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*, *Phytophthora* spp.),
- d) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
- e) wercilioza (*Verticillium* spp.);

4) choroby wirusowe i wirusopodobne — wszystkie.

4. Truskawka (*Fragaria x ananassa* Duch.)

1) szkodniki:

- a) węgorki (*Apchelenchoides* spp.),
- b) niszczyk zjadliwy (*Ditylenchus dipsaci*),
- c) *Tarsonemidae*;

2) choroby grzybowe:

- a) zgnilizna korony truskawki (*Phytophthora cactorum*),
- b) wercilioza (*Verticillium* spp.);

3) choroby wirusowe i wirusopodobne: zielenienie płatków truskawki (Strawberry green petal phytoplasma MLO).

5. Orzech włoski (*Juglans regia* L.)1) szkodniki: tarcznięki (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);

2) choroby bakteryjne:

- a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
- b) bakteryjna zgorzel orzecha włoskiego (*Xanthomonas campestris* pv. *juglandi*);

3) choroby grzybowe:

- a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
- b) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
- c) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
- d) zgnilizna podstawy pnia (*Phytophthora* spp.);

4) choroby wirusowe i wirusopodobne: liściozwój czereśni (Cherry leaf roll virus).

6. Jabłoń (*Malus* Mill.)

1) szkodniki:

- a) skońnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
- b) bawełnica korówka (*Eriosoma lanigerum*),
- c) tarcznięki (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);

2) choroby bakteryjne:

- a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
- b) rak bakteryjny (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*);

3) choroby grzybowe:

- a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
- b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
- c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
- d) zgnilizna pierścieniowa podstawy pnia (*Phytophthora cactorum*),
- e) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
- f) parch (*Venturia* spp.),
- g) wercilioza (*Verticillium* spp.);

4) choroby wirusowe i wirusopodobne — wszystkie.

7. Oliwka europejska (*Olea europaea* L.)

1) szkodniki:

- a) *Eusophera pinguis*,
- b) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
- c) *Saissetia oleae*;

2) choroby grzybowe i bakteryjne:

- a) *Verticillium dahliae*,
- b) *Pseudomonas syringae* pv. *savastanoi*;

3) choroby wirusowe i wirusopodobne — wszystkie.

8. Pistacja właściwa (*Pistacia vera* L.)
- 1) choroby grzybowe i bakteryjne: *Verticillium* spp.;
  - 2) choroby wirusowe i wirusopodobne — wszystkie.
9. Śliwa (*Prunus domestica* L.), śliwa japońska (*Prunus salicina* Lindl.)
- 1) szkodniki:
    - a) pordzewiacz śliwowy (*Aculus fockeu*),
    - b) czerniec ciemny (*Capnodis tenebrionis*),
    - c) szpeciel śliwowy (*Eriophyes similis*),
    - d) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
    - e) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
  - 2) choroby bakteryjne:
    - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - b) rak bakteryjny drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*);
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
    - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
    - d) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
    - e) wercilioza (*Verticillium* spp.);
  - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
    - a) karłowatość śliwy (Prune dwarf virus),
    - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa wiśni (Prunus necrotic ringspot virus).
10. Brzoskwinia (*Prunus persica* (L.) Batsch), morela (*Prunus armeniaca* L.), migdałowiec (*Prunus amygdalus* Batsch)
- 1) szkodniki:
    - a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
    - b) czerniec ciemny (*Capnodis tenebrionis*),
    - c) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
    - d) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
  - 2) choroby bakteryjne:
    - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - b) rak bakteryjny drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*);
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
    - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
    - d) biała plamistość korzeni (*Rosellinia necatrix*),
    - e) kędzierzawka liści brzoskwiń (*Taphrina deformans*),
    - f) wercilioza (*Verticillium* spp.);
  - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
    - a) karłowatość śliwy (Prune dwarf virus),
    - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa wiśni (Prunus necrotic ringspot virus).
11. Wiśnia (*Prunus cerasus* L.), czereśnia (*Prunus avium* (L.) L.)
- 1) szkodniki:
    - a) czerniec ciemny (*Capnodis tenebrionis*),
    - b) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
    - c) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);

- 2) choroby bakteryjne:
    - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - b) rak bakteryjny drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*);
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
    - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
    - d) biała plamistość korzeni (*Rosellinia necatrix*),
    - e) werticilioza (*Verticillium* spp.);
  - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
    - a) kartowatość śliwy (Prune dwarf virus),
    - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa wiśni (*Prunus necrotic ringspot virus*).
12. Porzeczki, agrest (*Ribes* spp. L.)
- 1) szkodniki:
    - a) węgorki (*Apchelenchoides* spp.),
    - b) wielkopąkowiec porzeczkowy (*Cecidophyopsis ribis*);
  - 2) choroby bakteryjne: guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*);
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) gruzłek cynobrowy (*Nectria cinnabarina*),
    - c) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
    - d) werticilioza (*Verticillium* spp.);
  - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne: rewersja porzeczki czarnej (Black currant reversion, Black currant infectious variegation agent).
13. Malina, jeżyna (*Rubus* spp. L.)
- 1) szkodniki: szpeciel jeżynowiec (*Aceria essigi*);
  - 2) choroby bakteryjne:
    - a) włosowatość korzeni (*Agrobacterium rhizogenes*),
    - b) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - c) staśmienie łodyg (*Rhodococcus fascians*);
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) zamieranie pędów malin (*Didymella applanata*),
    - c) mączniak rzekomy maliny (*Peronospora rubi*),
    - d) zgnilizna korzeni malin (*Phytophthora fragariae* var. *rubi*),
    - e) werticilioza (*Verticillium* spp.);
  - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
    - a) krzaczasta kartowatość maliny (Raspberry bushy dwarf virus),
    - b) kędzierzawka maliny (Raspberry leaf curl virus).
14. Borówka, żurawina (*Vaccinium* spp. L.)
- 1) szkodniki:
    - a) pryszczarek borówkowiec (*Dasyneura vaccini*),
    - b) szpeciel pączkowy (*Acalitus vaccini*);
  - 2) choroby grzybowe:
    - a) zgorzel pędów borówki (*Godronia cassandrae*),
    - b) zgnilizna korzeni (*Phytophthora* spp.);

- 3) wirusy i patogeny wirusopodobne: fitoplazma miotlastości borówki (Blueberry witches broom phytoplasma).
15. Dodatkowe wymagania dla roślin cytrusowych:
- 1) materiał powinien pochodzić z materiału wyjściowego, który został skontrolowany i uznany za niewykazujący objawów chorób wirusów i wirusopodobnych;
  - 2) materiał powinien zostać poddany indywidualnemu badaniu z użyciem metod do wykrywania takich wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób i zostać uznany za wolny od nich;
  - 3) materiał powinien być skontrolowany i zostać uznany za wolny od takich wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób od ostatniego cyklu wegetacyjnego;
  - 4) materiał powinien zostać zaszczerpiiony na podkładki inne niż podatne na wiroidy — w przypadku szczepienia.

D. Wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego winorośli

I. Wytwarzanie

1. Izolacja przestrzenna: mateczniki i szkółki winorośli powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od dziko rosnących lub roślin uprawnych z rodzaju *Vitis*.
2. Czystość gatunkowa i odmianowa:
  - 1) wymagana jest pełna czystość gatunkowa i odmianowa;
  - 2) sadzonki mogą być roślinami własnokorzeniowymi lub szczepionymi na podkładkach odpornych na filokserę winiec.
3. Wiek:
  - 1) mateczniki winorośli utrzymuje się do 15 lat;
  - 2) w szkółkach sadzonki winorośli nie mogą być starsze niż trzyletnie.
4. Zdrowotność
Rośliny mateczne i sadzonki winorośli powinny być:
  - 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
  - 2) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego — na podstawie wizualnej oceny.

II. Jakość

- Materiał rozmnożeniowy winorośli powinien spełniać wymagania jakościowe:
- 1) pełnej czystości gatunkowej i odmianowej;
  - 2) właściwego wyglądu gatunku i odmiany;
  - 3) być praktycznie wolny od uszkodzeń fizycznych, mechanicznych lub chemicznych;
  - 4) być praktycznie wolny od wad wynikających z rozmnażania, które mogłyby obniżyć jego przydatność i jakość;
  - 5) być przygotowany w postaci jednorodnych partii;
  - 6) być wolny od organizmów kwarantannowych;
  - 7) być praktycznie wolny od organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego;
  - 8) powinien mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, mierząc od nasady do jego wierzchołka;
  - 9) średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 4 mm, mierząc u nasady pędu;
  - 10) powinien mieć:
    - a) nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe o długości co najmniej 15 cm albo
    - b) wiązkę korzeni drobnych nie krótszych niż 6 cm — dla sadzonek wykopywanych ze szkółki, albo
    - c) korzenie przerastające całą objętość gleby — dla sadzonek utrzymywanych w pojemnikach.

Załącznik nr 10

WYKAZ GATUNKÓW ROŚLIN ROLNICZYCH, KTÓRYCH MATERIAŁ SIEWNY MOŻE BYĆ UZNANY
ZA MATERIAŁ SIEWNY KATEGORII HANDLOWY

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	Esparceta siewna	<i>Onobrychis sativa</i> L.
2	Gorzycza czarna	<i>Brassica nigra</i> L.
3	Wiechlina roczna	<i>Poa annua</i> L.
4	Wyka pannońska	<i>Vicia pannonica</i> L.
5	Mozga Hardinga	<i>Phalaris aquatica</i> L.
6	Kozieradka pospolita (koniczyna grecka)	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.
7	Siekiernica włoska	<i>Hedysarum coronarium</i> L.
8	Cynodon palczasty	<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.
9	Orzech ziemny	<i>Arachis hypogaea</i> L.